Oslo kommune
Bydel Sagene

Møteinnkalling

Utvalg: BYDELSUTVALGET
Møtedato: 29.05.2008
Møtested: Sagene samfunnshus, Frysja
Tidspunkt: 18:30

Til behandling foreligger:

Saksnr	Tittel
1.	Åpent halvtime.
2.	Godkjenning av innkalling og saksliste.
3.	Godkjenning av protokoll fra møte 24.04.2008.
4. BU-sak 08/37	Arbeidet med barn med spesielle behov i bydelens barnehager – opprettelse av 4 faste stillinger.
5. BU-sak 08/38	Høringsuttalelse – Byøkologisk program 2008 – 2024.
6. BU-sak 08/39	Forslag til fordeling av statlig tilskudd til psykisk helsearbeid.
7. BU-sak 08/40	Oppfølging av personer med rusproblemer – Verbalvedtak i budsjett 2008.
8. BU-sak 08/41	Fysikalsk behandling og lignende forebyggende helsetjenester i bydel Sagene.
9. BU-sak 08/42	Orientering om bruken av lokale tiltak.
10. BU-sak 08/43	Orientering om barne- og ungdomsavdelingens arbeid med psykisk helse.
11. BU-sak 08/44	Sagene Torshov seniorsenter – Oppsigelse av leieavtale for lokaler i Bergensgata 1.
12. BU-sak 08/45	Godkjenning av nye medlemmer i Barne- og ungdomsrådet.
13. BU-sak 08/46	Tilsynsbesøk ved Kingosgate bo- og rehabiliteringssenter 12.2.2008.
14. BU-sak 08/47	Tilsynsbesøk 11.4.2008 ved Møllehjulet bo- og dagsenter.
15.	Spørretimen.
16.	Orienteringssaker.
17.	Eventuelt.

BYDEL SAGENE
Bydelsutvalget

Per Overrein
Leder (sign.)

Bydel Sagene
Besøksadresse:
Postadresse:
Postboks 4200 Nydalen
0401 Oslo
Telefon: 02180
Telefaks:
Giro: 6004 06 04092
Org.nr.: 974 778 726
Internett:
www.bsa.oslo.kommune.no
E-post:
postmottak@bsa.oslo.kommune.no

Bydel Sagene, Bydelsutvalget 29.05.2008
Saker til behandling i komiteene og BU

Saker til behandling	KNK 21.05.08	HOS 22.05.08	BUK 22.05.08	AU 27.05.08	BU 29.05.08
BU-sak 08/37. Arbeidet med barn med spesielle behov i bydelens barnehager – opprettelse av 4 faste stillinger.		X	X	X	X
BU-sak 08/38. Høringsuttalelse – Byøkologisk program 2008 – 2024	X				X
BU-sak 08/39. Forslag til fordeling av statlig tilskudd til psykisk helsearbeid.		X			X
BU-sak 08/40. Oppfølging av personer med rusproblemer – Verbalvedtak i budsjett 2008.		X			X
BU-sak 08/41. Fysikalsk behandling og lignende forebyggende helsetjenester i bydel Sagene.			X		X
BU-sak 08/42. Orientering om bruken av lokale tiltak.			X	X	X
BU-sak 08/43. Orientering om Barne- og ungdomsavdelingens arbeid med psykisk helse.			X		X
BU-sak 08/44. Sagene Torshov seniorsenter – Oppsigelse av leieavtale for lokaler i Bergensgata 1.		X			X
BU-sak 08/45. Godkjenning av nye medlemmer til Barne- og ungdomsrådet.				X	X
BU-sak 08/46. Tilsynsbesøk ved Kingosgate bo- og rehabiliteringssenter 12.2.2008.		X			X
BU-sak 08/47. Tilsynsbesøk 11.4.2008 ved Møllehjulet bo- og dagsenter.		X			X

Innhold:

Referat fra møte 24.042008		1
BU-sak 08/37	Arbeidet med barn med spesielle behov i bydelens barnehager – opprettelse av 4 faste stillinger.	11
BU-sak 08/38	Høringsuttalelse – Byøkologisk program 2008 – 2024.	13
BU-sak 08/39	Forslag til fordeling av statlig tilskudd til psykisk helsearbeid.	16
BU-sak 08/40	Oppfølging av personer med rusproblemer – Verbalvedtak i budsjett 2008.	18
BU-sak 08/41	Fysikalsk behandling og lignende forebyggende helsetjenester bydel Sagene.	28
BU-sak 08/42	Orientering om bruken av lokale tiltak.	34
BU-sak 08/43	Orientering om barne- og ungdomsavdelingens arbeid med psykisk helse.	39
BU-sak 08/44	Sagene Torshov seniorsenter – Oppsigelse av leieavtale for lokaler i Bergensgata 1.	43
BU-sak 08/45	Godkjenning av nye medlemmer i Barne- og ungdomsrådet.	45
BU-sak 08/46	Tilsynsbesøk ved Kingosgate bo- og rehabiliteringssenter 12.2.2008.	46
BU-sak 08/47	Tilsynsbesøk 11.4.2008 ved Møllehjulet bo- og dagsenter.	47

Oslo kommune
Bydel Sagene

Møtebok

Utvalg: **BYDELSUTVALGET**
Møtedato: 24.04.2008
Tidspunkt: 18:30
Møtested: Sagene samfunnshus, Frysja

Følgende medlemmer møtte:

Navn	Funksjon	Repr	Vara for
Per Overrein	Leder	AP	
Kjell Omdal Erichsen	Nestleder	H	
Anne-Lise Henriette Rolland	Medlem	AP	
Helge Stoltenberg	Medlem	AP	
Thore Pettersen	Vara	AP	Kristina Aas Fure
Jørgen Foss	Medlem	AP	
Ole Jørgen Nyhagen	Vara	SV	Gry Bruland Larsen
Reza Rezaee	Medlem	SV	
Mari Lund Arnem	Medlem	SV	
Eldar Aldernæs Hanson	Medlem	R	
Anita Sundal	Medlem	H	
Beate Mikalsen	Medlem	H	
Alvhild Hedstein	Vara	V	Inge Carlèn
Guro Svenkerud Fresvik	Medlem	V	
Roy Sørensen	Medlem	FRP	

Følgende medlemmer hadde forfall:

Kristina Aas Fure	Medlem	AP
Gry Bruland Larsen	Medlem	SV
Inge Carlèn	Medlem	V

Følgende fra administrasjonen møtte:
Knut Egger – Bydelsdirektør
Morten Nordlie – Kultur- og nærmiljøsjef
Inger-Lise Myklebust – Helse- og sosialsjef

Møteleder: Per Overrein
Møtesekretær: Marianne Skants

Følgende saker er behandlet:

Saksnr	Tittel
1.	Åpent halvtime.
2.	Godkjenning av innkalling og saksliste.
3.	Godkjenning av protokoll fra møte 13.03.2008.
4. BU-sak 08/28	Resultatrapport per februar 2008. Budsjettjusteringer. Prognose for årsresultat 2008.
5. BU-sak 08/29	Samarbeidsavtaler mellom Oslo kommune og Arbeids- og velferdsetaten i Oslo.
6. BU-sak 08/30	Pålegg fra Arbeidstilsynet – Hjemmetjenesten og boliger i Bydel Sagene.
7. BU-sak 08/31	Årsrapport 2007 fra Opplysningstjenesten i Bydel Sagene.
8. BU-sak 08/32	Årsmelding 2007 fra Barne- og ungdomsrådet.
9. BU-sak 08/33	Valg av nytt varamedlem til Barne- og ungdomsrådet.
10. BU-sak 08/34	Valg av nestleder til Rådet for funksjonshemmede.
11. BU-sak 08/35	Tilsynsbesøk 05.03.2008 ved dagsenter for utviklingshemmede.
12. BU-sak 08/36	Tilsynsbesøk ved Sagenehjemmet 15.2.2008.
13.	Spørretimen.
14.	Eventuelt.

1. Åpent kvarter

Kjell Ribert, far og medlem Voksne for barn:
Ribert ønsket å kommentere den sprengte skolesituasjonen. Han har en sønn som skal begynne på skolen til høsten. På grunn av plassmangel, risikerer mange å bli avvist fra de skolene de sokner til. Dette fører til at lekekamerater havner på ulike skoler. Dette er lite inkluderende av bydelen. Skolene bør ikke sitte med ansvaret å fordele plasser, det bør de involverte gjøre. Alle barn bør få gå på skole med dem de kjenner fra før.

Vindingstad, beboer i Vogts gate:
Manglende renhold i bydelen er et problem. Gatene feies en gang hvert år, noe som er for lite. I år skal det gjennomføres en større opprydning. Det henges opp parkering forbudt skilt i denne forbindelse, men dette skjer altfor tidlig i forhold til når opprydningen faktisk skjer. Skiltene forsvinner eller skitnes til, og resultatet er at det parkeres biler der likevel. Disse blir da tauet bort når opprydningen skal finne sted. Vindingstad etterlyser en mer fornuftlig måte å gjennomføre den årlige opprydningen på.

Merethe Hannestad, Riverske beboerforening:
Hannestad ønsket å dele ut informasjon om at River`n skal selges til høy markedspris. Beboerne fikk tre dagers varsel om at det skulle komme en takstmann, uten å på forhånd ha blitt informert om at utseksjoneringen skal finne sted. Hannestad ville fortelle at dersom

dette gjennomføres, vil det være en forferdelig ting for mange. Beboerne har selv stått for den langsiktige investeringen i River`n. Nå må mange belage seg på å flytte, eller eventuelt søke om bostøtte.

2. Godkjenning av innkalling og saksliste

Det ble meldt saker til eventuelt. Innkalling og saksliste ble enstemmig godkjent.

3. Godkjenning av protokoll fra møte 13.03.2008

Protokoll fra møte 13.03.2008 ble enstemmig godkjent.

4. BU-sak 08/28 Resultatrapport per februar 2008. Budsjettjusteringer. Prognose for årsresultat 2008

Bydelsdirektørens forslag til vedtak:

1.Resultatrapporten tas til etterretning.

2.Budsjettjusteringer gjennomføres slik:

kostra 201 førskole artsgruppe 10 lønn og sosial utgifter økes med	kr. 1.060.000
kostra 231 aktivisering barn og unge artsgruppe 11 kjøp av varer og tjenester økes med	kr. 25.000
kostra 242 råd veiledning sosialt forebyggende arbeid artsgruppe 17 refusjoner reduseres med	kr. 4.487.000
kostra 281 økonomisk sosialhjelp artsgruppe 14 overføringer økes med	kr. 599.000
kostra 254 kjernetjenester pleie omsorg hjelp hjemmeboende artsgruppe 10 lønn og sosiale utgifter økes med	kr. 857.000
artsgruppe 17 refusjoner reduseres med	kr. 1.600.000

(nettovirkning er at bydelens ramme økes med 8,628 mill fra 669,24 mill til 677,868 mill)

Kultur- og nærmiljøkomiteens behandling:
Bydelsdirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Helse- og sosialkomiteens behandling:
Bydelsdirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Arbeidsutvalgets behandling:
Bydelsdirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Bydelsutvalgets behandling:
Knut Egger hadde ordet i saken.

VOTERING:
Bydelsdirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK (enstemmig):

1.Resultatrapporten tas til etterretning.

2.Budsjettjusteringer gjennomføres slik:

kostra 201 førskole	
artsgruppe 10 lønn og sosial utgifter økes med	**kr. 1.060.000**
kostra 231 aktivisering barn og unge	
artsgruppe 11 kjøp av varer og tjenester økes med	**kr. 25.000**
kostra 242 råd veiledning sosialt forebyggende arbeid	
artsgruppe 17 refusjoner reduseres med	**kr. 4.487.000**
kostra 281 økonomisk sosialhjelp	
artsgruppe 14 overføringer økes med	**kr. 599.000**
kostra 254 kjernetjenester pleie omsorg hjelp hjemmeboende	
artsgruppe 10 lønn og sosiale utgifter økes med	**kr. 857.000**
artsgruppe 17 refusjoner reduseres med	**kr. 1.600.000**

(nettovirkning er at bydelens ramme økes med 8,628 mill fra 669,24 mill til 677,868 mill)

5. BU-sak 08/29 Samarbeidsavtaler mellom Oslo kommune og Arbeids- og velferdsetaten i Oslo

Bydelsdirektørens forslag til vedtak:
Bydelsutvalget tar saken til orientering.

Helse- og sosialkomiteens behandling:
Bydelsdirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Arbeidsutvalgets behandling:
Bydelsdirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Bydelsutvalgets behandling:
Knut Egger hadde ordet i saken.

VOTERING:
Bydelsdirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK (enstemmig):

Bydelsutvalget tar saken til orientering.

6. BU-sak 08/30 Pålegg fra Arbeidstilsynet – Hjemmetjenesten og boliger i Bydel Sagene

Bydelsdirektørens forslag til vedtak:
Saksframlegget "Pålegg fra arbeidstilsynet – hjemmetjenesten og boliger i Bydel Sagene" tas til orientering.

Helse- og sosialkomiteens behandling:
Bydelsdirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Arbeidsutvalgets behandling:
Bydelsdirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Bydelsutvalgets behandling:
Helge Stoltenberg (AP), Guro Svenkerud Fresvik (V), Ole Jørgen Nyhagen (SV), Knut Egger, Eldar Aldernæs Hanson (R) og Kjell Omdal Erichsen (H) hadde ordet i saken.

Merknader:
Merknad fremmet av AP i Helse- og sosialkomiteen:
"Bydelsutvalget bemerker at flere av Arbeidstilsynets pålegg er knyttet direkte til

ressurssituasjonen, kfr vedlegg 1, s 83. Vårt inntrykk er at dette særlig gjelder hjemmesykepleien, bl a i forbindelse med overføring til hjemmet etter utskriving fra sykehus, samt ved situasjoner der oppgaven/situasjonen tilsier at to hjelpere/pleiere er til stedet.

Bydelsutvalget ser dette i sammenheng med opplysningen i resultatrapporten, sak 08/28, s 38: "Hjemmetjenesten har meldt om økt vedtaksmengde..." – og med Fylkeslegens siste medisinalmelding (for 2006): "For oss synes det som om hjemmeboende eldre stadig blir sykere, til dels uten at det fattes de nødvendige vedtak om behov for heldøgns pleie og omsorg."

Hjemmesykepleien er et vitalt ledd i de kommunale helse- og omsorgstjenestene; Bydelsutvalget ber om at utviklingen følges nøye."

AP, SV, R og FRP sluttet seg til merknaden.

Merknad fremmet av V i Helse- og sosialkomiteen:

"Arbeidstilsynet har gitt en rekke pålegg til bydelen etter tilsyn med bydelens hjemmetjeneste og boliger for psykisk utviklingshemmede våren 2007. Bydelen har fulgt opp dette med å få på plass rutiner og fulgt opp mange av påleggene som skal sikre at HMS-arbeidet blir gjennomført.

I siste brev fra Arbeidstilsynet av 6.3.2008 er det fortsatt 10 pålegg som har gjennomføringsfrist 1.4.2008. bydelen har i svar av 1.4.2008 lukket de resterende påleggene.

Med bakgrunn i den siste tids omorganisering, kutt og stort sykefravær blant ansatte, er Venstre bekymret både for kvaliteten på tjenestene og arbeidsmiljøet blant ansatte.

En reduksjon i sykehjemsplasser i bydelen betinger blant annet en god kvalitet i hjemmetjenestene til bydelens eldre og funksjonshemmede.

Venstre ber om at Bydelsutvalget får seg forelagt Arbeidstilsynets svar på lukking av resterende pålegg, samt en orientering om hvilke tiltak som er planlagt for å redusere sykefraværet og styrke arbeidsmiljøet."

Samtlige medlemmer av Bydelsutvalget sluttet seg til merknaden.

VOTERING:
Bydelsdirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

<u>VEDTAK (enstemmig):</u>

Saksframlegget "Pålegg fra arbeidstilsynet – hjemmetjenesten og boliger i Bydel Sagene" tas til orientering.

7. BU-sak 08/31 Årsrapport 2007 fra Opplysningstjenesten i Bydel Sagene

Bydelsdirektørens forslag til vedtak:
Årsrapport 2007 fra Opplysningstjenesten i Bydel Sagene tas til orientering.

Arbeidsutvalgets behandling:
Bydelsdirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Bydelsutvalgets behandling:

VOTERING:
Bydelsdirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK (enstemmig):

Årsrapport 2007 fra Opplysningstjenesten i Bydel Sagene tas til orientering.

8. BU-sak 08/32 Årsmelding 2007 fra Barne- og ungdomsrådet

Bydelsdirektørens forslag til vedtak:
Årsmelding 2007 fra Barne- og ungdomsrådet tas til orientering.

Barne- og ungekomiteens behandling:
Bydelsdirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Bydelsutvalgets behandling:
Knut Egger hadde ordet i saken.

VOTERING:
Bydelsdirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK (enstemmig):

Årsmelding 2007 fra Barne- og ungdomsrådet tas til orientering.

9. BU-sak 08/33 Valg av nytt varamedlem til Barne- og ungdomsrådet

Bydelsdirektørens forslag til vedtak:
Ingvild Haus Grønlien – Bjølsen skole, velges til varamedlem i Barne- og ungdomsrådet.

Arbeidsutvalgets behandling:
Bydelsdirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Bydelsutvalgets behandling:

VOTERING:
Bydelsdirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK (enstemmig):

Ingvild Haus Grønlien – Bjølsen skole, velges til varamedlem i Barne- og ungdomsrådet.

10. BU-sak 08/34 Valg av nestleder til Rådet for funksjonshemmede

Bydelsdirektørens forslag til vedtak:
Kjell Arnulf Mikalsen – Norges Handikapforbund, velges til nestleder i Rådet for funksjonshemmede.

Arbeidsutvalgets behandling:
Bydelsdirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Bydelsutvalgets behandling:

VOTERING:
Bydelsdirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK (enstemmig):

Kjell Arnulf Mikalsen – Norges Handikapforbund, velges til nestleder i Rådet for funksjonshemmede.

11. BU-sak 08/35 Tilsynsbesøk 05.03.2008 ved dagsenter for utviklingshemmede

Bydelsdirektørens forslag til vedtak:
Protokoll fra tilsynsbesøk 5.3.2008 ved dagsenter for utviklingshemmede tas til orientering.

Helse- og sosialkomiteens behandling:
Bydelsdirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Bydelsutvalgets behandling:
Helge Stoltenberg (AP) hadde ordet i saken.

VOTERING:
Bydelsdirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK (enstemmig):

Protokoll fra tilsynsbesøk 5.3.2008 ved dagsenter for utviklingshemmede tas til orientering.

12. BU-sak 08/36 Tilsynsbesøk ved Sagenehjemmet 15.02.2008

Bydelsdirektørens forslag til vedtak:
Protokoll fra tilsynsbesøk på Sagenehjemmet 15.2.2008 tas til orientering. Kopi av saksframlegg og utskrift fra bydelsutvalgets protokoll sendes Sykehjemsetaten til orientering.

Helse- og sosialkomiteens behandling:
Bydelsdirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Bydelsutvalgets behandling:

VOTERING:
Bydelsdirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK (enstemmig):

Protokoll fra tilsynsbesøk på Sagenehjemmet 15.2.2008 tas til orientering. Kopi av saksframlegg og utskrift fra bydelsutvalgets protokoll sendes Sykehjemsetaten til orientering.

13. Spørretimen
Det var ingen spørsmål til spørretimen.

14. Eventuelt.
Eldar Aldernæs Hanson (R) lurte på hva som skjer med Soria Moria sitt prøveprosjekt i forbindelse med ølsalg i Torshovparken. Skolemusikkorpset selger pølser, burs etc, og Hanson håper at ølsalget ikke går ut over dette arrangementet.

Morten Nordlie kunne informere om at søknaden om skjenkebevilling ikke er behandlet enda. Det er plass til begge i parken, og det er dialog mellom partene for å få i stand en god løsning. Nordlie presiserte at prøveprosjektet skal vare i to år fra når aktiviteten er kommet i gang.

Ole Jørgen Nyhagen (SV) informerte om at problematikken rundt salget av River`n ble tatt opp under Helse- og sosialkomiteens møte 17.04.08. Det vil bli forelagt et forslag fra SV i denne forbindelse før neste BU-møte.

Inger Lise Myklebust orienterte om avvikling av driften av eldresenteret i Bergensgata 1. Sagene Torshov seniorsenter består av to avdelinger, og det er enighet mellom bydelen og Nasjonalforeningen om at disse nå skal samlokaliseres. Lokalene i Bergensgata 1 sies opp, og dette medfører at driften av eldresenteret der avvikles og overføres til seniorsenteret på Torshov. Det er kun lokalene som avvikles, tilbudet og driften vil bli videreført.

Reza Rezaee (SV) anmodet i denne forbindelse om at man må være bevisst på at det finnes mange 60-70 åringer med minoritetsbakgrunn som bor i denne bydelen, og at man bør arbeide med å oppsøke disse. Mange har ikke noe nettverk.

Per Overrein (AP) informerte om følgende saker:
- En felles uttalelse fra Bydelsutvalget ble lagt fram for Miljø- og samferdselskomiteen i forbindelse med en deputasjon angående utvikling av Voldsløkka.
- I forbindelse med Hovedstadsmeldingen og kommunale boliger skal det arrangeres et møte mellom BU-lederne i bydelene Sagene, Gamle Oslo og Grünerløkka, samt bydelsdirektørene.
- Torshov kirke feirer 50 års jubileum i mai.
- Det arbeides med strategisk plan, og utkast til denne vil bli lagt fram for komiteene.
- Bydel Sagene har hatt besøk av en av de ledende byråkratene i Beijing. Bydelen var den eneste som fikk besøk utenom ordføreren.

Kjell Omdal Erichsen (H) ville informere om at bydelen fremdeles jobber for å få til alternativ b i forbindelse med Voldsløkka, til tross for at byrådet innstilte alternativ a.

BYDEL SAGENE
Bydelsutvalget

Per Overrein
Leder

Marianne Skants
Møtesekretær

Oslo kommune
Bydel Sagene

BU-sak 08/37

Saksframlegg

Dato: 22.04.2008
Arkivkode: 032.0

Saksmappe: 2008/91

Saksbeh: Hilde Graff,

Saksgang

Utvalg	Møtedato
BARNE- OG UNGEKOMITEEN	22.05.2008
MEDBESTEMMELSESUTVALGET	13.05.2008
BYDELSUTVALGET	29.05.2008
ARBEIDSUTVALGET	27.05.2008

ARBEIDET MED BARN MED SPESIELLE BEHOV I BYDELENS BARNEHAGER - OPPRETTELSE AV 4 FASTE STILLINGER

Sammendrag:
Med tanke på rekruttering og for å ivareta behovet for spesialpedagogisk kompetanse foreslår bydelsdirektøren i denne sak å opprette fire faste spesialpedagogstillinger for å ivareta bydelens ansvar etter opplæringsloven §5-7.

Bakgrunn for saken:
Bystyret vedtok i sak 443/2007 at ansvaret for å fatte vedtak etter opplæringsloven § 5-7 overføres fra Utdanningsetaten til bydelene fra 01.08.08.Byrådet behandlet 26.09.2007 endring av organisering av tiltak etter opplæringsloven for barn under opplæringspliktig alder

Byrådsavdelingen har bedt bydelene gi en oversikt over hvorledes vi vil ivareta samarbeidet med PPt, kompetansehevingstiltak og ressursbruk. I vårt svar har vi sagt at vi vil foreslår opprettet 4 faste stillinger som støttepedagoger for å ivareta bydelens ansvar etter opplæringsloven.

Saksframstilling:
Bydelens budsjett for 2008 er styrket med 4,3 mill for ivareta tiltak etter opplæringsloven §5-7 til barn under skolepliktig alder. Beløpet gjelder for hele året. I beløpet inngår lønn til ett årsverk som bydelen får overført fra utdanningsetaten.

For å få til en best mulig ressursbruk av ansatte og deres kompetanse ut fra de vedtak som fattes vil bydel se disse midlene i sammenheng med de statlige midlene til barn med spesielle behov som er forankret i barnehageloven. Med tanke på rekruttering og sikre den nødvendige kompetanse foreslår bydelsdirektøren å opprette fire faste støttepedagogstillinger. Stillingene forutsetter nødvendig spesialpedagogisk kompetanse.

Resterende ressurser vil bli brukt til å lønne ansatte i engasjementstillinger i forhold til det behov som til enhver tid er knyttet til de vedtak som fattes etter opplæringsloven.

Økonomiske, organisatoriske og miljørelaterte konsekvenser:
Stillingene finansieres gjennom den økte rammen som er innarbeidet i vedtatt budsjett for 2008. Stillingene skal brukes fleksibelt i bydelens barnehager ut i fra de vedtak som fattes. Nærmeste leder vil være fagleder ved den barnehagen som støttepedagogen til enhver tid har sitt oppdrag i. Vedtakene fattes av bydelens søknadskontor for barn og ungetjenester.

Forslag til vedtak:
Det opprettes 4 stillinger som støttepedagog for å ivareta bydelens ansvar etter opplæringsloven §5-7.

BYDEL SAGENE

Knut Egger
bydelsdirektør

Trykte vedlegg:
Brev av 23.04.08 til byrådsavdelingen for kultur og utdanning

Utrykte vedlegg:

Godkjent og ekspedert elektronisk uten underskrift

Oslo kommune
Bydel Sagene

BU-sak 08/38

Saksframlegg

Dato: 08.05.2008
Arkivkode: 930.0

Saksmappe: 2008/124

Saksbeh: Magnus Nilsson

Saksgang

Utvalg	Møtedato
KULTUR- OG NÆRMILJØKOMITEEN	21.05.2008
BYDELSUTVALGET	29.05.2008

Høringsuttalelse - Byøkologisk program 2008 - 2024

Sammendrag:
Byøkologisk program er Oslo kommunes overordnede strategidokument i forhold til arbeidet med miljø og bærekraftig utvikling. Bydel Sagene er sammen med de øvrige bydelene og kommunale etatene invitert til å gi innspill til planen i forbindelse med en rullering av denne. Det nye byøkologiske programmet gjelder for perioden 2008-2024, men programmet revideres en gang per bystyreperiode. Programmet skal ivareta visjonene ved å sammenfatte og synliggjøre prioriterte innsatsområder knyttet til saksfeltet.

Bakgrunn for saken:
Med bakgrunn i at fristen for høringsuttalelsen var satt til 1. mai 2008, har Bydel Sagene foreløpig utarbeidet og oversendt en administrativ høringsuttalelse til Friluftsetaten (som har ansvaret for å koordinere arbeidet med Byøkologisk program). Det er samtidig meldt om at bydelens uttalelse skal legges frem for politisk behandling og at den politisk vedtatte høringsuttalelsen vil bli ettersendt til Friluftsetaten.

Saksframstilling:
Byøkologisk program er Oslo kommunes mest sentrale styrings- og strategidokument i forhold til miljøeffektivitet og bærekraftig utvikling.
Byøkologisk program 2008-2024 beskriver hvordan Oslo kommune skal arbeide for å nå sine visjoner for Oslomiljøet. Ved utarbeidelsen er gjeldende Byøkologisk program 2002-2014 og Miljø- og bærekraftstatus 2006 lagt til grunn. Friluftsetaten har i tillegg gjennomført en bred intern høring og avholdt flere arbeidsmøter. En arbeidsgruppe med de viktigste kommunale miljøetatene har bidratt i prosessen. Friluftsetaten har laget et utkast basert på disse bidragene og innspill fra byrådsavdeling for miljø og samferdsel.

Dette utkast danner grunnlaget for gjeldende høringsuttalelse og følger saken som vedlegg 1.

Hvilke virksomheter som bør være ansvarlig for gjennomføring, oppfølging og rapportering er angitt i programmet. Det gjennomføres samtidig en ekstern høring av Byøkologisk program der kolonnen for ansvar er tatt ut. Informasjon om dette finnes på Friluftsetatens hjemmeside på Internett: http://www.friluftsetaten.oslo.kommune.no/ under "Planer til høring" (i høyrefeltet på hovedsiden). Her finnes også andre relevante dokumenter.

Hva er Byøkologisk program?
Da forrige Byøkologisk program ble vedtatt fastsatte bystyret følgende visjoner for utvikling av byen vår.

- Oslo skal være en by i bærekraftig utvikling preget av økonomisk, sosial og kulturell vekst innenfor naturens økologiske bæreevne

- Vi skal overlevere byen til neste generasjon i en bedre miljøtilstand enn vi selv overtok den

- Oslo skal være en av verdens mest bærekraftige og miljøvennlige hovedsteder

Programmet skal ivareta visjonene ved å sammenfatte og synliggjøre prioriterte innsatsområder. Oslo har nå valgt å dele opp programmet i 8 innsatsområder (tidligere 6):

1. Oslo skal redusere klimagassutslippene og bedre luftkvaliteten
2. Banebyen Oslo skal arbeide for miljøeffektiv mobilitet og transport
3. Oslo skal ha en bærekraftig byutvikling, og miljøvennlige bygningsmiljøer og byrom
4. Oslo skal ha kretsløpsbascrt avfallshåndtering
5. Oslo skal bevare og styrke sin blågrønne struktur
6. Oslo skal ha en miljøeffektiv kommuneforvaltning
7. Oslo skal samarbeide med innbyggeme og næringslivet for et bedre miljø
8. Oslo skal bidra til og samarbeide for et bedre miljø regionalt, nasjonalt og globalt

Under hvert innsatsområde er det angitt mål, strategier og tiltak. Disse forutsettes lagt til grunn ved utarbeidelse, ajourføring og gjennomføring av alle kommunale planer, programmer og budsjetter innenfor kommunens økonomiske ressursrammer.
Byøkologisk program angir også hvilke indikatorer som skal måles for å følge utvikingen av miljø- og bærekraftstatusen over tid.

Byøkologisk program favner vidt og omfatter mange fagområder. Ikke alle miljø- og bærekrafttema er tatt med. Dette er for å sette fokus på de viktigste tiltakene i hvert av de prioriterte innsatsområdene. Friluftsetaten ber virksomhetene om å se spesielt på forslag til hvem som er foreslått som ansvarlige for indikatorene og oppfølging/gjennomføring.

Høringsuttalelser sendes til Friluftsetaten innen 1. mai 2008.

Bydel Sagene har utarbeidet en foreløpig høringsuttalelse der det gis kommentar og innspill til Byøkologisk program 2008-2024 på generell basis og til de enkelte tiltakene/strategiene. Dette dokument følges som vedlegg 2. Det gjøres oppmerksom på at bydelens kommentarer til de enkelte tiltak/strategier i tabellen i vedlegg 2, referer til tilsvarende nummererte tiltak/strategier i vedlegg 1.

Økonomiske, organisatoriske og miljørelaterte konsekvenser:
Saken har på nåværende tidspunkt ingen direkte økonomiske eller organisatoriske konsekvenser for bydelen. I forhold til miljørelaterte konsekvenser så er Byøkologisk program det mest sentrale styringsdokumentet i Oslo kommune i forhold til arbeidet med miljø og bærekraftig utvikling. Det innebærer at det endelige og vedtatte programmet, vil bli Oslo kommunes viktigste styringsdokument innenfor saksfeltet miljø og bærekraftig utvikling.

Forslag til vedtak:
Bydelsutvalget i Bydel Sagene tar saken til orientering og ber om at den bydelens høringsuttalelse for Byøkologisk program 2008-2024 oversendes til Friluftsetaten.

BYDEL SAGENE

Knut Egger
bydelsdirektør

Godkjent og ekspedert elektronisk uten underskrift

Trykte vedlegg:
1. Utkast til Byøkologisk program 2008-2024 - høringsdokument fra Friluftsetaten.
2. Bydel Sagenes høringsuttalelse til Byøkologisk program 2008-2024.

Utrykte vedlegg:
- Bystyremelding nr. 1/2003 – Byøkologisk program 2002-2014 - Strategi for bærekraftig utvikling.

Oslo kommune
Bydel Sagene

BU-sak 08/39

Saksframlegg

Dato: 02.05.2008
Arkivkode: 121.0

Saksmappe: 2008/165
Saksbeh: Knut Egger,

Saksgang

Utvalg	Møtedato
ARBEIDSUTVALGET	27.05.2008
BARNE- OG UNGEKOMITEEN	22.05.2008
HELSE- OG SOSIALKOMITEEN	22.05.2008
BYDELSUTVALGET	29.05.2008

FORSLAG TIL FORDELING AV STATLIG TILSKUDD TIL PSYKISK HELSEARBEID

Sammendrag:
Bydelen har mottatt kr. 857.000,- mer enn forventet av statlige opptrappingsmidler innen psykisk helsearbeid. I denne sak foreslår bydelsdirektør midlene benyttet til:

- Opprettelse av en stilling som psykiatrisk sykepleier ved helsestasjonen (kr. 250.000).
- Lønnsmidler i boligene i Maridalsveien 244 (kr. 607.000).

Bakgrunn for saken:
I sitt budsjettvedtak for 2008 har bydelsutvalget forutsatt en tildeling på 1,6 mill. av sentralt avsatte midler til psykisk helsearbeid. Midlene er allerede disponert til drift av Maridalsveien 244.

I kommunaldirektørens sak 15/2008 er bydelen tildelt 2,457 mill. I brev av 29.01.08 viser byråden til at andelen som fordeles til tiltak for barn og unge er øket fra 20 % til 25 % i år. I tråd med dette er bydelene bedt om å anvende deler av de tildelte midler til en styrking av skolehelsetjenesten.

Det tilligger imidlertid bydelsutvalgets myndighet å fordele midlene, og bydelsdirektør fremmer derfor denne sak med forslag til disponering av merbevilgningen på 0,857 mill.

Saksframstilling:
Bydelens disponering av de statlige opptrappingsmidler fremgår av budsjettets kap. 4.3 – jfr. tabell 82. Total summen på 22,578 mill. som forutsetter 1,6 mill. fra sentralt avsatte midler på budsjettkapittel 304. Bydelens beregning tok utgangspunkt i at 25 mill. av avsetningen blir fordelt til bydelene.

Statens tildeling ble imidlertid 9,621 mill høyere enn forutsatt, og det fordeles derfor 35 mill til bydelene, herav 2,457 mill. til Bydel Sagene.

Bydelsdirektør ønsker å styrke det psykisk helsearbeid overfor ungdom gjennom bl.a. ungdomshelsestasjonen. I tråd med de sentrale føringer foreslås det derfor opprettet 1 ny

stilling som psykiatrisk sykepleier ved helsestasjonen. Fra før av har vi opprettet ½ årsverk ved helsestasjonen til psykisk helsearbeid blant småbarn og deres foresatte. I 2008 krever dette 0,25 mill.

Bydelen åpnet i slutten av 2007 12 nye leiligheter med døgnbemanning i Maridalsveien 244. Fra sommeren 2008 utvides tilbudet med ytterligere 6 leiligheter. I budsjettet for 2008 er det avsatt 5,1 mill. til drift av tiltaket. Boligene er kommet i drift noe raskere enn beregnet, og vil i tillegg utvides til sommeren. Tiltaket har derfor en prognose på 1 mill. i merutgifter i år, hvorav 0,4 mill. dekkes gjennom interne omdisponeringer i HOS - avdelingen. Bydelsdirektør foreslår at 0,607 mill. dekkes av den økte bevilgning.

Økonomiske, organisatoriske og miljørelaterte konsekvenser:
Forslaget gjelder disponering av en tildelt bevilgning. Tildelingen videreføres i neste års budsjett. Bevilgningen er foreløpig avsatt på kostra 254 hjemmetjenester. Utgifter knyttet til bemanningen i boligene ligger på denne kostrafunksjon. Bydelsdirektørs forslag medfører at 0,25 mill. må overføres til kostra 232 helestasjonstjenesten.

Forslaget har ingen organisatoriske eller miljørelaterte konsekvenser.

Forslag til vedtak:

1. Det opprettes 1 stilling som psykiatrisk sykepleier ved helsestasjonen.

2. Kostra 254 kjernetjenester knyttet til pleie og omsorg, hjelp til hjemmeboende reduseres med kr. 250.000- og Kostra 232 forebygging, helsestasjons - og skolehelsetjeneste økes med kr. 250.000,-

3. Innen kostra 254 avsettes kr. 607.000-, til drift av boligene i Maridalsveien.

BYDEL SAGENE

Knut Egger
bydelsdirektør

Trykte vedlegg: ingen

Utrykte vedlegg: ingen

Godkjent og ekspedert elektronisk uten underskrift

Oslo kommune
Bydel Sagene

BU-sak 08/40

Saksframlegg

Dato: 02.05.2008
Arkivkode: 344.0

Saksmappe: 2008/350

Saksbeh: Bård Hjelde,

Saksgang

Utvalg	Møtedato
HELSE- OG SOSIALKOMITEEN	22.05.2008
BYDELSUTVALGET	29.05.2008

OPPFØLGING AV PERSONER MED RUSPROBLEMER - VERBALVEDTAK 1 BUDSJETT 2008

Bakgrunn for saken og sammendrag:

Bydelsutvalget fattet følgende enstemmige verbalvedtak i tilknyting til budsjettvedtaket for 2008:

> "Bydelsutvalget registrerer at det foreslås å bruke færre og billigere plasser innen rusomsorgen. Bydelsutvalget ønsker å presisere at det ikke er Bydelsutvalgets innstilling at tiltak overfor rusmisbrukere skal svekkes. For å hjelpe de som har behov for rusomsorg er det viktig med tidlig inngripen. Bydelsutvalget forutsetter at innsparingen som foreslås ikke svekker kvaliteten i tiltakene og ber administrasjonen legge frem en sak om hvordan tiltaksbehovet er i bydelens rusomsorg, utviklingen de siste årene og hvordan tiltaksmengden kan tilpasses behovet for rask inngripen og kvalitet i tjenesten."

I denne saken beskrives
- føringene som gjelder for bydelens arbeid med rusmiddelbrukere,
- eksterne – statlige, kommunale og private oppfølgingstiltak
- lokal oppfølging i bydelens sosialtjeneste og andre enheter i bydelen
- kjennetegn ved rusmiddelmisbrukerne med hensyn til problematikk, alder, kjønn, forhold til trygd, arbeid og bolig
- sist vurderes potensialet for mulige kostnadsreduksjoner eller mer kostnadseffektive tiltak i rusoppfølgingen

Bydelen har rusrelaterte oppgaver for eksempel forhold til forvaltning av salg og skjenkebevillinger for alkohol, eller forebyggende eller kurative helseoppgaver etter kommunehelsetjenesteloven. Disse oppgavene vurderes ikke i denne saken.

Saksframstilling:

Sosialtjenesten er tillagt ansvar for generelt forebyggende virksomhet etter sosialtjenestelovens kapittel 3, jfr. § 3-1 hvor det står: "Gjennom informasjon og oppsøkende virksomhet skal sosialtjenesten arbeide for å forebygge og motvirke misbruk av alkohold og

andre rusmidler og spre kunnskap om skadevirkninger ved slik bruk." I Oslo har både bydelen og Rusmiddeletaten ansvar for dette arbeidet.

Etter sosialtjenestelovens kapittel 4 og kapittel 5 skal sosialtjenesten gi opplysning, råd og veiledningen, midlertidig husvære og økonomisk sosialhjelp. Bydelens samlede tjenestetilbud har delansvar for å avdekke problemområder, legge til rette for og ta del i det forebyggende arbeidet og å gi råd om sosialtjenestens tilbud for enkeltpersoner med misbruksproblemer.

Tjenesten har ansvar for og fullmakter til å iverksette tiltak for enkeltmennesker etter lovens kapittel 6 om særlige tiltak overfor rusmiddelmisbrukere. Sosialtjenesten skal gi råd og veiledning før hjelpetiltak iverksettes. På visse vilkår kan sosialtjenesten med hjemmel i kap. 6 også kunne gjennomføre tvangstiltak etter fylkesnemdsbehandling og å tilbakeholde misbrukere herunder også gravide misbrukere i institusjon.

Fra 1.1.2004 ved gjennomføringen av rusreformen, overtok staten ansvaret fra fylkeskommunene for behandlingsinstitusjoner, akuttinstitusjoner og avrusningsinstitusjoner. Etter reformen er Rusmiddeletatens institusjonstilbud til bydelene rettet mot rehabilitering, omsorg og skadereduksjon. Etaten skal bistå bydelene med å gi mennesker med rusrelaterte problemer helhetlige og differensierte tilbud tilpasset behov. Noen av plassene i rehabiliterings- og omsorgsinstitusjonene har også akuttplasser og har derfor ulik profil.

Rusmiddeletaten kan også bistå bydelene ved kjøp av plasser i private institusjoner som gir tilbud til rusmisbrukere med til dels svært utagerende atferd, brukere som gjennom en årrekke har gått ut og inn av etatens institusjoner og som er svært ressurskrevende.

Rusmiddeletaten har også tilbud om booppfølgingstjenester.

Uansett type tiltak har sosialtjenesten et overordnet og koordinerende ansvar. Bydelens sosialtjeneste har også et betalingsansvar i og med at rusmiddeletatens tjenester er belagt med bydelsbetaling. Brukerne betaler ved institusjonsopphold enten vederlag (en andel av egen trygd) eller egenbetaling.

Sosialtjenesten arbeid med rusmiddelmisbrukere går langs flere dimensjoner, fra unge i randsonen mot etablering av misbruk, til mennesker med mer alvorlige misbruksproblemer og derfra til mennesker med permanent og livstruende misbruk, kombinert med psykiske lidelser og alvorlige helseplager. Mange er i drift og mange har store, sammensatte og individuelle hjelpebehov.

Men hver enkelt misbruker som mottar hjelp fra sosialtjenesten har forskjellig bakgrunn, ulike evner og forutsetninger og varierende muligheter for å komme seg ut av et misbruk. En individuell tilnærming – individrettet sosialt arbeid mot enkeltperson – og tett oppfølging er nødvendig. Men selv med individuell tilnærming vil mulighetene for behandling og rehabilitering i noen tilfeller være begrenset. Uansett skal enhver ha individuelt tilpassede tiltak – fra behandlingsopplegg i spesialisthelsetjenesten til skadereduserende tiltak i kommunal regi. Det er den enkeltes behov som skal styre valget av løsning.

Behov og tiltak i rusomsorgen – historiske utviklingstrekk

Bydelen har mange beboere med rus og/eller psykiske problemer – både i absolutte tall og relativt i forhold til befolkningen. Historisk har også bydelen hatt en høy andel av personer med rus og/eller psykiske vansker særlig på grunn av den høye andelen kommunale boliger i bydelen. Levekårene er bedret i bydelen de siste årene, men det betyr ikke nødvendigvis at det er reduserte behov for tiltak i rusomsorgen.

Bydelen har de siste årene hatt en sterk befolkningsvekst. Det har skjedd store strukturelle endringer i boligmarkedet gjennom sterk vekst i antall nybygde leiligheter, omfattende salg av kommunale boliger og økt markedstilpasning av den kommunale boligforvaltningen ved gjennomføring av gjengs leie. Sterk prisvekst i boligmarkedet herunder også leiemarkedet har også ført til omfattende spekulativ boligutleie. Gjennomføring av gjengs leie i kombinasjon med avviklingen av kravene til boevne har ført til stor utflytting av ressurspersoner og tilsvarende økt innflytting av vanskeligstilte. Det er skjedd en polarisering av befolkningen gjennom tilflytting av et stort antall personer med høy inntekt og utdanning og en relativ vekst av vanskeligstilte i kommunale boliger og et økende antall spekulative boligtiltak.

Historisk har brukere av døgnovernattingssteder/hospits i stor grad vært personer med rus og/eller psykiske problemer. Sterkt politisk fokus på disse målgruppene og deres behov for bolig- og rehabiliteringstiltak og en nasjonal strategi for å redusere bruken av døgnovernattingssteder har bidratt til dramatisk å redusere bruken og å styrke innsatsen med rehabiliterings- og boligtiltak. Et slikt endret fokus på tiltak har også bidratt til å endre utgiftsprofilen mellom sosialhjelpsfinansierte rustiltak og rustiltak finansiert over ruskapitlet.

Nedenfor vises en historisk oversikt over antallet brukere av døgnovernattingssteder og rustiltak.

Diagram 1. Antall brukere av private døgnovernattingstilbud/hospits i årene 1999 - 2007

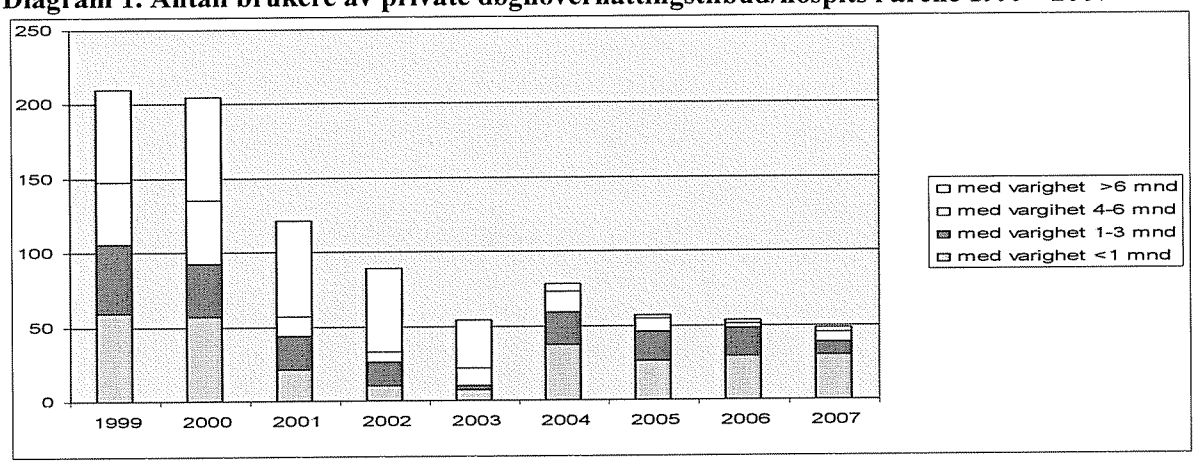

Det har vært en sterk reduksjon i bruk av private døgnovernattingstilbud de siste 10 årene og en særlig stor reduksjon i andelen beboere med opphold av lang varighet. Sosialtjenestens innsats for å redusere bruk oppnådde raskest resultater i forhold beboerne med opphold av kort varighet. Det må antas at mange av disse relativt rask har fått andre tilbud innen rusomsorg, eller har fått kommunal bolig.
Fra 2003 til 2004 er det et brudd i den nedadgående trenden i bruk av døgnovernattingssteder. Dette kan ha sammenheng med utilsiktede effekter i hele

tiltakskjeden for rusmiddelmisbrukere i forbindelse med gjennomføringen av rusreformen. Det kan også ha sammenheng med at andre brukere av døgnovernattingsinstitusjoner enn rusmiddelmisbrukere i vesentlig større grad er representert blant brukerne av døgnovernattingstilbud etter 2004.

Diagram 2. Antall personer med opphold i rusinstitusjoner i årene 1999 – 2007

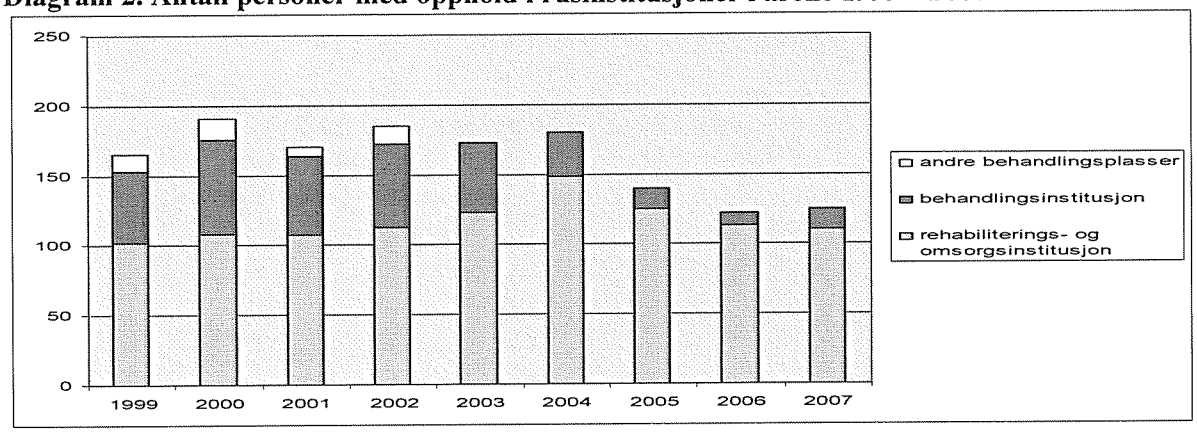

Ved gjennomføringen av rusreformen fra 1.1.2004 er det gjort endringer i ansvarsfordelingen i ulike forvaltningsnivåer nivåer. Fra 1.9.2004 fikk rusmiddelmisbrukerne også pasientrettigheter som andre pasienter i spesialisthelsetjenesten. At fastlegene nå fikk mulighet til å søke inn pasienter til statlige behandlingsinstitusjoner kan ha ført til at brukergrupper som tidligere var avhengig av å få fremmet sin søknad gjennom sosialtjenesten nå får fremmet sin søknad om plass via fastlegen. Dette forholdet kan forklare den reduserte bruk av behandlingsplasser for sosialtjenestens brukere fom 2004.

Etter innføring av reformen i 2004 er det en tydelig økning i antallet personer i rehabiliterings- omsorgsinstitusjoner. Dette har sammenheng med vesentlig større innsøkning til de statlige behandlingsplassene og lengre ventetid på plass. Det betyr at flere av brukerne av kommunens rehabiliteringsinstitusjoner venter på en behandlingsplass i statlig institusjon.

Behandlingstiltak i spesialisthelsetjenesten

Tverrfaglig spesialisert rusbehandling består av fire behandlingsnivåer: poliklinisk behandling, akutt behandling i døgninstitusjon, korttidsbehandling (inntil 6 mnd.) og langtidsbehandling i døgninstitusjon (lenger enn 6 mnd.). Oppholdsbetalingen dekkes i sin helhet av staten. Det er lang ventetid - inntil et år på enkelte behandlingsinstitusjoner.

I 2007 hadde 8 rusmiddelmisbrukere tilhørende Sagene sosialtjeneste plass i statlige Behandlingsinstitusjoner for rusmiddelmisbrukere. Pr. 01.05.08 har bydelen 4 hvorav 2 har fått plass i 2008. Behandlingsinstitusjonene bistår pasientene med å søke rehabiliteringspenger fra folketrygden i tilknytning til behandlings-/rehabiliteringsopplegget. Pasientene får også tilbud om individuell plan (IP) slik alle som har behov for langvarige og koordinerte tjenester har lovhjemlet rett til å få utarbeidet.

Behandlingstiltak i spesialisthelsetjenesten er krevende for rusmiddelmisbrukeren og positivt for dem som er i stand til å nyttiggjøre seg behandlingstiltak. Pasientrettighetsloven gir

derfor ingen ubetinget rett til behandling – det skal foreligge en vurdering, eventuelt dokumentasjon, for at den aktuelle behandlingen kan bedre pasientens tilstand, livslengde og prognose.

Sosialtjenesten vurderer at det nivået som er etablert i bruk av spesialisthelsetjenestens behandlingstiltak er på et realistisk nivå.

Kommunale rehabiliterings-, omsorgsinstitusjoner og lavterskeltiltak

Rusmiddeletaten driver egne kommunale rehabiliterings- og omsorgsinstitusjoner eller kjøper plasser i tilsvarende private. Etaten driver pr. i dag 20 kommunale institusjoner. I tillegg kjøper etaten plasser ved 8 private institusjoner. Noen av institusjonene har også akuttplasser. Institusjonene har svært ulik profil. Noen har preg av å være ettervernsinstitusjoner etter opphold i statlige behandlingsinstitusjoner, noen driver booppfølging over tid mens noen er lavterskelinstitusjoner. Sosialtjenesten er innsøkende instans og delansvarlig for dekning av oppholdsutgiftene. En rammeavtale regulerer ansvarsdelingen mellom sosialtjenesten, brukeren og institusjonene. Brukere med behov for langvarige og koordinerte tjenester får tilbud om individuell plan (IP). Det skal foreligge en tiltaksplan for institusjonsperioden. Brukeren skal forhåndsinformeres dersom institusjonsplassen medfører vederlagsbetaling[1]. Institusjonstypene utgjør to hovedtyper etter finansieringsordning:

- Bydelene betaler kr 236,- pr. døgn for institusjonsopphold. Beboeren en månedlig husleie på kr 3.300,-. Hvis beboeren har full sosialhjelp dekkes husleien som sosialhjelp.

Pr. 1.5.08 bodde til sammen 56 personer (16 kvinner og 40 menn) i kommunale rehabiliteringsinstitusjoner. Kvinnene hadde en alderssspredning fra 28 til 75 år med en gjennomsnittalder på 40 år. Mennene hadde en alderssspredning fra 21 til 71 år. 7 personer var under 30 år, 15 personer var under 40 år.

Spennet i denne type institusjoner er stort, fra rusfrie tilbud til lavterskeltilbud. Behovsspennet blant beboerne er også bredt. Noen har opphold i påvente av plass i statlig behandlingsinstitusjon, andre i påvente av etablering i egen bolig etter opphold i behandlingsinstitusjon. Noen er under vurdering for innsøkning til omsorgsinstitusjon med vederlagsordning mens andre vurderes i forhold til etablering i kommunal bolig med eller uten booppfølgingstiltak. Noen står i soningskø.

Litt over halvparten av beboerne har en permanent- eller midlertidig trygdeytelse. Flere har frivillig forvaltning av sin trygdeytelse. Andre følges opp i forhold til kvalifisering/ sysselsetting, eventuelt utredes for trygdeytelse.

Mange er i legemiddelassistert rehabilitering (LAR) og følger opp, noen er utskrevet fra LAR p.g.a. manglende oppfølging og noen søker reinntak i LAR. Mobiliteten ser ut til å være størst i det segmentet av beboerne som har de alvorligste misbruksproblemene, ofte

[1] Forskrift om vederlag for opphold i institusjon m.v. gjelder bl.a. institusjoner for rusmiddelmisbrukere og boliger med heldøgns omsorgstjenester jfr Lov om sosial tjenester. Bydelen kan kreve egenbetaling fra beboeren (vederlag) med utgangspunkt i faktisk inntekt eller trygd til dekning av alle oppholdsutgifter, mat osv. Beboeren beholder en mindre andel til personlig forbruk.

kombinert med psykiske lidelser (dobbeltdiagnose) og alvorlige helseproblemer. Injiserende misbrukere med ustrukturert livsstil, liten evne til egenomsorg og utagerende og voldelig atferd. Mange pendler mellom de ulike akutt-, korttids- og lavterskeltilbudene.

Det er de tyngste og de yngste det er vanskeligst å finne adekvate tiltak til. Rusmiddeletaten etablerte i 2007 ungdomstiltaket EXIT, korttidstilbud for unge som står i fare for å utvikle et alvorlig rusmisbruk. Sagene sosialtjeneste har en ungdom i tiltaket. Vedkommende etableres nå i bolig under Ungbo med forsterket booppfølging fra Ungbo.

Sosialtjenesten har en løpende gjennomgang av sine klienter med rusmiddelmisbruk for en individuell vurdering av om tiltaket er optimalt ut fra hensynet til "laveste effektive omsorgsnivå". Det vurderes at dagens tiltaksnivå er realistisk. Det er ikke noe åpenbart potensiale for alternative rimeligere tiltak.

- Omsorgsinstitusjoner. Bydelen betaler en fastsatt bydelsbetaling, p.t. kr. 236,- pr. døgn, beboer betaler vederlag til bydelen for tjenesten. I en del tilfeller vil vederlaget overstige bydelsbetalingen.

Pr 1.5.08 bodde til sammen 38 personer (10 kvinner og 28 menn) i kommunale omsorgsinstitusjoner med vederlagsbetaling. Beboerne har oftest store og kroniske helseplager og omsorgsfaktoren i institusjonene er høy. Kvinnene hadde en aldersspredning fra 38 år til 82 år, gjennomsnittsalder 56 år. Mennene hadde en aldersspredning fra 31 til 80 år med en gjennomsnittsalder på 58 år. De fleste blir boende i omsorgsinstitusjonen fram til død, noen flytter til sykehjem når institusjonen ikke kan tilby tilstrekkelig pleie.

De fleste beboere har uførepensjon eller alderspensjon og blir trukket et forholdsmessig vederlag for oppholdet fra egen trygd slik at de beholder en mindre sum for personlig forbruk. Bydelen mottar vederlaget som inntekt til delvis dekning av bydelens kostnader ved kjøp av institusjonsplass. I praksis betyr dette at bydelen har få eller ingen kostnader ved bruk av omsorgsinstitusjoner med vederlag.

Sosialtjenesten vurderer at dagens nivå for bruk av omsorgsinstitusjoner er realistisk.

Omsorgsinstitusjoner uten kommunal avtale

I noen tilfeller finner sosialtjenesten det nødvendig å inngå avtale om kjøp av plass ved institusjoner som Rusmiddeletaten ikke har avtale med. I slike tilfeller bærer sosialtjenesten det fulle økonomiske og faglige ansvaret. Dette gjelder i hovedsak personer med sammensatte lidelser, alvorlige sinnslidelser i kombinasjon med rusmiddelproblemer, hvor det ikke finnes adekvate kommunale tilbud sentralt eller lokalt.

01.01.04 kjøpte sosialtjenesten en plass ved bokollektivet Nattergalen eiet av Kirkens Bymisjon, et tiltak med døgnbemanning for kvinner med dobbeltdiagnose. Oppholdsprisen var ved kontraktinngåelse kr. 46.959,- pr. mnd. Sosialtjenestens månedlige kostnader utgjør nå kr. 53.500,-.

Rusmiddeletaten inngikk i 2007 avtale om kjøp av plasser i et privat bo- og behandlingssenter som gir tilbud til rusmiddelmisbrukere med svært utagerende og voldelig

atferd. Sagene sosialtjeneste fikk etter avtale med Rusmiddeletaten belegge to plasser i 6 måneder med vanlig bydelsbetaling. Avtalen har nå opphørt. Sagene sosialtjeneste har valgt å videreføre plassene i påvente av andre løsninger og betaler p.t. kr. 2.000 pr. døgn for den ene og kr. 1.000,- pr. døgn for den andre. Begge beboerne, en mann og en kvinne, er gjengangere og storforbrukere som krever mye oppfølging, som har behov for behandling for både rus- og psykiske lidelser og som ikke kan etableres i egen bolig. Mannen er søkt inn på Lassonløkken rehabiliteringssenter, et nytt tiltak under Rusmiddeletaten for menn med både rus og psykiatriproblematikk. Det finnes ikke tilsvarende kommunale tiltak for kvinner med dualproblematikk.

Denne brukergruppen representerer store utfordringer for hjelpeapparatet på flere nivåer, delvis på grunn av kompleksiteten i behandlings-/omsorgsutfordringene delvis også på grunn av tidsvise ansvarsuklarheter mellom ulike instanser. Bydelen har et godt samarbeid med Rusmiddeletaten om disse sakene. Rusmiddeletaten har ingen planer om etablering av boligtilbud for denne krevende brukergruppen med både rus- og psykiske problemer. Det forventes at bydelen selv må vurdere etablering av egne boligtiltak evnt. i samarbeid med andre bydeler.

Sosialtjenestens oppfølging

En høy andel av bydelens beboere og sosialtjenestens brukere har rusrelaterte problemer. Sosialtjenestens oppfølgingsseksjon har oppfølging med brukere som har behov for lengre tids oppfølging og har kontakt med de aller fleste av tjenestens brukere med rus- og/eller psykiske problemer. Pt. har seksjonen 231 brukere med rusproblematikk og 139 med både rus og psykiske problemer av totalt 472 brukere.

Seksjonen består av 6 saksbehandlere og 3 ruskonsulenter. Ruskonsulentene er involvert i ca. 50 klienter hver. Ruskonsulentens hovedansvarsområde er kartlegging sammen med klienter i forhold til eventuell behandling, innsøkning til kommunale behandlingsplasser og Legemiddelassistert rehabilitering (LAR), deltakelse i ansvarsgrupper, støtte/forsterker for andre saksbehandlere i vanskelige saker, avklaring og evnt. forberedelse av tvangssaker for fylkesnemnd og støttesamtaler med klienter.

130 personer er i Legemiddelassistert rehabilitering (LAR) og har tilbud om oppfølging av enten av ruskonsulent eller saksbehandler ved sosialtjenesten. Målgruppen for LAR er rusmisbrukere som har hatt et langvarig opiatdominert misbruk uten at andre behandlings-, rehabiliterings- eller omsorgstilbud har forhindret forbedring av tilstanden. Oppfølgingen består av møter i den enkeltes ansvarsgruppe og samtaler med enten ruskonsulent eller saksbehandler. Mye av LAR oppfølgingen er forankret i Villa MAR Sagene som er Rusmiddeletatens aktivitetshus for LAR brukere i Bydel Sagene og Bydel Nordre Aker. Mange av LAR brukerne kunne hatt nytte mer oppfølging. Spesielt i den første rehabiliteringsfasen hvor de trenger råd og veiledning i hvordan de skal klare vanlige dagligdage oppgaver. Mange har også behov for en eller annen form for aktivitet i hverdagen. Noen har en restarbeidsevne mens andre trenger tilhørighet, innhold i hverdagen og kan i forskjellig grad være til nytte.

Oppfølging fra Boligkontor og booppfølgingstjeneste

Boligkontoret utgjør en av seksjonene i sosialtjenesten. Pr. mars ga 3 booppfølgings-konsulenter oppfølging til 58 kommunale beboere (26 kvinner og 32 menn). 27 har problemer med rus, 4 med psykiske helse, 6 med både rus og psykisk helse, 21 har andre sosiale problemer.

Booppfølging er:
- Bistand til å bli bosatt i egen bolig
- Bistand til å fungere hensiktsmessig i sin bolig
- Bistand til å kunne opprettholde sitt boforhold over tid

Tjenesten ytes til de personer som selv ikke klarer dette ved egen hjelp.

Booppfølgingen består i å bistå med å bosette bostedsløse personer i egen (som oftest kommunal) bolig, organisere hverdagen i egen bolig, koble på aktuelle tjenester og koordinere ulike tiltak som er nødvendig for at vedkommende beboer skal kunne bli boende. Dette innebærer mye samarbeid med andre tjenestesteder og deler av tjenesteapparatet, - kommunalt og statlig. I bydelen samarbeider booppfølgingskonsulentene med saksbehandlere og ruskonsulenter ved sosialkontoret, tiltakskonsulenter ved utviklingssenteret, saksbehandlere ved søknadskontoret, sykepleiere og hjemmehjelpere i hjemmetjenesten og psykiatriske helsearbeidere ved rehabiliteringstjenesten.

I tillegg til individuell booppfølging har bomiljøtjenesten ansvar for å betjene treffstedet N23 hver tirsdag. Dette er en leilighet i Nordkappgt.23 som kommunale beboere kan oppsøke for å få bistand til ulike ting og å komme i kontakt med bl.a. bydelens boligkontor og Boligbygg.

Booppfølgerne har også ansvar for å følge opp de husstander som står i fare for å miste sin kommunale bolig og som ellers ikke er kjent av sosialkontoret. Her tar booppfølgerne kontakt med vedkommende pr telefon, eller evt. ved hjembesøk for å gi råd og veiledning for å bidra til å forhindre begjæring og utkastelse. De følger også opp sine egne klienter på samme måte dersom de står i fare for å miste sin bolig.

Bydelen kjøper i tillegg forsterkede booppfølgingstjenester av Frelsesarmeens prosjekt Bosatt for 4 personer med rusproblemer finansiert av sosialhjelpsmidler. Dette gjøres fordi boligkontoret ikke har kapasitet til selv å kunne yte tilsvarende booppfølgingstjenester til disse personene.

Booppfølgerne tar også ansvar for å følge opp, gi råd og veiledning til de beboere de ellers har kontakt med/følger opp dersom de mottar § 4-18 varsel eller begjæring om utkastelse selv om de har sosialsak..

Oppfølging fra Utviklingssenteret

Utviklingssenteret for kvalifisering og arbeid utgjør fra 1. mars 2008 en del av den samlede sosialtjenesten i bydelen. Utviklingssenteret gir arbeidsledige og yrkeshemmede sosialhjelpsmottakere tilbud om bistand til jobbsøk, kvalifisering, attføring og helseavklaring og rehabilitering. Av totalt 1040 brukere i 2007 fikk 195 brukere med rusmisbruksproblemer bistand i forhold til utredning og avklaring av trygderettigheter og/eller

arbeidsmarkedsmarkedstiltak mv i samarbeid med den øvrige sosialtjenesten. Av disse hadde 100 brukere lettere og 95 tyngre rusproblemer.

Ved slutten av 2007 var 92 utnotert i henholdsvis
Arbeid/utdanning: 8
Blitt borte ikke sosialhjelp: 4
Hadde fått trygd/blitt borte: 8
Tilbakeført sosialkontoret pga rus/psykiatri/fengsel: 27
Utnotert trygd: 30
Flyttet: 15

Mens 107 fortsatt i tiltak dvs:
Under avklaring/oppfølging: 8
Opplæring/hospitering: 6
I arbeidsmarkedstiltak (AMO-kurs/praksisplass): 17

Oppsummering / Samlet vurdering

Bydelens sosialtjeneste har samlet 536 aktuelle brukere med et rusproblem hvorav 222 i kombinasjon med psykiske vansker. Sosialkontortjenestens fire seksjoner; mottaksseksjonen, oppfølgingsseksjonen, kvalifiserings- og arbeidsseksjonen og serviceseksjonen, har saksbehandlingsansvaret. Om lag 300 av disse brukerne får i tillegg bistand fra Utviklingssenteret, ruskonsulenter, booppfølgerne ved boligkontoret, rusinstitusjonene. I tillegg er det mange som får oppfølging fra NAV Sagene og andre deler av behandlings- og omsorgssystemet..

Tabellen nedenfor viser hvordan sosialtjenestens samlede oppfølgingsansvar er forankret i ulike deler av bydelens tiltak, kommunens og statens rusinstitusjoner pr. april/mai 2008.

Tabell 1. Sosialtjenestens brukere

Alle brukere med økonomisk sosialhjelp og/eller oppfølging i sosialkontortjenestens seksjoner	Rus/ psyk	Psyk. vansker	Andre	Sum brukere	hvorav LAR
Mottaksseksjonen	63	53	332	448	130
Oppfølgingsseksjonen	370	97	5	472	
Kvalifisering og arbeidsseksjonen	84	121	280	485	
Serviceseksjonen	19	43	145	207	
Sum personer med oppfølging i sosialseksjonene	536	314	762	1612	130
- hvorav med tiltak ved					
Boligseksjonen / booppfølging	33	4	21	58	
Utviklingssenteret / kvalifisering	107	200	239	546	
Ruskonsulentene *	150	0	0	150	
Omsorgsinstitusjoner *	38	0	0	38	
Rehabiliteringsinstitusjon *	56	0	0	56	
Statlig behandlingsinsitusjoner *	4			4	
Sum tiltak **	388	204	260	852	130

Tabellen gir en oversikt over alle brukere med økonomisk sosialhjelp eller annen oppfølging ved sosialkontortjenestens seksjoner samt de oppfølgingstiltak de får i tillegg ved Utviklingssenteret, boligseksjonen og ved statlige og kommunale behandlingsinstitusjoner. Tabellen viser at 536 av sosialkontorets brukere har problemer med rusmiddelmisbruk.

Personer i kategoriene "psykiske vansker" og "andre" er ikke potensielle brukere av rusinsitusjoner. Psykiske vansker omfatter i hovedsak personer med lettere psykiske problemer uten at det nødvendigvis foreligger en diagnose, men også personer med alvorlige psykiske lidelser som evnt. også får oppfølging i psykisk helsevern.

Noen av brukerne får flere tilbud om tiltak samtidig, for eksempel ruskonsulent og behandling i institusjon. Anslagsvis 300 brukere får tilbud om oppfølging i tillegg til oppfølging av saksbehandler i sosialseksjonene.

Av denne saken skulle det framgå at antallet sosialhjelpsmottakere som har hatt opphold i døgnovernatting er betydelig redusert i løpet av siste tiår. Døgnovernattingssteder brukes nå praktisk talt ikke for rusmiddelmisbrukere. Dette har skjedd ved at misbrukerne er skaffet alternativ kommunal bolig med eller uten oppfølging eller plass i rehabiliterings- eller omsorgsinstitusjon for rusmiddelmisbrukere. I samme periode er bydelens kjøp av plasser totalt sett redusert. Også dette har skjedd ved bosetting av rusmiddelmisbrukere i ordinære boforhold. Det har altså skjedd en kraftig tyngdeoverføring til lavere omsorgsnivå.

Sosialtjenesten har foretatt en samlet vurdering av bruken av rusinstitusjoner i forbindelse med denne saken. Sosialtjenesten vurderer at bruken av omsorgsinstitusjoner er på et riktig nivå og at kostnadene ikke vil være mindre ved alternativt tilbud i sykehjem eller omsorgsbolig. Det er noe gjennomstrømming ut og inn av rehabiliteringsinstitusjonene der noen etableres i egen bolig med booppfølging. For mange av disse beboerne vil det imidlertid være dyrere og mindre hensiktsmessig og etablere disse utenfor institusjon. Sosialtjenesten vurderer derfor at antallet brukere i disse rusinstitusjonene er på riktig nivå. Samlet sett er det altså en rimelig balanse i tiltaksprofilen mellom bruk av eksterne tiltak og lokalbasert oppfølging. Sosialtjenesten har per i dag en spesiell utfordring i forhold til enkelte unge misbrukere og enkelte misbrukere med sammensatte problemer og behov for omfattende oppfølging.

Enkeltpersonene i denne gruppen representerer store kostnader og det vil derfor være en spesiell utfordring å finne mest mulig kostnadseffektive tiltak for denne gruppen framover.

Bydelsdirektørens forslag til vedtak:
Saksframlegg om oppfølging av personer med rusproblemer tas til orientering

BYDEL SAGENE

Knut Egger
Bydelsdirektør

Godkjent og ekspedert elektronisk uten underskrift

Oslo kommune
Bydel Sagene

BU-sak 08/41

Saksframlegg

Dato: 08.05.2008
Arkivkode: 221.5

Saksmappe: 2008/88

Saksbeh: Henning Mørland / Dagny Meltvik

Saksgang

Utvalg	Møtedato
ELDRERÅDET	19.05.2008
RÅDET FOR FUNKSJONSHEMMEDE	19.05.2008
HELSE- OG SOSIALKOMITEEN	22.05.2008
BYDELSUTVALGET	29.05.2008

Fysikalsk behandling og lignende forebyggende helsetjenester i Bydel Sagene

Bakgrunn for saken:
BU har i et verbalvedtak (V30 og V31) bedt om en orientering om fysioterapidekningen i bydelen og hvordan andre aktører enn bydelen har mulighet til å forebygge helsetjenester for å sikre mangfold, kvalitet og kostnadseffektivitet.

Saksframstilling:

Organisering av offentlige helsetjenester
Helsetjenestene i Norge har siden de siste helsereformene i 2001 vært organisert på to forvaltningsnivåer, stat og kommune. Fylkeskommunene har ikke lenger vesentlige oppgaver innenfor helsetjenestene.

Staten har ansvar for spesialisthelsetjenester, som reguleres av spesialisthelsetjenesteloven. Tjenestetilbudet omfatter offentlige sykehus (helseforetak) og poliklinikker, samt avtaler med privatpraktiserende spesialister, private sykehus og opptreningsinstitusjoner. For spesialisthelsetjenesten gjelder generelt henvisningsplikt, det vil si at pasienten skal være henvist fra kommunehelsetjenesten. Unntak gjelder for åpenbart akutte og livstruende tilstander.

Kommunene har ansvar for primærhelsetjenester i henhold til kommunehelsetjenesteloven. I Oslo gjør spesielle forhold seg gjeldende ettersom helsetjenestene dels er organisert geografisk på bydelsnivå, dels er organisert i byomfattende tiltak. Bydelens helsetjenester omfatter fastlegeordning, helsestasjonsvirksomhet, fysioterapi- og ergoterapitjeneste, hjemmesykepleie, samt bestillerfunksjon (myndighetsutøvelse) for pleie- og omsorgstjenester.

Byomfattende kommunale helsetjenestetilbud finnes ved Legevakten, ved drift av sykehjem (Sykehjemsetaten), innenfor miljørettet helsevern og smittevern (Helse- og velferdsetaten) og ved ulike tilbud til rusmisbrukere (Rusmiddeletaten).

Kommunale helsetjenester kan enten drives av kommunen selv, gjennom bydeler, etater eller kommunale foretak, men kan også drives av andre aktører etter regulerte avtaler. Dette gjelder sykehjem, fastleger og fysioterapeuter med kommunal driftsavtale. Driftsansvar for

privat hjemmesykepleie er også under endring, forsøksordning har vært gjort i enkelte bydeler og kommuner.

Et gjennomgående prinsipp vil være LEON, laveste effektive omsorgsnivå. Utredning, behandling og forebygging av sykdom bør foregå på lavest nivå og nærmest brukeren. I praksis vil dette si innenfor kommunenes tjenestetilbud. Det er i Norge bred enighet om dette av så vel faglige som økonomiske grunner.

I Oslo er det inngått samarbeidsavtaler mellom det regionale helseforetaket (tidligere Helse Sør, nå Helse Sør-Øst) og Oslo kommune på sentralt nivå, og mellom de enkelte sykehus/helseforetak og bydeler for regulering av samarbeid på overordnet nivå. Videre foregår det et utstrakt samarbeid omkring den enkelte pasient/bruker.

Ovenstående beskrivelse omfatter offentlig finansierte helsetjenester, som altså kan være offentlig drevet at stat eller kommune, eller drevet privat med avtaler med det offentlige. I tillegg finnes helt private helsetjenester. Omfanget av slike tilbud er generelt lite i Norge, men dominerende innenfor enkelte segmenter. Når det gjelder sykehustjenester er Volvat medisinske senter en stor aktør på det private området.

Forebyggende helsetjenester i kommune/bydel

Innenfor de fleste helsetjenester vil det være en glidende overgang mellom forebyggende- og kurative (behandlings) tiltak. Noen tjenester vil imidlertid i all hovedsak være forebyggende og grupperettede slik som Helsestasjonen, med tilbud til barn og unge samt gravide. Andre tjenester vil i hovedsak være individrettede og kurative slik som fastlegetjenesten, men også hos fastlegen vil forebygging og tidlig intervensjon være viktige tiltak i oppfølgingen av den enkelte pasient.

For tjenestetilbud som i hovedsak retter seg mot muskel- og skjelettlidelser, vil både forebygging og behandling ha en viktig plass. Fyisoterapitilbudet er etablert som en del av den offentlige helsetjenesten, slik det også gjenspeiler seg i finansieringsordningene. I kommunene kan fysioterapeuter ha et ansettelsesforhold eller ha inngått en driftsavtale med kommunen. Fysioterapeuter med driftsavtale finansieres gjennom et kommunalt driftstilskudd, i tillegg til egenandeler fra pasientene og stykkprisbasert refusjon fra NAV. Utenfor de offentlige ordningene er det fysioterapeuter som driver privat virksomhet uten avtale. Videre har tilgrensende fagområde som naprapater og osteopater heller ikke offentlig finansieringsordninger. Kiropraktorer driver også i det alt vesentlige med privat finansiering. Ulike alternative behandlingsformer som homøopati og akupunktur er også rent privat. Med privat finansiering forstås her at pasienten betaler hele kostnaden ved behandlingen.

Kommune/bydel har god oversikt over helsetjenester som drives innenfor offentlige rammer, gjennom ansettelsesforhold eller driftsavtaler. Når det gjelder helt private tilbud, har en ikke tilsvarende oversikt. Slike virksomheter kan etableres uten kommunal søknad eller godkjenning. Etter lovverket skal kommunen få melding ved etablering av private helsetjenestetilbud, men erfaringen er at dette er lite kjent og ikke systematisk gjennomført.

Fysioterapitjenesten i Bydel Sagene

Bydel Sagene utbetaler driftstilskudd til 16 privatpraktiserende fysioterapeuter i bydelen. Flere av tilskuddene er delte tilskudd og utgjør til sammen omtrent 9 hele driftstilskudd. Vi

har 5 privatpraktiserende fysioterapeuter med hele driftstilskudd, de resterende har tilskudd på 20-80 %. I tillegg gir Oslo kommune 4 byomfattende tilskudd til spesialister innen medisinsk treningsterapi og psykomotorisk behandling.

Fysioterapi er blant de helsetjenester som alle kommuner i Norge rapporterer årlig i KOSTRA (kommune-stat-rapportering). Rapporteringen omfatter fysioterapeuter med driftsavtale med kommunen, fastlønnede fysioterapeuter, fysioterapeuter uten driftsavtale samt turnuskandidater. Tabell 1 viser data for hele landet, for Oslo kommune som helhet og for utvalgte bydeler:

Tabell 1: Fysioterapiårsverk rapportert i KOSTRA

År		2001	2002	2003	2004	2005	2006
Geografisk område	Indikator						
Hele landet	Årsverk av fysioterapeuter pr 10 000 innbygger	-	-	-	8,9	8,8	8,8
0301 Oslo	Årsverk av fysioterapeuter pr 10 000 innbygger	10,3	10,0	9,8	10,1	9,7	9,4
030101 Gamle Oslo	Årsverk av fysioterapeuter pr 10 000 innbygger	-	-	-	7,1	7,1	6,6
030102 Grünerløkka	Årsverk av fysioterapeuter pr 10 000 innbygger	-	-	-	8,1	7,8	7,7
030103 Sagene	Årsverk av fysioterapeuter pr 10 000 innbygger	-	-	-	5,9	5,6	6,1
030104 St. Hanshaugen	Årsverk av fysioterapeuter pr 10 000 innbygger	-	-	-	14,3	14,1	13,3
030108 Nordre Aker	Årsverk av fysioterapeuter pr 10 000 innbygger	-	-	-	8,4	8,2	6,6

Dataene viser at fysioterapidekningen i Bydel Sagene ligger noe under landsgjennomsnittet og Oslo som helhet, men at dataene er sammenlignbare med nabobydelene. Det kan bemerkes at Bydel St. Hanshaugen har vesentlig høyere dekningsgrad, men her må det anføres at St. Hanshaugen også omfatter sentrum og at det er flere fysikalske institutter i sentrum som forventes å betjene hele byens befolkning. Videre viser tabellen at Sagene har hatt en stabil situasjon og en liten økning i motsetning til nabobydelene som har hatt reduksjon i antall årsverk i siste 3-års periode.

Tabell 2 viser sammenlagte tall fra årsrapportene fra fysioterapeutene med tilskudd fra bydelen. Til sammen utgjør pasientgrunnlaget for bydelens privatpraktiserende fysioterapeuter 2159 personer, nesten samtlige pasienter utløser refusjoner fra NAV, noe som betyr at pasienten har blitt henvist til fysikalsk behandling fra lege. Bare 2 % av pasientene er under 18 år, og omlag 20 % er over 67år. Hovedtyngden av brukerne er kvinner.

Fysioterapeutene behandler i hovedsak pasienter fra Bydel Sagene, men 850[1] pasienter bor utenfor bydelen. Til sammen hadde fysioterapeutene 130 pasienter på venteliste ved årsskifte. Når det gjelder arbeidstid, ser vi at fysioterapeutene jobber mer enn driftstilskuddene tilsier. Gjennomsnittlig arbeidstid pr. uke oppgis å være tilsammen anslagsvis 570 timer, noe som tilsvarer 16 hele tilskudd (36.t/pr. uke). Fysioterapeuter kan kreve refusjon for alle behandlinger (med henvisning fra lege) uavhengig av størrelsen på driftstilskuddet.

[1] Over halvparten av disse (ca. 480) er pasienter på Storo og Nydalen mensendieck som ligger på grensen til Bydel Nordre Aker.

Tabell 2: Privatpraktiserende fysioterapeuter med driftstilskudd i Bydel Sagene. Pasientgrunnlag.

Driftstilskudd i Bydel Sagene (sammenlagt)	**9**
Fysioterapeuter med driftstilskudd fra Bydel Sagene	**16**
Totalt antall pasienter 2007	**2159**
Totalt antall behandlinger 2007	**35364**
Antall pasienter med refusjon fra NAV	**2144**
Antall behandlinger med refusjon fra NAV	**35198**
0-18 år	**33**
18-67 år	**1703**
>67 år	**421**
Kvinner	**1472**
Menn	**566**
Totalt antall pasienter bosatt utenfor Sagene	**850**
Antall pasienter på venteliste 31.12.2007	**130**
Gjennomsnittlig arbeidstid 2007 i avtaleperioden. Timer pr. uke	**570**

Tabell 3 viser en oversikt over fysioterapiinstitutt og fysioterapeuter med driftstilskudd som holder til i bydelen, samt tilskuddsstørrelsen og deres praksisprofil.

Tabell 3: Privatpraktiserende fysioterapeuter i Bydel Sagene og praksisprofil (2007)

Institutt:	**Navn:**	**Tilskudds størrelse:**	**Praksisprofil:**
Drøbakgata Fysioterapi Drøbakgata 1 0463 Oslo	**Ståle Frey** **Are Fjerdingstad**	**20 %**[2] **20 %**	Skulderproblematikk, nakkesmerte, lumbago
Fysioterapiklinikken Vogtsgt 57 0477 Oslo	**Espen O. Hildrup**	**33,3 %**	Utbrenthetsprobematikk, pre- og postoperativ (arthrose-) behandling.
Granns fysikalske institutt Lilleborggt 5 0480 Oslo	**Nina Johanne Grann**	**100 %**	Alders- og slitasjeforandringer i ledd og muskler, stressrelaterte plager.
Holten institutt for medisinsk treningsterapi Sandakerveien 59 0477 Oslo	**Kjersti Forsnes** **Mette Ludvigsen Grav** Christian F. Bruusgaard Jostein Hole	**100 %** **50 %** Sentralt tilskudd Sentralt tilskudd medisinsk treningsterapi	Rygglidelser, skulderlidelser, atrose, rehabilitering etter skader/brudd, muskel- og skjelettplager. Gruppebehandlinger
Ila fysikalske institutt Postboks 4429 Nydalen 0403 Oslo	**Torbjørn A. Larsen**	**100 %**	Muskel- og skjelettplager, rehabilitering etter bruddskader.
Sagene fysikalske institutt Maridalsveien 144 0461 Oslo	**Øyvind Tufte** **Gunnhild Enggrav** (psykomotoriker)	**100 %** **100 %**	Muskel/skjelett, brudd, proteser, revmatiske lidelser. Angst/depresjoner/utmattelse, muskel/skjelettlidelse, revmatisme.
Sandaker fysikalske institutt	**Morten Kristensen** (psykomotoriker)	**50 %**	Psykomotorikere: - myalgier

[2] Alle med 20 % tilskudd vil ha 28 % fra 1. juni 2008.

Sandakerveien 76 0484 Oslo	Anne Nerdrum	Sentralt tilskudd psykomotoriker	- angst - chronlidelser
Storo og Nydalen Mensendieck Fysioterapi AS Vitaminvn. 11 0485 Oslo	**Ingrid Næss** **Jeanette Wangberg** **Kari Mortensen**	**20 %** **20 %** **20 %**	Artrose i vektbærende ledd, rygg og nakkelidelser, KOLS, bekkenbunnsproblematikk, gruppebehandlinger.
Voldsløkka fysikalske institutt Kongsberggt 8 0468 Oslo	**Sidsel Aass** **Janne Schirmer** **Reidun L. Jørner**	**56 %** **100 %** Sentralt tilskudd psykomotoriker	Muskel/skjelettlidelser, reumatiske lidelser, sequele apoplexia cerebri, sequele polio, arthroser, parkinson, slagpasienter, ortopedi/kirurgi.
Erik Viervoll Njålveien 17 1368 Stabekk	**Erik Viervoll**	**77 %**	Hjemmebasert fysioterapi behandling. Cerebral Parese, hjernesalg, arthose hofter/knær.

Figur 1 viser at totalt antall pasienter varierer fra 27 til 283 og totalt antall behandlinger varierer fra 532 til 4509. De store variasjonene skyldes til dels størrelsen på tilskuddet men handler i hovedsak om hvordan fysioterapeuten arbeider. Flere av instituttene driver gruppebehandlinger (Holten og Storo/Nydalen), dermed stiger antallet behandlinger. Psykomotorikere driver behandling av pasienter med mer sammensatte problemstillinger (psykisk/fysisk) og behandler færre pasienter over lengre tid. De fleste fysioterapeutene driver i hovedsak sin virksomhet på et institutt, men en av dem (Erik Viervoll) driver utelukkende hjemmebasert behandling.

Figur 1. Totalt antall pasienter, inkl spesialister med sentrale tilskudd.

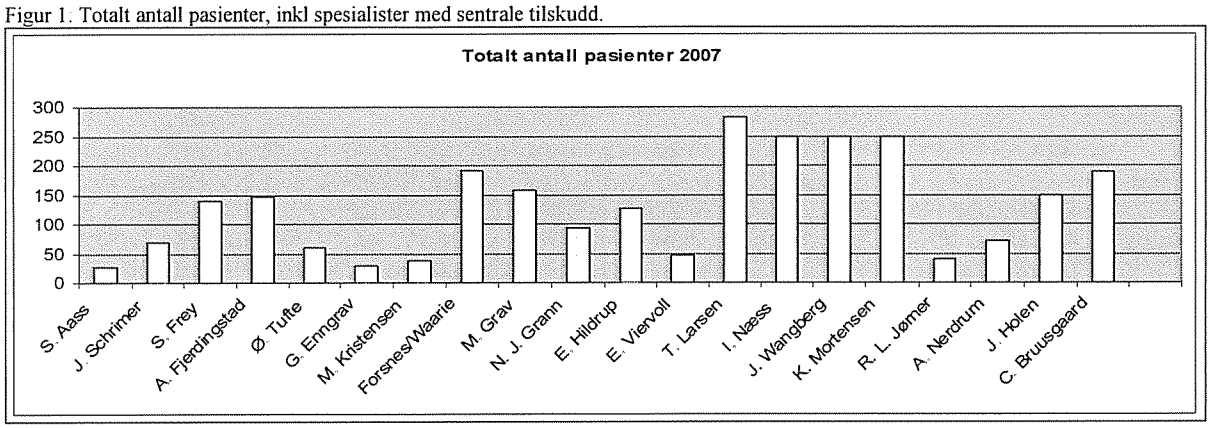

Figur 2. Totalt antall behandlinger 2007, inkl spesialister med sentrale tilskudd.

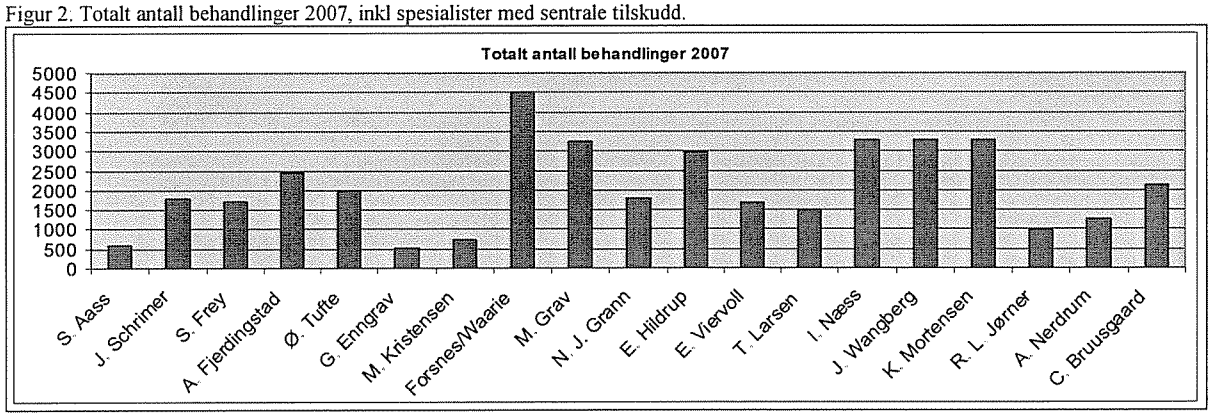

Fordeling av et ledigstilt driftstilskudd
Våren 2007 ble det ledig et driftstilskudd som følge av avgang med alderspensjon. Tilskuddet var i utgangspunktet tilknyttet Granns institutt, men da instituttet etter en periode bestemte seg for ikke å ta inn en ny fysioterapeut ble tilskuddet stilt til disposisjon for bydelen. Det ble avholdt et møte mellom bydelsadministrasjonen og kontaktpersoner fra Norsk Fysioterapeutforbund angående det ledige tilskuddet. NFF oppfordret bydelen til å rydde opp i gamle langvarige vikaravtaler på to institutt som har hatt ordninger med vikarer i en overgangsperiode. For deretter å utlyse resterende prosentandel blant de privatpraktiserende fysioterapeutene med delte driftstilskudd fra bydelen, der bydelen selv kan vurdere prinsippene for tildeling.

Kravet fra NAV er at fysioterapeuten må ha minst 20 % driftstilskudd for å kunne innløse refusjoner for behandlinger henvist fra lege. Derfor ble de to aktuelle vikarene (Enggrav og Mortensen) tildelt 20 % tilskudd hver (fra februar 2008).

Kommunalt ansatte fysioterapeuter
I tillegg til privatpraktiserende fysioterapeuter med driftstilskudd har bydelen flere kommunalt ansatte fysio- og ergoterapeuter. Pr. i dag er det 4 fysioterapeuter som følger opp anslagsvis 90 pasienter med hjemmebasert fysioterapibehandling. Hovedregelen er at dersom en pasient med henvisning til fysikalskbehandling fra lege ikke har mulighet til å forflytte seg til et institutt, blir behandlingen utført av den kommunale tjenesten.

Bydelens rehabiliteringssenter har ansatt 3 fysioterapeuter som i hovedsak driver utredningsarbeid, men også noe gruppetrening med pasienter med sammensatte problemstillinger som trenger tett oppfølging. Helsestasjonen for barn og unge har 3 fysioterapeuter som anslagsvis driver 40 % forebyggende arbeid og 60 % behandling.

Forslag til vedtak:
Saksframlegget om fysikalsk behandling og lignende forebyggende helsetjenester i Bydel Sagene tas til orientering.

BYDEL SAGENE

Knut Egger
bydelsdirektør

Godkjent og ekspedert elektronisk.

Oslo kommune
Bydel Sagene

BU-sak 08/42

Saksframlegg

Dato: 21.04.2008

Saksmappe: 2008/47

Saksbeh: Iben Schier van den Berg,

Arkivkode: 321.0

Saksgang

Utvalg	Møtedato
BYDELSUTVALGET	29.05.2008
BARNE- OG UNGEKOMITEEN	22.05.2008
BARNE- OG UNGDOMSRÅDET	20.05.2008

Orientering om bruken av lokale tiltak.

Bakgrunn for saken:
Det vises til verbalvedtak 26:" Administrasjonen bes gi bydelsutvalget en orientering om hvordan arbeidet med å redusere institusjonsplasseringer i barnevernet går ved å satse på lokale tiltak som Tilretterleggertjenesten m.m "

Saksframstilling:

1. Generelt om bydelens barnevern
Antallet av barn og unge på institusjon har holdt seg stabilt de siste årene. Samtidig har antallet av barn med tiltak i hjemmet hatt en jevn økning de siste årene, hvor imot antallet av barn med tiltak utenfor hjemmet har gått ned.

	2004	2005	2006	2007
Barn og unge under tiltak i hjemmet	150	165	185	187
Barn og unge med tiltak utenfor hjemmet*	117	94	97	98
Akuttplasseringer for hele året	23	16	17	17

* I antallet av barn i tiltak uten for hjemmet regnes også barn/ungdom i fosterhjem og ungdom på hybel.

Per dags dato bor 5 ungdommer på " rene" institusjoner. 2 ungdommer for langvarig plassering – de 3 andre under utredning for alternative tiltak eller tilbakeflytting til hjemmet.

Barnevern har tradisjonelt store kostnader knyttet til institusjonsplasseringer. Utbygging av nærmiljøbaserte tiltak skjer i den hensikt å forebygge behov for institusjonsplassering samt å gjøre familier og barn/unge i stand til å mestre ulike utfordringer i livet, ved å iverksette

tidlig forebyggende tiltak. Hovedmålet er å bygge en tiltakskjede som er mangfoldig og robust nok til å hjelpe uten å flytte barn/unge ut av familien.

Satsningsområdet for barne- og unge avdelingen er å etablere nærmiljøbaserte tiltak for å hindre at barn og unge plasseres utenfor hjemmet eller plasseres på institusjon i forbindelse med utilsiktet flytting fra fosterhjem.
Tiltak i barnevernet, enten det dreier seg om institusjonstiltak eller lokalbaserte tiltak, må være svært bredspektrede for at det enkelt barn/ungdom skal få et tilbud som ivaretar den enkeltes behov. Det vil si at det er behov for forebyggende tiltak, tyngre tiltak samt botiltak.

Tett samarbeid mellom barnevernet og Tilretterleggertjenesten (beskrevet senere i saken) har skapt et rom for nytenkning og utvikling av differensierte tiltak. Få og standardiserte tilbud vil i liten grad kunne imøtekomme den enkelte barn/unges behov – behovet for mange og varierte tilbud vil alltid være tilstede og "tilbudsprofilen" må stadig være under endring for å kunne imøtekomme endrede behov og utfordringer.

Utvikling av nærmiljøbaserte tiltak har skjedd i takt med at tradisjonelle barnevernfaglige perspektiver ble utsatt for kritikk. Ideologien endret seg i retningen av å satse på tiltak som gjorde det mulig for barnet å bli boende i hjemmet i stedet for på institusjon eller i fosterhjem. Det ble oppfattet som uheldig med langvarige institusjonsopphold fordi de fleste barn uansett må forholde seg til sine foreldre og sitt nærmiljø. En dreining av tiltaksbruken inn mot familien har også gitt barnevernet en mulighet til å komme inn med forebyggende tiltak før situasjonen i hjemmet ble for fastlåst.

2. Lokale tiltak

Plasseringer jf. Bvl § 4-12 og 4-4,5 "Tyngre bo-tilbud"				Sagene Fosterhjem
Ikke barnevern Vedtak. "Lette bo-tilbud"			Bydelens bo-kollektiv	
Frivillige hjelpetiltak jf. Bvl. § 4-4 "Tyngre tiltak"		Tilsyn, miljøarbeider, veiledning, oppfølging		
Frivillige hjelpetiltak Jf. Bvl. § 4-4 "Lette tiltak"	Trail, Knegg, Fritidsaktivitet leksehjelp, helgeture m.m			

* Det fattes *ikke* barnevernvedtak for botilbud i Vøyensvingen. Botilbudet gis i regi av bydelen.

2.1 Forebyggende tiltak

Når en undersøkelse foretatt av barnevernet konkluderer med at det er behov for individtilpasset hjelpetiltak for barnet/ungdommen vil det stort sett handle om tradisjonelle tiltak som økonomisk støtte, besøkshjem, støttekontakt og fritidstiltak. Disse tiltakene ligger

innen for Tilretterleggertjenestens tilbud om forebyggende tiltak. Typisk vil det være Trail, Knegg, helgeture, leksehjelp og Ungmedia.

2.2 Tyngre tiltak i hjemmet
For å iverksette tyngre tiltak i hjemmet vil alvorlighetsgraden og kontrollelementene være sterkere i disse sakene enn i saker under Forebyggende tiltak. Typiske tiltak vil være kontaktperson, tilsyn i hjemmet, familieveiledning samt oppfølging av ungdommen i forhold til skole.

Per dags dato jobbes det med å finne frem til en hensiktsmessig økonomisk modell som vil kunne gi et bilde over økonomiske kostnader knyttet til disse tiltakene.

2.3 Lettere Botiltak
Bydelen har gjennom flere år bygget opp et alternativ botiltak for ungdom. Botiltaket har plass til 4 ungdommer samt 2 miljøarbeider som bor sammen med ungdommene. Ungdom som får botilbud bør ha relativ god boevne, de skal ha et dagtilbud enten i form av skole eller arbeid. Ungdommen må ikke har store atferdsvansker, problemer med rus og kriminalitet. Ungdommene er ved innskrivning i alderen 16 til 17 år. Vanligvis blir ungdommen boende 1 til 2 år før eventuell overføring til Fase 2 – som er utflytting til selvstendig hybel i bydelen – med mindre oppfølging fra Tilretterleggertjenesten, egen husleiekontrakt og liten eller ingen økonomisk støtte fra barnevernet. Ungdommen får oppnevnt kontaktperson som har løpende kontakt med ungdommen. Alle ungdommene som har fått tilbud om plass i Vøyensvingen bo-kollektiv har vært innenom institusjon for en kortere eller lengre periode, eller er blitt vurdert i forhold til institusjon. Barnevernet vurderer alle ungdommer som ikke er under omsorg og som skal ha et bo-omsorgstilbud mot Vøyensvingen bo-kollektiv før andre alternativer vurderes. Grunnet kapasitet har ikke alle ungdommer fått tilbud og ved 2 tilfeller har botilbudet opphørt da det ikke var det rette for ungdommen. I noen saker er kompleksiteten i ungdommens problemer vurdert for vanskelige for dette tiltaket. Det fattes ***ikke*** barnevernvedtak for botilbud i Vøyensvingen. Botilbudet gis i regi av bydelen.

Tabellen viser bydelens utgifter pr år for en ungdom med botilbud i Vøyensvingen sammenlignet med kjøp gjennom privat tiltak, samt institusjonsplass

	Vøyensvingen pr. år	**Marita Stiftelsen pr år**	**Institusjonspris = 3 875 pr døgn X 365 dg**
Lønnutgifter til ansatte	47 832	180 000	
Ungdom livsopphold	61 620	61 620	
Husleie	69 756	48 000	
Samlet utgifter for 1 ungdom pr. år	**179 208**	**289 620**	**1 395 000**

*Med sammenlignbar botiltak er det tatt utgangspunkt i det privat tiltak Marita Stiftelsen som har et tilnærmet likt tilbud som bokollektivet.

2.4 Tyngre Botiltak

I 2007 etablerte barne – og unge avdelingen sitt første Sagene Fosterhjem. Bakgrunnen for tiltaket var å forebygge/erstatte institusjonsplassering av ungdom som var i behov av et bo – og omsorgstilbud. Bakgrunnen for etableringen av tiltaket skyldtes vanskeligheter med å skaffe tradisjonelle fosterhjem til denne gruppen av ungdommer. Målgruppen er ungdom i alderen 16 til 17 år som enten er under omsorg eller ungdom plassert frivillig av foreldrene utenfor hjemmet jamfør barnevernloven § 4-12 og § 4-4,5. Per dags dato er det etablert 3 slike hjem og et fjerde er under utredning. For alle ungdommene gjelder det at de ville ha vært plassert på institusjon. Hvert Sagene Fosterhjem godkjennes på lik linje og etter de samme kravene som en tradisjonell fosterfamilie. Barnevernet fremskaffer bolig, sørger for nødvendig utstyr, dekker husleie samt utbetaler godtgjørelse til fosterforeldre. Avlønning av fosterforeldre tar utgangspunkt i ungdommens behov.

For de 3 ungdommer som i dag bor i Sagene Fosterhjem var alternativet institusjons - plassering. For 2 av ungdommene ble det skaffet kommunal bolig for den tredje ble det leid en privat bolig beliggende utenfor bydelen.

Sagene Fosterhjem	**Husleie**	**Arbeids godtgjørelse**	**Totalt på årsbasis**	**Institusjonspris gjennomsnitt 2007 = 3 875 pr døgn**	**Differanse**
Ungdom 1	118 500	333 920	**452 420**	1 395 000	**942 580**
Ungdom 2	132 000	333 920	**465 920**	1 395 000	**929 080**
Ungdom 3	90 828	232 935	**302 763**	1 395 000	**1 071 237**

I tillegg kommer varierende utgifter som tilskudd til fritidsaktiviteter, avlønning av tilsynsfører (4 besøk i året) og strømutgifter.

2.5 Beskrivelse av tilretterleggertjenesten

Bakgrunn:

Ungdomstiltakene i bydelen ble i 2003 sammenslått til en resultatenhet. Resultatenheten fikk i oppdrag å etablere lokale tiltak som barneverntjenesten skulle kunne gjøre bruk av. I den forbindelse ble Tilretteleggertjenesten etablert. Målet er å hjelpe barn, unge og deres familier med hjelpetiltak i eget nærmiljø. Bakgrunnen for etablering av Tilretteleggertjenesten var store utgifter i barneverntjenesten, samtidig som det var et ønske om å ta aktivt i bruk allerede eksiterende lokale tiltak. Et viktig ledd i denne prosessen, var å utnytte og styrke lokal kompetanse i bydelen.

Mandat for tjenesten:

Tilretteleggertjenesten jobber på oppdrag fra Sagene barneverntjeneste. Det arbeides med å gi tett oppfølging av utsatt barn/ungdom og deres familier gjennom lokale tiltak.

En prioritert oppgave for Tilretteleggertjenesten er å bidra til at ungdom kan bli boende i hjemmet, sekundært å korte ned plasseringstiden for ungdom som allerede er plassert i institusjon. Videre er det en målsetning å forebygge rus, kriminalitet og atferdsproblemer hos utsatte barn og unge i bydelen. Tilretteleggertjenesten har som mål å være i stadig utvikling og endring i takt med barneverntjenestens behov for tilrettelagte lokale tiltak i barnas eget nærmiljø.

Målgruppe:
Målgruppen er barn som har vanskelige oppvekstvilkår knyttet til blant annet fattigdom, rus, psykiatri og vold. Tiltakene er primært for barn og ungdom mellom 10 og 18 år. Tilretteleggertjenesten har imidlertid fokus på tidlig intervensjon, derfor er det åpning for bestillinger også for yngre barn.

2.6 Økonomiske vurderinger:
Saken viser at vi ved å etablere egen boenhet i Vøyensvingen minimum sparer bydelen ca. 500 000,- pr. år for tilbud til 4 ungdommer i forhold til kjøp fra et tilsvarende eksternt botilbud.
I tillegg viser beregninger at vi sannsynligvis har spart ca. 3 mill. ved å etablere " Sagene fosterhjem" for 3 ungdommer.

Forslag til vedtak:
Saken tas til orientering

BYDEL SAGENE

Knut Egger
bydelsdirektør

Godkjent og ekspedert elektronisk uten underskrift

Trykte vedlegg:

Utrykte vedlegg:

Oslo kommune
Bydel Sagene

BU-sak 08/43

Saksframlegg

Dato: 28.04.2008
Arkivkode: 212.0

Saksmappe: 2008/2

Saksbeh: Tone Marie Hølmebakk 23474027

Saksgang

Utvalg	Møtedato
BYDELSUTVALGET	29.05.2008
BARNE- OG UNGEKOMITEEN	22.05.2008
BARNE- OG UNGDOMSRÅDET	20.05.2008
RÅDET FOR FUNKSJONSHEMMEDE	19.05.2008

Orientering om Barne- og ungdomsavdelingens arbeid med psykisk helse

Sammendrag:
Saken er en orientering om Barne- og ungdomsavdelingens arbeid med familier der barn står i fare for å utvikle ulike former for psykiske problemer som følge av sin livssituasjon. Saken redegjør også for vårt arbeid overfor foreldre med psykiske problemer/langvarige psykiske lidelser.

Bakgrunn for saken:
Bydelsutvalget har bedt i Verbalvedtak 29 om en orientering om Helsestasjonens arbeid med utviklingen av tilbudene til barn av psykisk syke foreldre.

Saksframstilling:
Satsing på psykisk helsearbeid er tverrfaglig og Barne- og ungdomsavdelingen har lagt til rette for at alle ansatte skal delta i dette arbeidet. Avdelingen er tildelt ca. 18% av opptrappingsmidler til psykisk helsearbeid. Helsestasjonen er styrket med stillinger fra øremerkede psykiatrimidler. Disse midlene er i all hovedsak fordelt til helsestasjon - og skolehelsetjenesten. En stilling er øremerket forebyggende arbeid innen barnehagesektoren. Vannvokterboligen er i dag bydelens Familiesenter og denne saken redergjør også om videreutvikling av de ulike tilbudene på Familiesenteret Vannvokterboligen.

Helsestasjonen er i dag en viktig møteplass og et lavterskeltilbud for barnefamilier i bydelen. Alle deler av Helsestasjonens virksomheter er samlet i Sandakerveien 33c. Samlokaliseringen der alle faglige ressurser er samlet bidrar til at Helsestasjonen i dag er en av bydelens viktigste arenaer for å fange opp familier som har behov for ekstra oppfølging.

Barne- og ungdomsavdelingen har valgt å organisere det psykiske helsearbeidet inn i tre hovedområder.

1. Direkte innsats overfor familier som har psykososiale problemer som gjør at barna selv utvikler ulike former for psykiske problemer som følge av sin livssituasjon. Innsatsen kan være oppfølging av foreldrene eller tiltak for barnet i eget nærmiljø.

Helsestasjonen er den viktigste rekrutteringsarena til Vannvokterboligens ulike tilbud for familier med barn i de yngste aldersgruppene. Helsestasjonen tar kontakt med familien når foreldrene sendes hjem fra fødeavdelingen og det gjennomføres hjemmebesøk for alle førstegangsfødende. Familien får tilbud om å komme på Helsestasjonen til åpen treff for å veie barnet, snakke med barnepleier eller helsesøster. De alle fleste foreldre benytter seg av dette tilbudet. Det betyr at det gjennom første hjemmebesøk etableres kontakt mellom Helsestasjonen og foreldrene. Helsesøstrene legger til rette for og arbeider aktivt med at mødrene helt fra starten skal etablere kontakt med andre foreldre for å skape nettverk og utveksle erfaringer i en tid der et nytt familiemedlem bidrar til en stor omveltning for hele familien. Gjennom den første kontakten med Helsestasjonen der hovedtema er amming, søvn, innføring av rutiner i hverdagen vil helsesøster ofte fange opp familier som har behov for et tilbud utover det Helsestasjonen kan gi.

Familiesenteret Vannvokterboligen har i dag flere ulike tilbud Helsestasjonen kan henvise til. Åpen barnehage, som er et tilbud for barn og voksne. De voksne som følger barnet til barnehagen, er til stede og har ansvar for barnet under besøket. Tilbudet er gratis og det er ingen forhåndspåmelding. Videre har Vannvokterboligen tilbudet Mobanosa, Mor-barn-norsk-sammen som er et tilbud kun for kvinner. Dette er et norskopplæringstiltak for småbarnsmødre som ønsker å lære norsk, og samtidig være sammen med barna sine. Familiegruppa er et gruppetilbud for småbarnsfamilier med barn i alderen 0 – 3 år som av ulike årsaker trenger støtte i foreldrerollen. Dette er en møteplass for foreldre og barn som gir mulighet for sosialt samvær og utveksling av erfaringer. Her kan foreldre også få tilbud om individuelle samtaler og veiledning i det å være foreldre.
Bedre skolestart er et tilbud til 4 og 5 åringer som ikke benytter seg av bydelens barnehager. Tilbudet drives som et prosjekt med øremerkede midler fra Byrådsavdelingen der målet er å utvikle barnas språkkompetanse og andre sosiale ferdigheter, for å få en bedre skolestart.

Helsestasjonen har utviklet og innarbeidet undervisningsopplegg på barnetrinnet med fokus på psykisk helse der helsesøstre underviser klasser/grupper på 3. og 6. klassetrinn. Det er også innarbeidet et fast undervisningsopplegg for alle trinn i ungdomsskolen. Helsestasjonen driver også en aktivitetsgruppe for barn i alderen 7 – 11 år og som har foreldre med ulike former for psykiske problemer. Aktivitetene foregår i Vannvokterboligen.

For ungdom i alderen 12 – 24 har Helsestasjonen Helsestasjon for ungdom. Dette tilbudet er gratis, uten timebestilling og ungdommen har tilgang på lege og helsesøster. Tilbudet er godt kjent på bydelens tre skoler, samt Sandaker videregående skole. I de senere årene har Helsestasjonen gjennom et samarbeid med Familiekontoret Munchsgate gitt tilbud om samtaler hos psykolog, der ungdommen kan få samtale og oppfølging og der psykolog, lege og helsesøster samarbeider om oppfølging.

2. Tverrfaglige møteplasser som sikrer samarbeid og god kommunikasjon mellom enhetene innenfor de ulike tjenestene til barnefamilier i bydelen, samt sikre samarbeidet med andre tjenester (2. linjetjenesten). Barne- og ungdomsavdelingen har de siste seks årene hatt to innsatsteam, ett for barn (6-12) og ett for ungdom (13 -20) som består av ansatte fra barnevernstjenesten, sosiallærer ved bydelens tre skoler, helsestasjonen, representant for ungdomstiltakene og politiet. Innsatsteamets formål er å drive forebyggende virksomhet

overfor bydelens barn og ungdom ved hjelp av de ressurser bydelen rår over. Det er et mål for innsatsteamene at de sakene som behandles i teamet løses på lavest mulig nivå.

Bydelen har i dag et samarbeidsforum med 2. linje tjenesten som skal sikre at samarbeid skjer på tvers av forvaltningsnivåene. Samarbeidsforumet ledes av Helsestasjonen og har representanter fra barnehagene, barneverntjenesten, skolene, Pedagogisk Psykologisk tjeneste og Regionsenter for barn og unges psykiske helse. For å sikre at 1. og 2. linjen samarbeider om overgangen fra barn til voksen deltar koordinator fra Josefinesgates Distriktspsykiatriske Senter på møtene. Det er behov for å forankre dette samarbeidet på et høyere nivå i spesialisthelsetjenesten, slik at samarbeidet kan bedres ytterligere.

3. Utvikle kompetansehevende tiltak. Barne- og ungdomsavdelingen har fra 2002 samarbeidet med Institutt for spesialpedagogikk ved Universitetet i Oslo der målet er å utvikle og øke de ansattes handlingskompetanse slik at bydelens barn og unge tidlig fanges opp og gis en ekstra innsats. Ansatte i Barne- og ungdomsavdelingen og Helse- og sosialavdelingen tildeles hvert år 12 studieplasser på Rådgivningsstudet ved Universitetet i Oslo og studiet organiseres med forelesninger og veiledningsgrupper. Gruppene organiseres tverrfaglig, slik at ulike yrkesgrupper og ansatte med ulike kompetanse møtes i veiledningsgruppene. På Helsestasjonen satses det systematisk i å skolere helsesøstre i psykisk helsearbeid og ansatte deltar på videreutdanning innen psykisk helse.

Som en del av satsing for å øke ansattes kompetanse i forhold til psykisk helsearbeid søkte Barne- og ungdomsavdelingen i 2005 om deltakelse i en prosjekt om barn og unges psykiske helse. "Child and Adolescent Mental Health in Enlarged EU - Development of Effective Policies and Practices (CAMHEE)"

CAMHEE startet opp i januar 2007 og er finansiert av EUs helsepolitiske program. Prosjektet tar sikte på å utarbeide et sett med anbefalinger og retningslinjer for effektiv politikk og praksis når det gjelder psykisk helsevern for barn og unge i EU, med særlig vekt på nye medlemsland. For å nå dette målet fokuserer prosjektet på fire satsingsområder: 1) å skape et nettverk av partnere innenfor EU, 2) å utvikle retningslinjer og anbefalinger for den nasjonale og regionale politikken i deltagerlandene, 3) å initiere og støtte aktiviteter innenfor feltet psykisk helsevern for barn og unge, 4) å gi råd til EU og medlemslandene når det gjelder å fremme psykisk helse og hindre psykiske lidelser blant barn og unge.

Bydel Sagene er partner i arbeidspakkene (arbeidsgruppene) som har ansvar for å koordinere, evaluere og spre kunnskap om dette området, samt å vise "best practice" for gode forebyggende kostnadseffektive tiltak for å fremme barn og unges psykisk helse.

Prosjektet ledes fra Vilnius i Litauen og har 35 partnere fra Østerrike, Bulgaria, Estland, Finland, Tyskland, Hellas, Ungarn, Latvia, Litauen, Norge, Polen, Romania, Slovenia, Spania og Storbritannia.

Bydel Sagene har blant annet ansvar for å arrangere en Workshop for deltakere fra partnerlandene og innholdet vil være eksempler på "best practice" men også informasjon om barns rettigheter i Norge og hvordan psykisk helse er en satsing fra Regjeringens handlingsplan til lokale tiltak på kommunalt nivå.

Vannvokterboligen – bydelens Familiesenter.

Barne- og Ungdomsavdelingen ser i dag at Vannvokterboligen fremstår som bydelens familiesenter der de ulike tilbudene i hovedsak brukes av familier som har behov for ekstra innsats. Forskning og erfaring viser at det er behov for at innsatsen settes inn tidlig (tidlig intervensjon) hos de familiene som har behov for dette. Det er familien som må være målet for innsatsen, ikke barnet alene eller utelukkende foreldrene.

Barne og ungdomsavdelingen ønsker å videreutvikle dette tilbudet som en tverrfaglig satsing innenfor psykisk helsearbeid gjennom å knytte Helsestasjonen og Vannvokterboligen sammen ved at ansatte arbeider begge steder. Det er også et potensiale for at gruppetilbudene i Vannvokterboligen samordnes bedre med de åpne tilbudene på Helsestasjonen.

Økt fokus på barn i skolealder og ungdom.
Opptrappingsplanens tall og nasjonale statistikker tilsier at anslagsvis 20% av barn og unge har behov for psykisk helsehjelp. Ofte er det slik at det lokale hjelpeapparatet yter hjelp både forut for spesialisthelsetjenesten, underveis og etter, og utgjør det sentrale koordinerende ledd i tiltaksnettverket.

Ungdom oppsøker helsestasjonen med ulike problemstillinger og vansker knyttet til både rus og psykisk helse. Barn av psykisk syke eller rusmisbrukende foreldre kan trenge oppfølging og hjelp, og foreldrene kan trenge oppfølging for bedre å ivareta barnas behov.

Gjennom individuelle samtaler, grupperettede aktiviteter og samarbeid med andre tjenester styrkes lokale tiltakskjeder. Ved økt fokus på barn og unges psykiske helse i helsestasjonen, økes innsatsen for å forebygge og iverksette tiltak ved bekymring for barn- og ungdoms psykiske helse så tidlig som mulig.

Oslo kommune ønsker at andelen psykiatrimidler til barn og unge skal økes fra 20 til 25%. Som et ledd i dette foreslår bydelsdirektør i en egen sak til bydelsutvalget å styrke Helsestasjonen med 1 stilling psykiatrisk sykepleier.

Forslag til vedtak:
Saken tas til orientering.

BYDEL SAGENE

Knut Egger
bydelsdirektør

Godkjent og ekspedert elektronisk uten underskrift

Trykte vedlegg:

Utrykte vedlegg:

Oslo kommune
Bydel Sagene

BU-sak 08/44

Saksframlegg

Dato: 02.05.2008

Saksmappe: 2008/303

Saksbeh: Bård Hjelde,

Arkivkode: 332.0

Saksgang

Utvalg	Møtedato
ELDRERÅDET	19.05.2008
HELSE- OG SOSIALKOMITEEN	22.05.2008
BYDELSUTVALGET	29.05.2008

SAGENE TORSHOV SENIORSENTER - OPPSIGELSE AV LEIEAVTALE FOR LOKALER I BERGENSGATA 1

Saksframstilling:

Leieavtalen med Kirkens bymisjon om seniorsenterets lokaler i Bergensgata 1 er sagt opp av bydelsadministrasjonen med virkning fra 1.5.2008 og fraflytting 1.11.2008. Oppsigelsen er gjennomført etter drøftinger med administrasjonen i Nasjonalforeningen, Oslo fylkeshelselag og etter vedtak i foreningens styre. Foreningens styre fattet følgende vedtak den 17.4.2008:

> "Tjenestetilbudet på Sagene-Torshov seniorsenter avd. Sagene overføres til Sagene-Torshov seniorsenter avd. Torshov."

Nasjonalforeningen og bydelen har lagt vekt på flere forhold ved beslutning om oppsigelse av leieforholdet og omorganisering av seniorsenterdriften i bydelen.

De siste årene har bydelen hatt en sterk reduksjon i eldrebefolkningen i bydelen som også har resultert i færre brukere av eldresentrene. Det siste året har om lag 25 personer vært brukere av kafeen – noen bruker kafeen daglig, andre mindre hyppig.

Samlede løpende kostnader knyttet til driften av lokalene i Bergensgata 1 dvs. husleie, renhold, lys, varme etc. eksklusive lønnskostnader utgjør ca. 700 000 kroner årlig.

Parallelle tilbud på Sagene og Torshov har gjort driften av begge sentre svært sårbar særlig i forhold til sikring av tjenesteproduksjon og ivaretakelse av arbeidsmiljø for ansatte.

En avvikling av leieforholdet i Bergensgata 1 vil berøre flere personer - brukere, frivillige hjelpere, ansatte og selvstendige tjenesteytere (fot og hårpleie). Nasjonalforeningen og bydelen ønsker at avviklingen av virksomheten i lokalen skal skje på en god måte og til minst mulig ulempe for alle berørte.

Seniorsenterets leder har gitt informasjon om beslutningen og grunnlaget for den til ansatte på begge sentre og til seniorsenterets samarbeidsutvalg. Bydelens eldreråd er også blitt informert i møte den 14.4.2008. Nasjonalforeningen og bydelsadministrasjonen

gjennomførte den 21. april et åpent informasjonsmøte i seniorsenterets lokaler i Bergensgata 1 for brukerne av senteret og andre berørte.

Det har vært lagt på å informere brukerne om hvordan tjenester og aktiviteter som i dag er tilgjengelig for brukerne vil kunne flyttes til seniorsenteret på Torshov. Dette gjelder bl.a. oppsøkende sosionomtjeneste og seniorveiledningstjeneste, diverse aktivitetsgrupper og kulturelle grupper, fester og turer, foredrag og opplysningsvirksomhet.

- Alle ansatte vil bli overført til seniorsenteret på Torshov
- Alle frivillige får tilbud om tilsvarende aktiviteter på Torshov
- Private driftere av fot- og hårpleie og frivillige vil bli gitt tilbud om tilsvarende virksomhet på Torshovsenteret.
- Det vil bli etablert en hente/bringetjeneste til brukere på Sagene som har behov for det
- Hjemmetjenestens brukere som får levert varm mat hjem vil fortsatt få tilbud om dette.
- Vi vil etablere ordninger med ukentlig treffetid for sosionom på Sagene.
- Foreninger, private osv. som har fått leie lokaler i Bergensgata 1vil få tilbud om dette på Torshov senteret
- Seniorsenteret vil videreføre leieavtalen for snekkerverkstedet i Larviksgata 5.

Økonomiske, organisatoriske og miljørelaterte konsekvenser:

Bydelsadministrasjonen legger til grunn at gjennomføringen av oppsigelsen ikke vil få noen vesentlige økonomiske konsekvenser for inneværende år. Fraflytting av lokalene vil kunne påføre bydelen noen engangskostnader til klargjøring av lokalene ihht. kontraktens bestemmelser. Fom. driftsåret 2009 skal det forhandles om inngåelse av en ny driftsavtale.

Bydelsdirektørens forslag til vedtak:
Beslutningen om oppsigelse av leieforholdet i Bergensgata 1 med fraflytting 1.11.2008 tas til orientering.

BYDEL SAGENE

Knut Egger
bydelsdirektør

Trykte vedlegg:

Utrykte vedlegg:

Godkjent og ekspedert elektronisk uten underskrift

Oslo kommune
Bydel Sagene

BU-sak 08/45

Saksframlegg

Dato: 23.04.2008
Arkivkode: 027.0

Saksmappe: 2008/317

Saksbeh: Elisabeth Vik,

Saksgang

Utvalg	Møtedato
BYDELSUTVALGET	29.05.2008
ARBEIDSUTVALGET	27.05.2008

Godkjenning av nye medlemmer til barn- og ungdomsrådet

Fredrik Heggelihaugen, født 1992, Vogts gate 61b, og Sanna Aziz, født 1994, Fredrik glads gate 18, er valgt til medlem av barn- og ungdomsrådet.

Forslag til vedtak:
Fredrik Heggelihaugen og Sanna Aziz godkjennes som medlemmer av barn- og ungdomsrådet.

BYDEL SAGENE

Knut Egger
bydelsdirektør

Godkjent og ekspedert elektronisk uten underskrift

Trykte vedlegg:

Utrykte vedlegg:

Oslo kommune
Bydel Sagene

BU-sak 08/46

Saksframlegg

Dato: 08.05.2008
Arkivkode: 240.4

Saksmappe: 2008/191
Saksbeh: Dagny Meltvik,

Saksgang

Utvalg	Møtedato
ELDRERÅDET	19.05.2008
HELSE- OG SOSIALKOMITEEN	22.05.2008
BYDELSUTVALGET	29.05.2008

Tilsynsbesøk ved Kingosgate bo- og rehabiliteringssenter 12.2.2008

Tilsynsutvalg 2 i Bydel Sagene har gjennomført et meldt tilsyn ved Kingosgate bo- og rehabiliteringssenter. Protokollen fra tilsynet ble sendt til Sykehjemsetaten 13.3.2008, med frist for tilbakemelding innen 1.4.2008. Bydelen har ikke mottatt noen tilbakemelding fra Sykehjemsetaten.

Forslag til vedtak:

Protokoll fra tilsynsbesøk 12.2.2008 ved Kingosgate bo- og rehabiliteringssenter tas til orientering.

BYDEL SAGENE

Knut Egger
bydelsdirektør

Godkjent og ekspedert elektronisk.

Oslo kommune
Bydel Sagene

BU-sak 08/47

Saksframlegg

Dato: 08.05.2008

Saksmappe:
2008/191

Saksbeh:
Dagny Meltvik, 23 47 40 26

Arkivkode:
240.4

Saksgang

Utvalg	Møtedato
ELDRERÅDET	19.05.2008
HELSE- OG SOSIALKOMITEEN	22.05.2008
BYDELSUTVALGET	29.05.2008

Tilsynsbesøk 11.4.2008 ved Møllehjulet bo- og dagsenter

Tilsynsutvalg 2 i Bydel Sagene har gjennomført et meldt tilsyn med Møllehjulet bo- og dagsenter der de blant annet hadde et møte med leder for institusjonen.

Forslag til vedtak:
Protokoll fra tilsynsbesøk 11.4.2008 ved Møllehjulet bo- og dagsenter tas til orientering.

BYDEL SAGENE

Knut Egger
bydelsdirektør

Godkjent og ekspedert elektronisk

Vedlegg:

BU-sak 08/37	Arbeidet med barn med spesielle behov i bydelens barnehager – opprettelse av 4 faste stillinger.	49
BU-sak 08/38	Høringsuttalelse – Byøkologisk program 2008 – 2024.	51
BU-sak 08/46	Tilsynsbesøk ved Kingosgate bo- og rehabiliteringssenter 12.2.2008.	82
BU-sak 08/47	Tilsynsbesøk 11.4.2008 ved Møllehjulet bo- og dagsenter.	84

Oslo kommune
Bydel Sagene

Vedlegg BU-sak 08/37

Byrådsavdeling for kultur- og utdanning

INTERNPOST

Dato: 23.04.2008

Deres ref:	Vår ref (saksnr):	Saksbeh:	Arkivkode:
	2008/528	Hilde Graff	323.7

BYDELENS ORGANISERING AV TILTAK ETTER OPPLÆRINGSLOVEN FOR BARN UNDER SKOLEPLIKTIG ALDER - BYRÅDSSAK 184 AV 26.09.2007

Bydelene bes i *oppdragsbrev 2008 – utdyping av vedtatt budsjett for FO2A og oppfølging av endret organisering av tiltak etter opplæringsloven § 5-7* å gi en oversikt over organisering av arbeidet både hva angår samarbeidet med PPt, kompetansehevingstiltak og ressursbruk. Svarfrist er satt til 01.05.08

Bydelen har følgende planer for organisering:

Overføring av vedtaksmyndighet etter opplæringsloven § 5-7
Vedtaksmyndigheten vil bli lagt til bydelens søknadskontor for barn- og ungetjenester. Søknadskontoret har ansvar for å fatte alle vedtak for målgruppen 0-18 med unntak av barnevernsvedtak. Barnevernet er organisert som egen bestillerenhet. Alle tjenester fra 0-18 er organisert i barne- og ungdomsavdeling med barne- og ungdomssjef som ansvarlig.
Bydelens koordinator for tiltak til barn med spesielle behov som er ansatt ved søknadskontoret for barne-og ungetjenester vil være saksbehandler for alle vedtak som skal fattes etter opplæringsloven. Leder for søknadskontoret vil få myndighet til å fatte vedtakene.

Overføring av spesialpedagogstilling fra PPt
Bydelen får overført en spesialpedagogstilling fra PPt.
Stillingen vil være knyttet opp til bydelens søknadskontor for barn- og ungetjenester og rapportere til leder for søknadskontoret. Spesialpedagogen vil ha sin arbeidsplass på søknadskontoret som er samlokalisert med bydelens helsestasjon. Bydelens barnevernstjeneste har også tilholdssted på samme adresse. Spesialpedagogen vil ha koordinator for barn med spesielle behov som nærmeste samarbeidspart.

Spesialpedagogen arbeidsoppgaver skal i hovedtrekk være:

- å gi veiledning til bydelens barnehager og foresatte og i samarbeid med ansatte og foresatte utarbeide planer for spesialpedagogisk arbeid i forhold til barn som har fått og får vedtak etter opplæringsloven.
- Spesialpedagogen skal være del av et tverrfaglig team som består av representanter fra helsestasjonen, barnevernet (ved behov), habiliteringsleder og koordinator for barn med spesielle behov for å ivareta helhetstenkning rundt det enkelte barn.

Bydel Sagene
Besøksadresse: Thorvald Meyers gate 7
Postadresse: Postboks 4200 Nydalen 0401 Oslo
Telefon: 02180
Telefaks: 23 47 40 01
Giro: 6004 06 04092
Org nr.: 974 778 726
Internett: www.bsa.oslo.kommune.no
E-post: postmottak@bsa.oslo.kommune.no

Samarbeid med PPt
Bydelen har inngått en skriftlig samarbeidsavtale med PPt vedrørende:

- Rutiner ved henvisning til PPt
- Rutiner ved samarbeid rundt barn i barnehagen
- Kompetansehevingstiltak

Kompetansehevingstiltak:

- Bydelen vil sørge for at ansatte ved søknadskontoret får den nødvendige kompetanse for å utføre vedtaksmyndigheten etter opplæringsloven § 5-7.
- I samarbeidsavtalen med PPt har PPt forpliktet seg til å bistå bydelen i forhold til kurs og opplæring rundt arbeidet med barn med spesielle behov. PPT vil som motytelse bli invitert til å delta på fagdager i aktuelle temaer i regi av bydelen.
- Bydelens barne- og ungdomsavdeling har et overordnet tverrfaglig fokus på "tidlig intervensjon". Det vil bli avholdt et seminar til høsten med 80 ansatte over 3 dager som skal belyse temaet.

Ressursbruk
I forslag til budsjett 2008 ble det foreslått å styrke bydel Sagene 4,3 mill på årsbasis for ivareta tiltak etter opplæringsloven §5-7 til barn under skolepliktig alder.
Deler av ressursene er øremerket ett årsverk som bydelen får overført fra utdanningsetaten.
For å få til en best mulig ressursutnytting av ansatte og deres kompetanse til beste for brukeren etter de vedtak som fattes vil bydel se disse midlene i sammenheng med de statlige midlene til barn med spesielle behov som er forankret i barnehageloven.
Med tanke på rekruttering og kompetanse vil bydelen legge en sak frem for bydelsutvalget i mai-08 med forslag om å opprette ytterligere fire faste spesialpedagogstillinger for å ivareta bydelens ansvar etter opplæringsloven.
Resterende ressurser vil bli brukt til å lønne ansatte i engasjementstillinger opprettet etter behov som til enhver tid er knyttet til de vedtak som fattes etter opplæringsloven.

Med hilsen
BYDEL SAGENE

Hilde Graff
Fung.Barn- og ungdomssjef

50

BYØKOLOGISK PROGRAM 2008-2024

Innsatsområder:
1. Oslo skal redusere klimagassutslippene og bedre luftkvaliteten
2. Banebyen Oslo skal arbeide for miljøeffektiv mobilitet og transport
3. Oslo skal ha en bærekraftig byutvikling, og miljøvennlige bygningsmiljøer og byrom
4. Oslo skal ha kretsløpsbasert avfallshåndtering
5. Oslo skal bevare og styrke sin blågrønne struktur
6. Oslo skal ha en miljøeffektiv kommuneforvaltning
7. Oslo skal samarbeide med innbyggerne og næringslivet for et bedre miljø
8. Oslo skal bidra til og samarbeide for et bedre miljø regionalt, nasjonalt og globalt

1. OSLO SKAL REDUSERE KLIMAGASSUTSLIPPENE OG BEDRE LUFTKVALITETEN

Mål	Strategi/tiltak	Indikatorer *)	Frist	Ansvarlig for gjennomføring og oppfølging
1.1 Oslo skal redusere sine klimagassutslipp med 50 % innen 2030, og bli klimagassnøytrale innen 2050	1.1.1 Gjennomføre og rullere Handlingsprogrammet for effektivisering og omlegging av stasjonær energibruk i Oslo i neste bystyreperiode. Enøkfondet omlegges til Energi- og klimafondet for å kunne prioritere stimulering av tiltak som reduserer klimagassutslippene. Det skal blant annet stimuleres til at flere huseiere, utbyggere og gårdeiere satser på biobrensel og passive varmekilder som sol, sjø og jordvarme, evt. integrert i fjernvarme, samt annen energiøkonomisering/effektivisering.	*Utslipp av klimagasser fra stasjonær energi i Oslo (ENE)* *Forbruk av strøm per innbygger (ENE) (E)*	2012	MOS, ENE
	1.1.2 Revidere Klima- og energihandlingspakken for Oslo regionen. Få alle sektorer i Osloregionen; stat, næringsliv, innbyggere og kommune til å bli med på en felles dugnad for å redusere klimagassutslippene fra transport, stasjonær energi og avfall. Sikre	*Utslipp av klimagasser per innbygger i Oslo,*	2008	MOS, FRI

*) Ansvarlig virksomhet for indikatoren angis i parentes.
(E) = Europeiske bærekraftindikator (N) = Nordisk bærekraftindikator

Vedlegg BU-sak 08/38

	nødvendige politiske koordinering og styring, og etablere nødvendig administrativ kapasitet, kompetanse, samt finansiering for en effektig gjennomføring av handlingspakken. 1.1.3 Oslo kommune skal øke andelen biler i sin tjeneste med lite eller ingen utslipp av CO_2 til 90 %. Ved anbudskonkurranser i kollektivtransporten skal det stilles krav til fornybart drivstoff med lave utslipp som for eksempel biometan. 1.1.4 For å måle fremskrittet med å redusere klimagassutslipp innføres CO_2 regnskap i forhold til vesentlige utslippskilder fra Oslo kommunes virksomheter. 1.1.5 Oslo kommune vil delta i Storbyprogrammet Fremtidens byer om klimatilpassing og reduksjon av klimagassutslipp for å utveksle erfaringer med andre storbyer og søke samarbeid med staten om bedre rammebetingelser for klimaarbeidet	*og per innbygger i Osloregionen (FRI) (E)* *Andel av energibruken som er produsert av fornybare kilder (UKE)* *Utslipp av klimagasser fra kommunens egen virksomhet (MOS)*	2030	ALLE, UKE, Ruter MOS, FRI, ALLE MOS, FRI
1.2 Oslo skal arbeide aktivt for å møte de kommende klima-endringer	1.2.1 Utarbeide sektorvise handlingsplaner for tilpasning til endrede klimaforhold i Osloregionen. Tiltakene nedfelles i aktuelle saker og delplaner.		2009	ALLE
1.3 Oslo skal forbedre den lokale luftkvaliteten	1.3.1 Revidere Tiltaksutredningen for lokal luftkvalitet i Oslo og følge opp med nye tiltak. Følgende tiltak videreføres: • Piggdekkavgiften videreføres for å oppnå høyere piggfriandel • Tilskudd til utskifting av gamle vedovner med rentbrennende ovner • Støvdemping fra utsatte veistrekninger, inkl. bedre renhold/vasking av veibaner • Svovelfritt drivstoff • Partikkelfilter på dieselkjøretøy • Tilrettelegge for biler uten utslipp	*Antall dager per år med overskridelser PM_{10} (FRI) (E)* *Årlig middel-konsentrasjon av PM_{10} (FRI) (E)* *Antall dager med*	2008	FRI, MOS, ENE, SAM

*) Ansvarlig virksomhet for indikatoren angis i parentes.
(E) = Europeiske bærekraftindikator (N) = Nordisk bærekraftindikator

	1.3.2 Redusere lokal luftforurensing fra det lokale veinettet. Overskridelser av grenseverdier gitt i forskrift om lokal luftkvalitet følges opp med prioriterte tiltak der dette er nødvendig.	*overskridelser av Ozon (FRI) (E)* *Årlig middel-konsentrasjon av NO_2 (FRI) (E)*		FRI, MOS
1.4 Oslo skal redusere innbyggernes støybelastning	1.4.1 Fullføre støykartleggingen i Oslo etter både Forurensningsforskriftens del om støy og etter statlig retningslinje for støy i arealplanleggingen (T-1442). Kartleggingen etter retningslinjene baseres på nåsituasjonen i tillegg til prognoser for støyutvikling inntil 20 år frem i tid med sikte på at kartene skal brukes i arealplanleggingen i forebyggende øyemed. Støykartleggingen følges opp med en handlingsplan med sikte på å sette inn tiltak for å redusere støyplagene for befolkningen. Stille områder i byggesonen og marka skal velges ut og ivaretas og sikres gjennom handlingsplanen.	*Andel av be-folkningen som er utsatt for støynivå over 55dB(A) dag (HEV) (E)* *Andel som er utsatt for 55dB(A) natt (HEV) (E)*	2008	FRI, PBE
	1.4.2 Etablere forvaltningspraksis som sikrer at ny og eksisterende infrastruktur for transport skjer på en måte som sikrer at intensjonen i T-1442, statlige retningslinjer for støy etterleves. Avgrense sentrumsområder og kollektivknutepunkter og etablere særskilte retningslinjer for hvordan slike områder skal håndteres som avvik fra de generelle bestemmelsene i retningslinjene.		2010	PBE, SAM
	1.4.3 Fremskaffe vesentlig bedre grunnlagsdata om vegtrafikk til bruk i kartlegging og overvåking av støy og luftkvalitet. Det er i denne forbindelse behov for en vesentlig større satsing på trafikktellinger, samt utvikling og vedlikehold av trafikkdatabaser.			SAM

2. BANEBYEN OSLO SKAL ARBEIDE FOR MILJØEFFEKTIV MOBILITET OG TRANSPORT

*) Ansvarlig virksomhet for indikatoren angis i parentes.
(E) = Europeiske bærekraftindikator (N) = Nordisk bærekraftindikator

Mål	Strategi/tiltak	Indikatorer *)	Frist	Ansvarlig for gjennomføring og rapportering på indikator
2.1 Oslo kommune skal tilrettelegge for å kunne bo og arbeide i byen uten bruk av bil.	2.1.1 Utvikle en integrert plan for miljøeffektiv mobilitet i indre by (innenfor ring 3). Planen skal søke å redusere bilbruken og belastning av biltrafikken i indre by ved å samordne de ulike fremkomst- og transportformer på en måte som bidrar til miljøeffektiv transport og bedre bymiljø.	*Reisemiddel-fordeling (FRI) (E)*	2010	SAM
	2.1.2 Oslo kommunes virksomheter skal gjennomføre mobilitetsplanlegging i egen virksomhet. (som Göteborg). Oslo kommune skal stimulere staten og næringslivet til å gjennomføre mobilitetsplanlegging i egne virksomheter og eventuelt delta i prosjektet Mobility Oslo. Informasjon om prinsippene for bildeling vil være en naturlig del av mobilitetsrådgiving.	*Antall og andel kommunale, statlige og private virksomheter som har gjennomført mobilitetsplan-legging (SAM)*	2015	ALLE, SAM v/Mobility Oslo
	2.1.3 Mobility Oslo prosjektet med rådgiving og tilskudd til mobilitetstiltak evalueres med sikte på videreføring. Det utarbeides en veileder for mobilitetsplanlegging til bruk for både offentlige og private virksomheter. Oslo skal delta i den Europeiske Mobilitetsuken med eget arrangement i samarbeid med aktuelle organisasjoner og virksomheter.		Årlig	SAM v/Mobility Oslo
2.2 Oslo skal legge til rette for sine myke trafikanter	2.2.1 Tilrettelegge for at barn og ungdom skal ha trygge reiseveier, slik at flest mulig skolebarn går eller sykler til skolen. Aksjon skolevei videreføres. Reiseplaner for skolene iverksettes.	*Andel barn som går, sykler eller bruker kollektiv-transport til og fra skolen (FRI) (E)*		SAM
	2.2.2 Bedre fremkommeligheten og trafikksikkerheten for fotgjengere. Etablere flere gågater i indre by og oppgradere gater med stor fotgjengeraktivitet. Gjennomføre gatebruksplan for Oslos sentrale områder med en fordobling av gågatearealet vil være et viktig virkemiddel i denne sammenheng.	*Andel skoler som har iverksatt reiseplaner (UDE)*	2012	SAM, PBE, MOS
	2.2.3	*Antall meter*		

*) Ansvarlig virksomhet for indikatoren angis i parentes.
(E) = Europeiske bærekraftindikator (N) = Nordisk bærekraftindikator

	Bedre fremkommeligheten og trafikksikkerheten for syklister. Prioritere gjennomføring og videreutvikling av planen Hovedsykkelveinettet i Oslo. Videreutvikle sekundærsykkelveinettet. Forser utbyggingen av sykkelparkeringsplasser, spesielt i forbindelse med holdeplasser og stasjoner. Utvide By-sykkelordningen i Oslo til 3000 sykler. 2.2.4 Oslo kommune skal fortsette å stimulere til økt bruk av sykkel i egen tjeneste. Sykkelgodtgjørelsen for bruk av egen sykkel i Oslo kommunens tjeneste videreføres og gjøres bedre kjent. 2.2.5 Det utarbeides en egen plan for universell utforming basert på en vurdering av forholdene for fotgjengere i de ulike bydelene med forslag til kart og andre tiltak for å gjøre det enklere og tryggere å ta seg frem i Oslo. Utforming av det offentlige uterom, inklusive gater, veier og plasser skal være inkluderende for alle mennesker, uavhengig av alder og ferdigheter.	*gågater i Oslo (SAM)* *Antall fotgjengere og syklistdødsfall som en følge av trafikkulykker per år (SAM) (E)* *Antall kilometer sykkelveier og sykkelfelt (SAM) (E)* *Årlig utlegg til bil- og sykkelgodt-gjørelse og taxi (FIU)* *Antall bydeler som har utarbeidet en plan for universell utforming (PBE)*	2011 2012	SAM, MOS FIU, ALLE PBE, SAM, Bydelene
2.3 Oslo skal øke andelen kollektivreiser	2.3.1 Videreføre kollektivsatsingen med fysisk opprusting av infrastruktur og materiell, for å få et driftssikkert, attraktivt og moderne kollektivtransportssystem. Fremkommelighets-arbeidet videreføres for å sikre bedre fremkommelighet, komfort og punktlighet. 2.3.2 Utvikle kollektivtilbudet i et samspill mellom trikk, T-bane, tog og buss som utvikler og utnytter driftsartenes miljøkvaliteter og andre sterke sider. Fjordbyen skal utbygges med et nullutslipps eller skinnegående kollektivtilbud. Det skal	*Andel av befolkningen som bor innen 300 meter fra en kollektivholdeplass (PBE) (E)* *Reisemiddel-*		MOS, Ruter BYU, MOS BYU, MOS

*) Ansvarlig virksomhet for indikatoren angis i parentes.
(E) = Europeiske bærekraftindikator (N) = Nordisk bærekraftindikator

	avsettes areal i Fjordbyplaner for en fremtidig Fjordbane med forbindelser til eksisterende banesystem. 2.3.3 Knytte større eksisterende og nye byutviklingsområder i byen og i regionen til banenettet eller andre miljøvennlige kollektivformer og tilrettelegges for en høy kollektivtransportandel. Oslo skal videreføre og styrke sitt regionale samarbeid for å sikre en mest mulig miljøvennlig utvikling av regionens samferdsel. Det søkes utarbeidet en regional plan for samordnet areal- og transportplanlegging, inklusive økt kollektivtransportutvikling og dekning. Det søkes i samarbeid med staten og nabokommuner etablert flere innfartsparkeringsplasser ved kollektivknutepunkter i randsonen. 2.3.4 Oslo kommune vil vurdere å tilby alle ansatte gratis- eller subsidierte månedskort på kollektivtransportsystemet. Fordeler/miljøgevinster og ulemper/kostnader utredes nærmere før evt. vedtak.	*fordeling (FRI) (E)* *Andel av kollektiv-transporten med ingen eller meget lave utslipp (Ruter) (E)* *Reisemiddel-fordeling i Osloregionen (SAM) (E)* *Antall og bruk av p-plasser til inn-fartsparkering (TET)*	2009	BYU, MOS FIU
2.4 Biltrafikken i indre by skal begrenses og parkering på gategrunn reduseres	2.4.1 Redusere biltrafikken fra gjennomgangstrafikk på det kommunale veinettet til det overordnete hovedveinettet med bedre fremkommelighet (Oslopakke 3). 2.4.2 Redusere parkering på gategrunn i sentrum til fordel for myke trafikanter, servicetransporter, kollektivtransport og andre aktiviteter. Restriksjoner på parkering, herunder midlertidig tillatelser til parkering på byggeklare tomter, brukes som virkemiddel for å hindre unødvendige bilreiser i indre by og for å bedre nødvendig servicetransport. Parkeringsnormene for bolig og næringsutbygging revideres hvert 4.år i forbindelse med rullering av kommuneplanen. Oslo kommune skal oppmuntre og legge til rette for full- eller semiautomatiske (fortrinnsvis) underjordiske p-anlegg i nye offentlige og private byggeprosjekter. 2.4.3	*Andel bilreiser av alle reiser under 5 km (FRI) (E)* *Antall p-plasser på gategrunn (SAM)* *Omfang av bruk av avgiftsfri parkering til nullutslipps personbiler (TET)*	2024	MOS, SAM MOS, TET, SAM

*) Ansvarlig virksomhet for indikatoren angis i parentes.
(E) = Europeiske bærekraftindikator (N) = Nordisk bærekraftindikator

	Forlenge ordningen med avgiftsfri parkering og passering av bompengeringen for nullutslippsbiler. Fortsette arbeidet for etablering av flere ladestasjoner for elbiler i parkeringshus og på bensinstasjoner, samt pumper for biodrivstoff på alle bensinstasjoner.	*Deltagere i bil-delingsordninger i Oslo (SAM)*		MOS, TET, SAM

3. OSLO SKAL HA EN BÆREKRAFTIG BYUTVIKLING, MED MILJØVENNLIGE BYROM OG BYGNINGSMILJØER

Mål	Strategi/tiltak	Indikatorer *)	Frist	Ansvarlig for gjennomføring og rapportering på indikator
3.1 Oslos arealplanlegging og -forvaltning skal fremme en miljøeffektiv byutvikling i samsvar med gode byøkologiske prinsipper	3.1.1 Næringsutvikling og boligbygging skal, i samsvar med Kommuneplanen, skje ved fortetting innenfor byggesonen og i tilknytning til knutepunkter på kollektivtransportnettet. Fortetting skal i hovedsak skje på tidligere områder for industri, havn og arealer for samferdselsanlegg, og ikke på bekostning av grøntstruktur, verneverdige bygninger og miljøer. Vesentlige miljøkonsekvenser utredet i forbindelse med konsekvensutredninger skal følges opp i utbyggingsfasen. I denne forbindelse skal det stimuleres til utførelse av CO^2 regnskap ved planlegging av større byutviklingsområder. Miljøkrav skal integreres i reguleringsplaner for å styrke miljøkvaliteten i arealutviklingen.	*Andel nybygging på tidligere arealer for industri, havn og samferdsel (PBE) (E)* *Befolkningstetthet i nye boligområder (PBE) (E)*		BYU, FIU, PBE
	3.1.2 Oslo kommune vil tilrettelegge for at innbyggerne skal ha et dekkende servicetilbud i gangavstand fra der de bor. Viktige tilbud i denne sammenheng er friområder, returpunkter for avfall, holdeplasser på kollektivsystemet og dagligvareforretninger.	*Andel av befolkningen med tilgang til lokalt servicetilbud innen 300 meter fra hjemmet (PBE) (E)*		PBE
	3.1.3			

*) Ansvarlig virksomhet for indikatoren angis i parentes.
(E) = Europeiske bærekraftindikator (N) = Nordisk bærekraftindikator

	Oslo kommune skal prioritere opprusting av miljøforholdene i de mest utsatte bydeler, bo- og nærmiljøer. Intensjonsavtalen mellom stat og kommune om Groruddalssatsingen over 10 år prioriteres med vekt på bærekraftig utvikling, bedre livskvalitet og samlet sett bedre levekår gjennom fire handlingsprogrammer: • Miljøvennlig transport i Groruddalen, • Alna, grønnstruktur, idrett og kulturmiljø, • Bolig-, by, og stedsutvikling og • Oppvekst, utdanning, levekår, kulturaktiviteter og inkludering.		2017	Bydelene, PBE, SAM, FRI, HEV IDE, KUE
	3.1.4 Oslo kommune skal ved kjøp og salg av eiendom bidra til bærekraftig byøkologi. Kjøp av eiendom skal brukes som virkemiddel for å oppnå målsetninger om sammenhengende grønnstruktur, parsell- og skolehager, åpning av vassdrag og sikring av allmenn tilgjengelighet til strandsonen. Ved salg av kommunal eiendom avsettes 0,5 % av salgssummen til et friluftsfond til kjøp av friarealer og gjennomføring av en sammenhengende grøntstruktur.	*Antall kvadratmeter ervervet til utvikling av grønnstruktur (EBY)*		EBY
	3.1.5 Ved planlegging og utbygging av arealer langs fjorden legges til grunn at havnivået kan stige i kommende århundrer.			PBE
3.2 Nybygg i Oslo skal være energi- og miljøeffektive	3.2.1 Det skal utarbeides egne miljøoppfølgingsprogrammer for å sikre at viktige miljøhensyn som ikke kan nedfelles i reguleringsplan blir ivaretatt ved utbygging av alle større byutviklingsområder og -prosjekter som for eksempel Fjordbyen med Bjørvika, Ensjøbyen, Økern, Gjersrud/Stensrud m.v. Miljøoppfølgingsprogrammene skal følges opp av Oslo kommune og skal bidra til gode kretsløpsløsninger med lavest mulig energiforbruk, klimautslipp, forurensing og livsløpskostnader.	*Andel reguleringsplaner som har miljøoppfølgingsprogram (PBE)* *Antall byggeprosjekter med miljøprogram (PBE) (E)*		PBE
	3.2.2	*Energibruk per m^2 i*		Omsorgsbygg

*) Ansvarlig virksomhet for indikatoren angis i parentes.
(E) = Europeiske bærekraftindikator (N) = Nordisk bærekraftindikator

58

	Det bør brukes miljøprogrammering i prosjektering og design av alle kommunale nybygg og store rehabiliteringer for å sikre lang holdbarhet ved klimatilpassing, og redusert energi og ressursbruk samt miljøeffektive materialer og tekniske løsninger.	*kommunale bygg (EBY) (E)*		Oslo KF, Boligbygg KF, Undervisn. bygg, EBY, PBE
3.3 Oslos byrom skal bevares, videre-utvikles og gjøres grønnere	3.3.1 Vedtatte planer for opprusting av Oslos byrom følges opp, jfr. Kommunedelplan for torg og møteplasser, Handlingsprogram for rehabilitering og opprustning av gater, torg og møteplasser, Belysningsplan og Estetisk plan for Oslo. Prosjektet Levende Oslo vurderes videreført som bidrag til en opprustning av sentrale byrom.			PBE, FRI
	3.3.3 Det søkes etablert et system for sentrum med samordnet tilsyn, veiledning, orden, renhold og forvaltning av de offentlige uterom, gater, plasser og parker i samarbeid mellom de berørte etater. Antall rotter i sentrum søkes redusert.			SAM, FRI, TET
59	3.3.4 Stopp Tagging kampanjen utvides til å omfatte alle bydeler. I bydelene i ytre by intensiveres innsatsen i samarbeid mellom Samferdselsetaten, bydelene, politiet, Ruter AS, borettslag, velforeninger, næringslivet og andre aktuelle aktører. Det søkes etablert et system med samordnet fjerning av tagging på kommunale eiendommer og installasjoner (søppel kasser, murer, etc.) for hele byen gjennom en samkjøpskontrakt for flest mulig av kommunens virksomheter.	*Antall politianmeldte tagginger i forhold til antall bøtelagte taggere (MOS)* *Antall deltagende velforeninger, borettslag og bedrifter m.v. (MOS)*	2009	MOS
	3.3.5. Rusken-aksjonene videreføres for å bidra til å styrke folks bevissthet om å ta ansvar for trivsel og renhold i sitt nærmiljø.			MOS

*) Ansvarlig virksomhet for indikatoren angis i parentes.
(E) = Europeiske bærekraftindikator (N) = Nordisk bærekraftindikator

3.4 Oslo skal rydde opp forurenset grunn	3.4.1 Det utarbeides et handlingsprogram for systematisk opprensing av forurensete arealer. Programmet utarbeides på bakgrunn av aktsomhetskartet som sluttføres i 2008. Det søkes gjenbruksmuligheter for forurensede masser. Eiendommer med forurensingsgrad 3 (grunnforurensing med fare for spredning til miljøet), ryddes.	*Antall da. grunn med forurensings-grad 3 som er ryddet (EBY)*	2010	EBY, HEV
	3.4.2 Det ryddes opp i gamle fyllinger i Groruddalen, og miljøkartleggingen fortsettes for å avdekke og rydde opp i skjulte fyllinger.		2017	EBY
	3.4.3 Før gjennomføring av salg av kommunal eiendom skal det alltid skaffes oversikt over jordforurensing på eiendommen.			EBY
	3.4.4 Det utarbeides et handlingsprogram for måling av radon i boliger i Oslo kommune med kartlegging av behov, omfang og finansiering av programmet. Handlingsplanen samordnes med Folkehelseplanen/miljørettet helsevern.		2010	HEV
	3.4.5 Det skal etableres et tilstrekkelig antall egnede lokaliteter til snødeponering med rensing av smeltevann.		2011	PBE, EBY

*) Ansvarlig virksomhet for indikatoren angis i parentes.
(E) = Europeiske bærekraftindikator (N) = Nordisk bærekraftindikator

4. OSLO SKAL HA KRETSLØPSBASERT AVFALLSHÅNDTERING

Mål	Strategi/tiltak	Indikatorer *)	Frist	Ansvarlig for gjennomføring og rapportering på indikator
4.1 Oslo skal forebygge at avfall oppstår og bidra til økt ombruk	4.1.1 Bevisstgjøre Oslos innbyggere og næringsliv i forhold til eget forbruk og produkters levetidskostnader, gjenbruks- og reparasjonsmuligheter. Videreutvikle samarbeidet med Grønn hverdag og LOOP. Oslo kommune skal være en pådriver overfor staten for å sikre bedre rammevilkår for forebygging av avfallsproduksjon. 4.1.2 Rullere avfallsplanen for perioden 2010-2013 med sikte på utvikling og drift av et mest mulig miljøeffektivt avfallhåndteringssystem i Oslo. Avfallshåndteringen skal være basert på avfallshierarkiets prioriteringer. Det stilles krav om avfallssug eller tilsvarende i utbyggingsprosjekter på over 200 leiligheter. Oslo kommune skal søke å redusere kommunens egen avfallsproduksjon til et minimum. 4.1.3 Tilrettelegge nye gjenbruksstasjoner skal for ombruksvirksomhet. Arbeidet for å øke omfanget av hjemmekompostering videreføres. Oslo skal videreføre samarbeidet med frivillige organisasjoner om mottak av tekstiler til ombruk og gjenbruk.	*Antall kilogram husholdningsavfall pr. innbygger (REN) (N)* *Andel avfall som går til deponi (REN) (E)* *Andel kommunalt avfall som blir hentet i frak-sjoner(REN)(E)* *Omfang av hjemme-kompostering (REN)*	2009	REN REN REN
4.2 Oslo skal arbeide for økt materialgjenvinning	4.2.1 Kommunen skal ha innført henteordninger for matavfall og plastemballasje i tillegg til papir og restavfall innen 31.12.2011. Tilbudet med bringeordninger for glass, metall og grovavfall skal utvides til med flere returpunkter, minigjenbruksstasjoner/miljøstasjoner og gjenbruksstasjoner. Det skal være returpunkter med en dekningsgrad hvor minst 90 % av befolkningen ikke har over 300m gangavstand til nærmeste returstasjon. Oslo skal stimulere til økt material- og energigjenvinning i næringslivet.	*Antall gjenbruks-stasjoner (REN)* *Andel av befolkningen med maks. 300 m til nærmeste retur-*	2011/ 2012	REN

*) Ansvarlig virksomhet for indikatoren angis i parentes.
(E) = Europeiske bærekraftindikator (N) = Nordisk bærekraftindikator

		stasjon (REN) (E)		
	4.2.2 Avfall som ikke kan materialgjenvinnes går til energigjenvinning som energi til fjernvarmesystemet.	*Andel av byens oppvarmingsbehov som dekkes ved fjernvarme (ENE)*		REN, ENE
	4.2.3 Oslo kommune skal fortsatt være en pådriver for kildesortering i bygge-, rive- og rehabiliteringsprosjekter. Bygg- og anleggsavfall, især helse- og miljøskadelig avfall, skal styres slik at avfallet blir tatt hånd om på en mest mulig miljøvennlig måte og i prioritert rekkefølge til ombruk, gjenvinning, forbrenning og deponi. Feil håndtering av bygg- og anleggsavfall resulterer i tvangsmulkt. Alle rive- og rehabiliteringsprosjekter skal følges av miljøsaneringsrapporter.	*Grad av gjenbruk og ombruk i forbindelse med bygg- og anleggs-prosjekter, og andel sendt til deponi (REN)*		PBE, EBY
62	4.2.4. Alt farlig avfall skal samles inn. Det etableres permanente henteordninger for farlig avfall fra husholdningene, og antall stasjoner som mottar farlig avfall fra husholdningene økes. Dumping i naturen anmeldes for bøtelegging.	*Antall registrete ulovlige dumpinger pr. år (FRI)*		REN FRI

*) Ansvarlig virksomhet for indikatoren angis i parentes.
(E) = Europeiske bærekraftindikator (N) = Nordisk bærekraftindikator

5. OSLO SKAL BEVARE OG STYRKE SIN BLÅGRØNNE STRUKTUR

Mål	Strategi/tiltak	Indikatorer *)	Frist	Ansvarlig for gjennomføring og rapportering på indikator
5.1 Oslo skal bevare og utvikle det biologiske mangfoldet	5.1.1 Oslo kommune skal ta sin del av det nasjonale ansvaret knyttet til Norges undertegning av deklarasjonen fra Verdens naturvernorganisasjon, IUCN (World Conservation Union) om behovet for å redusere tapet av biologisk mangfold innen 2010. De biologisk mest verneverdige og truete naturområdene skal sikres og utvikles. En økologisk forsvarlig restaurering og skjøtsel av områdene inngår som en viktig del av dette. Truede, viktige områder for biologisk mangfold skal sikres gjennom regulering og om nødvendig erverv.	*Antall utrydnings-truete arter (rødlistearter)(FRI)* *Andel vernete naturområder av samlet areal (FRI) (N)*		FRI
	5.1.2 Kunnskapsgrunnlaget om Oslos biologisk mangfold oppdateres kontinuerlig, og benyttes av kommunens saksbehandlere.			FRI
	5.1.3 Arbeidet med å redusere forekomsten av fremmede arter skal ha sterk prioritet	*Forekomst av uønskete fremmede arter (FRI)*		FRI
5.2 Oslo skal bevare og videreutvikle grønnstrukturen med fokus på sammenheng og kvalitet	5.2.1 Bevare markagrensen. Forvaltningen av markas nærsone mot bebyggelse tilpasses bruksintensiteten og slitasjen på naturen i områdene.			PBE
	5.2.2 Tilrettelegge for bruk av de regulerte friområdene gjennom erverv eller avtale, i tillegg til opparbeiding. Verneverdige uregulerte naturområder sikres gjennom regulering. De regulerte friområdene og andre viktige natur- og rekreasjonsområder i byggesonen skal bevares. Kvalitet og tilgjengelighet av grøntarealer og eventuelle barrierer til disse analyseres. Eventuelle nye friområder skal ha god kvalitet. Kommunedelplan for grønnstruktur revideres.	*Andel innbyggere med maks. 300 m til nærmeste grøntareal (PBE) (E)*		FRI PBE

*) Ansvarlig virksomhet for indikatoren angis i parentes.
(E) = Europeiske bærekraftindikator (N) = Nordisk bærekraftindikator

	5.2.3 Gjennomføre vedtatte planer og investeringsprosjekter for grønnstrukturen i byggesonen Sikre og fullføre utbyggingen av turveisystemet, og videreutvikle planer for systemet i forbindelse med den reviderte grøntplanen. Sikre allmenn tilgjengelighet i strandsonen og etablere sammenhengende kyststi der det er mulig.	*Antall kilometer kyststi planlagt og utbygget (FRI)*		FRI
	5.2.4 Sikre arealer til skolehager og parsellhager. Økt bruk av disse skal forankres i kommunal forvaltning.	*Antall kvadratmeter skolehager og parsellhager (PBE)*		PBE, bydelene
5.3 Elver og bekker skal gjenåpnes og behandles som blågrønne korridorer	5.3.1 Rørlagte elve- og bekkestrekninger skal åpnes der det er mulig. Gjenåpnet trasé skal om mulig følge vassdragets historiske løp. Det skal være en oppdatert oversikt over prioriterte åpningsprosjekter og forventet fremdriftsplan for disse. Elver og bekker renses. Vassdragenes selvrensningsevne evne til å forbygge forurensningskader skal forbedres ved å gjenåpne gamle elve- og bekkelukkinger, infiltrere og fordrøye forurenset overvann før det ledes til elv og bekk.	*Løpemeter gjenåpnete bekke- og elvestrekninger (VAV)*		VAV, FRI, bydelene
69	5.3.2 Det søkes etablert sammenhengende grøntkorridorer langs vassdragene mellom marka og fjorden. Det skal utarbeides en plan for hvert hovedvassdrag.			FRI, VAV
	5.3.3 Det søkes etablert minimum 20 meter brede byggefrie belter langs begge sider av hovedvassdragene og 12 meter langs sidevassdrag og andre bekker. Naturlig kantvegetasjon langs vannkantene skal utgjøre minst halvparten av de byggefrie beltenes bredde. De byggefrie beltene skal være allment tilgjengelige der dette ikke kommer i konflikt med naturinteresser.	*Antall da. byggefrie belter langs vassdrag i Oslo (PBE)*		PBE, FRI

*) Ansvarlig virksomhet for indikatoren angis i parentes.
(E) = Europeiske bærekraftindikator (N) = Nordisk bærekraftindikator

5.4 Forvaltningen av Oslos vannressurser med drikkevanns-forsyning, vassdrag, grunnvann og fjord skal være miljøeffektiv	5.4.1 Hovedplanen for Oslos drikkevannsforsyning legges til grunn for videreutviklingen av drikkevannsforsyningen for perioden 2000-2015. Vannforbruket og lekkasjer på ledningsnettet søkes redusert og drikkevannskildene utviklet slik at innbyggerne sikres drikkevann også i tørkeperioder. Drikkevannskvaliteten skal tilfredsstille EUs krav i norsk forskrift. Nasjonale krav til vannforsyning skal være tilfredsstilt. Hovedplanen revideres hver bystyreperiode,	*Oppfylling av EU og nasjonale krav Vannforbruk per innbygger (VAV)(E)* *Lekkasjeandelen i ledningsnettet (VAV) (E)*	2010	VAV
	5.4.2 Hovedplan for avløp og vannmiljø 2001-2016 legges til grunn for rensing og forvaltning av Oslos vassdrag. Avløpshåndtering – oppsamling, transport og rensing – skal hindre at avløpsvann medfører skade på eiendom, folks liv og helse. Brukt vann skal når det tilbakeføres til naturen, ikke forurense eller skade det biologiske mangfold. Gamle og dårlige vann- og avløpsledninger saneres i tråd med Hovedplanene for vann- og avløp. Hovedplanen revideres hver bystyreperiode.	*Andel av drikkevannsforbruk som registreres ved vannmåler(VAV)(E)* *Tilfredsstillelse av EUs krav til avløpsrensing (VAV) (E)*	2010	VAV
	5.4.3 Regnvann (overvann) skal i størst mulig grad håndteres lokalt slik at vannets naturlige kretsløp opprettholdes, og naturens selvrensingsevne utnyttes. Forurensingen fra trafikkarealer til vassdrag skal søkes redusert ved anlegg av selvrensesystemer og fordrøyningsdammer. Det skal legges vekt på å utnytte regnvann som naturressurs og estetisk element i uteområdene. Det skal utarbeides prinsipplaner for overvannshåndtering ved større utbyggingsområder som for eksempel Bjørvika, Fjordbyen, Ensjø, Økern m.v. hvor dette sikrer en best mulig miljøriktig overvannshåndtering.	*Andel vassdrag som tilfredsstiller EU-klasse "God" (VAV) (E)*		PBE, VAV
	5.4.4. Grunnvannkvaliteten i Oslo kartlegges og behovet for aktuelle tiltak vurderes.	*Andel av befolkningen tilknyttet rense-anlegg (VAV) (E)* *Utslipp til vann*	2010	VAV

*) Ansvarlig virksomhet for indikatoren angis i parentes.
(E) = Europeiske bærekraftindikator (N) = Nordisk bærekraftindikator

	5.4.5 Fullføre opprydding av og kontrollert deponering og tildekking av forurensede bunnsedimenter i havnebassenget i indre Oslofjord i henhold til vedtatt tiltaksplan. Ytterligere tiltak for reetablering av det biologiske mangfoldet, og å bedre miljøkvaliteten i indre Oslofjord vurderes. Oslo vil i denne sammenheng søke samarbeide med nabokommunene om opprydding av forurensede bunnsedimenter i andre deler av indre Oslofjord (Bunnefjorden og Vestfjorden)	*(VAV) (N)* *Tilfredsstillelse av krav for oppheving av kostholds-restriksjoner på fisk tatt i indre Oslofjord (HEV)*		Oslo Havn KF, FRI
5.5 Friluftsliv og uteundervisning skal ha høy grad av prioritet	5.5.1 Tilrettelegge og vedlikeholde grøntområdene, øyene og markas nærsone for å trekke flere brukergrupper ut i natur og friluft. Arealer for rekreasjon skal sikres gjennom blant annet friområdeprosjektet. Alunsjøen og Breisjøen åpnes for allmennheten til bruk for friluftsliv og bading.	*Antall da friareal (PBE)*	2010	FRI, VAV
	5.5.2 Bevare og sikre 100-meterskoger skal for naturopplevelse og fysisk aktivitet i nærområdene. Det utarbeides en oversikt over hvilke områder som inngår i dette i forbindelse med revisjon av grøntplanen.		2008	PBE, FRI
	5.5.3 Skoler og barnehage bør legge deler av undervisningen til nærmiljøet, på steder med interessante bygninger, anlegg eller naturtyper. Alle skoler bør ha "uteskole" som fast tiltak i sin miljøundervisning.	*Andel skoler med fast "uteskole" praksis (UDE)*		UDE
	5.5.4 Etablere en egen database med interessante miljømessige og kulturhistoriske objekter og miljøer til bruk i undervisningen. Tiltak knyttet til miljø og naturopplevelse som kommunen kan tilby til skolene forankres i undervisningen.			UDE

*) Ansvarlig virksomhet for indikatoren angis i parentes.
(E) = Europeiske bærekraftindikator (N) = Nordisk bærekraftindikator

6. OSLO SKAL HA EN MILJØEFFEKTIV KOMMUNEFORVALTNING

Mål	Strategi/tiltak	Indikatorer *)	Frist	Ansvarlig for gjennomføring og rapportering på indikator
6.1 Oslo skal sikre sine innbyggere og omverden tilgang til god informasjon om miljøstatus og sitt miljøarbeid	6.1.1 Kommunisere Byøkologisk program aktivt til alle ansatte, innbyggere, organisasjoner, stat, næringsliv og andre viktige aktører i bysamfunnet. Etatenes og virksomhetenes egne nettsider, miljøinformasjon på internettet og "Oslo nå" er viktige kanaler i denne sammenheng. Byøkologisk program og Miljøstatus rulleres i begynnelsen av hver ny bystyreperiode.	*Antall treff på Miljøportalen (FRI)* *Andel miljøplaner lagt ut på Internet (MOS) (E)*	2012	MOS, FRI
	6.1.2 Videreutvikle rutiner og prosedyrer for måling, rapportering og evaluering av gjennomføring av Byøkologisk program. Som en del av dette utvikles en internettbasert rapporteringsordning for oppfølging av programmet for løpende presentasjon av tiltak og status (Jfr. Stockholm). Videreutvikle og supplere bruken av felles europeiske og nordiske miljø- og bærekraftindikatorer med aktuelle nasjonale og lokale indikatorer. Indikatorene gjør det mulig å måle utviklingen av Oslos miljøtilstand og bærekraftige utvikling ved å sammenligne med seg selv i foregående år og med andre byer i Norge, Europa og verden for øvrig.	*Andel av befolkningen som blir regelmessig informert om kommunale miljø-tiltak/aktiviteter (MOS) (E)*		FRI
	6.1.3 Oslo skal være en foregangskommune i sin etterlevelse av lov om miljøinformasjon. Virksomhetenes kjennskap til hvordan loven forplikter offentlig sektor og gode rutiner for etterlevelse skal sikres med veiledning, informasjon og oppfølging. Miljøportalen skal bidra som kanal for publikums etterspørsel etter miljøinformasjon. Det utarbeides en overordnet kommunikasjonsstrategi for miljøarbeidet og miljøsaker i Oslo kommune som implementeres på tvers av hele organisasjonen. Miljøinformasjon på Internet, Grønt Inspirasjonssenter og Oslo/Nå er viktige medier i denne sammenheng.		2008	MOS, FRI

*) Ansvarlig virksomhet for indikatoren angis i parentes.
(E) = Europeiske bærekraftindikator (N) = Nordisk bærekraftindikator

6.2 Miljøledelse med sertifisering skal brukes for å fremme en miljøeffektiv kommunal-forvaltning	6.2.1 Innføring av miljøledelse i henhold til bystyremelding 3/2003 Grønn kommune fullføres. Det utvikles et helhetlig system for videreføring, drift og revisjon av Grønn kommune basert på rapporten "Grønn kommune 2007: Erfaringer med innføring av miljøledelse".	*Andel miljøsertifiserte kommunale virksomheter(MOS)*	2010	MOS
	6.2.2 Miljøledelse integreres i kommunens sentrale lederopplæringsprogram og øvrig virksomhetsutvikling. Virksomhetsnettverk for miljøledelse videreføres med vekt på erfaringsutveksling og kompetansebygging. Nyetablerte tjenesteder/virksomheter tilbys eget introduksjonsopplegg.	*Antall ansatte som har deltatt på miljøkurs (MOS)*		MOS
	6.2.3 Byøkologisk program skal integreres i virksomhetenes miljøledelsessystem. Strategiene og tiltak i Byøkologisk program legges til grunn ved utarbeidelse av strategiske planer, årsplaner og planlegging av miljøeffektiviseringstiltak i de enkelte virksomheter.	*Antall ansatte som har tatt konsulent og/eller sertifiseringskurs for miljøfyrtårn (MOS)*		MOS, FRI
6.3 Det sikres god faglig koordinering og kvalitetssikring av Oslos miljøarbeid.	6.3.1 Styrke miljøforvaltningen i Oslo for å kunne sikre en effektiv forvaltning av Oslos miljøstyringssystem generelt, og oppfølging av Byøkologisk program spesielt.		2009	MOS
	6.3.2 Etablere et tverrsektorielt miljønettverk "Byøkologisk forum" for å ivareta miljøsamarbeid på tvers av Oslo kommunes virksomheter. Det etableres en katalog over Oslo kommunes miljøfaglige kompetanse.		2009	MOS
	6.3.3 Styrke miljøkompetansen og -kapasiteten i bydelene for å kunne ivareta arbeidet med miljø og bærekraftig utvikling (LA 21) i bydelen generelt, og til å kunne miljøsertifisere små og mellomstore bedrifter og virksomheter i bydelen i samsvar med Miljøfyrtårnordningen. Det skal utprøves bruk av "Peer review" metoden for kvalitetssikring av miljøarbeidet i bydelene. En pilotgruppe på 4 bydeler etableres. Testingen evalueres som grunnlag for en	*Antall bydeler med egen miljørådgiver /miljøkompetanse (MOS)*		MOS

*) Ansvarlig virksomhet for indikatoren angis i parentes.
(E) = Europeiske bærekraftindikator (N) = Nordisk bærekraftindikator

	evt. bruk av metoden i de andre bydelene. 6.3.4 Styrke miljøundervisningen i skolen i samsvar med UNESCO`s tiår for bærekraftig utvikling.	*Andel skoler som har aktivt brukt miljøsertifisering i miljøundervisning (UDE)*		UDE
6.4 Oslo kommune skal praktisere miljøeffektive anskaffelser	6.4.1 Stille relevante miljøkrav ved alle anskaffelser til kommunen, med integrering av hensyn til miljømessige konsekvenser og livssykluskostnader i planleggingsfasen av innkjøp. Rettferdig og etisk handel skal også vektlegges. Ved opprettelse av anskaffelseskomiteer skal nødvendig miljøkompetanse sikres.	*Antall anskaffelses-komiteer uten miljøkompetanse (UKE)*		UKE, ALLE
	6.4.2 Oslo kommune skal videreutvikle system for miljøriktige anskaffelser. Det skal utvikles kriterier og tilrettelegges for miljøriktige anskaffelser på alle nivåer. Anskaffelsesrutiner og -verktøy (Agresso, Kostra) skal utvikles for å bidra til nødvendig rapportering og målstyring.	*Antall anskaffelser med miljøkrav (UKE)*		UKE
	6.4.3 Følgende tiltak gjennomføres som viktige ledd i arbeidet for miljøeffektive innkjøp. • Prosjektet "Økologisk mat i Oslo kommunes virksomheter" søkes videreført med støtte fra Statens landbruksforvaltning. Innen 2015 skal 15 % av matinnkjøp til bruk i kommunal tjeneste være økologisk. • Strøm til bruk i Oslo kommunes tjeneste skal være sertifisert som fornybar • Innkjøp av produkter som inneholder stoffer på SFTs obs- og stofflister skal i hovedsak ikke forekomme. • Ved innkjøp skal det velges miljømerkede produkter (Svanen eller EU-blomsten) der det er mulig. • Ved innkjøp av transporttjenester skal det stilles krav om at tilbyder leverer tjenesten med miljøtilpassede biler, der det er mulig. • Leverandører av produkter som omfattes av returselskapenes ordninger			UKE, MOS, ALLE

*) Ansvarlig virksomhet for indikatoren angis i parentes.
(E) = Europeiske bærekraftindikator (N) = Nordisk bærekraftindikator

69

	(og/eller produsentansvar) skal dokumentere at de er/vil bli tilknyttet retursystem eller på annen måte oppfyller produsentansvar • Alle leverandører skal kunne dokumentere sitt miljøstyringssystem			
6.5 Forvaltning av Oslos eiendommer skal være miljøeffektiv	6.5.1 Bygging, drift og vedlikehold av kommunens eiendommer, bygninger, gater, friarealer, anlegg og infrastruktur skal være miljøeffektiv. Prinsippet om verdibevarende vedlikehold legges til grunn for forvaltningen. Alle eksisterende kommunale bygg i rimelig nærhet av fjernvarmenettet skal søkes tilkoblet. Kommunens eiendom skal energisertifiseres ved omsetning.	*Energibruk i kommunale bygninger per m^2 (EBY) (E)*		EBY, ENE
	6.5.2 Det forutsettes utarbeidet miljøprogrammer og miljøoppfølgingsplaner for alle nye kommunale byggeprosjekter for å redusere energibruken og sikre bruk av miljøvennlige materialer. Nye kommunale bygg inkl. totalrehabiliteringsprosjekter over 250 m^2 skal bygges med vannbårne varmesystem og søkes tilkoblet fjernvarmenettet der dette er mulig.			PBE, Omsorgs-bygg Oslo KF, Boligbygg KF, Undervisn. bygg
	6.5.3 Det utarbeides en miljøstandard for planlegging og utbygging på Oslo kommunes eiendommer og for prosjekter hvor Oslo kommune har vesentlig innflytelse over miljøkvaliteten (for eksempel hvor det bygges og Oslo kommune skal være langtidsleietaker). Standarden tilpasses ulike utbyggingsformål. Standarden anvendes ved salg av kommunale eiendommer for å stille miljøkrav i forbindelse med fremtidig utbygging og utvikling. "Verktøy for miljøprogrammering" brukes som utgangspunkt for utarbeidelse av standarden.			Omsorgsbygg Oslo KF, Boligbygg KF, Undervis. bygg
	6.5.4 Oslo kommune skal stille miljøkrav ved innkjøp av arkitekt- og byggkonsulenttjenester, samt ved valg av byggeledelse, entreprenør og underentreprenører.			Omsorgsbygg Oslo KF, Boligbygg KF, Undervis. bygg

*) Ansvarlig virksomhet for indikatoren angis i parentes.
(E) = Europeiske bærekraftindikator (N) = Nordisk bærekraftindikator

7. OSLO SKAL SAMARBEIDE MED INNBYGGERNE OG NÆRINGSLIVET FOR ET BEDRE OSLOMILJØ

Mål	Strategi/tiltak	Indikatorer *)	Frist	Ansvarlig for gjennomføring og rapportering på indikator
7.1 Oslo skal arbeide for et bedre miljø og redusert økologisk fotavtrykk i samarbeid med staten, frivillige organisasjoner og næringslivet	7.1.1 Oslo kommune vil styrke dialogen og samarbeidet med staten, næringslivet og innbyggerne vedrørende deres medansvar for bedre miljø og bærekraftig utvikling i byen. Lavere avfallsproduksjon, lavere klimagassutslipp og mer miljøvennlig varetransport, kunde- og arbeidsreiser er sentrale temaer i denne sammenheng. Arbeidet i Oslo Forum for bærekraftig by videreføres og styrkes.	*Antall møter i Oslo forum for bærekraftig by (MOS)*		MOS
	7.1.2 Lokal Agenda 21 arbeidet i bydelene styrkes for å oppnå for bedre miljø og bærekraftig lokalsamfunnsutvikling i bydelene. Bydelene deltagelse i KS programmet Livskraftige lokalsamfunn vil kunne være en viktig stimulans i denne sammenheng. Det søkes videreutviklet LA 21/medvirkningsfora med deltagelse fra kommunen, skolene, næringslivet, lokale organisasjoner og evt. aktuelle kompetansemiljøer i de bydeler som ikke har dette.	*Antall bydeler med eget LA 21 eller medvirkningsfora (bydelene)*		Bydelene
	7.1.3 Oslo vil fortsette samarbeidet med Grønn hverdag, GRIP og stiftelsen Miljømerking om å øke næringslivets og forbrukernes bevissthet om miljøeffektive innkjøp, og økt bruk av miljømerkete, etisk rettferdige og økologiske produkter.	*Forbruk av produkter som er miljømerket/rettferdig handel og/eller økologiske (FRI) (E)*		MOS, UKE
	7.1.4 Oslo vil fortsette samarbeidet med stiftelsen Miljøfyrtårn og arbeide for at flest mulig bedrifter, organisasjoner og andre virksomheter kvalifiseres for miljøsertifisering.			MOS, UKE

*) Ansvarlig virksomhet for indikatoren angis i parentes.
(E) = Europeiske bærekraftindikator (N) = Nordisk bærekraftindikator

	Miljøkrav ved innkjøp blir et viktig virkemiddel i denne sammenheng. 7.1.5 Oslo kommune vil fortsette samarbeidet med frivillige organisasjoner om å skape et bærekraftig bymiljø i Oslo, og legge bedre tilrette for og stimulere til økt bruk av marka, øyene og fjorden til undervisning, friluftsliv og rekreasjon. 7.1.6 Videreføres utdelingen av den årlige Bymiljøprisen til aktører som ved sin miljøinnsats kan fremstå som et godt eksempel for andre, 7.1.7 Oslo skal videreføre markeringen av verdens Miljøverndag 5.juni og felles Grønn uke/ Mobilitetsuke, i samarbeid med staten, næringslivet og miljø- og andre organisasjoner.	*Økologisk fot-avtrykk (FRI) (E)* *Andel miljø-sertifiserte virksomheter i næringslivet og offentlig forvaltning (MOS) (E)* *Vinnere av Bymiljøprisen (FRI)* *Antall miljøarrangementer og deltagere hvert år (MOS)*		FRI FRI MOS
7.2 Oslo skal profilere seg som en internasjonalt anerkjent miljøby	7.2.1 Oslo ble i 2003 kåret til "Europas Bærekraftige By". Oslo vil fortsette samarbeidet med staten, næringslivet og miljøorganisasjonene om å videreutvikle og kommunisere hovedstaden som en internasjonalt anerkjent miljøby. 7.2.2 Oslo kommune skal bidra til utvidet samarbeid med forskning og næringsliv i Osloregionen om videreutvikling av kompetanse og teknologi på energi- og miljøområdet hvor Oslo og Norge allerede står sterkt internasjonalt. Oslo kommune vil i denne forbindelse være en foregangs-/pilotby for utvikling og utprøving av nye energi- og miljøeffektive produkter og løsninger i egen virksomhet, drift og forvaltning. Oslo kommune vil arbeide for en sterkere profilering og markedsføring av Osloregionens miljøkompetanse og –teknologi i samarbeid med Oslo teknopol og Innovasjon Norge.	*Oslos score på internasjonale miljøby-rankinger (MOS)* *Utviklings-prosjekter hvor Oslo kommune deltar som foregangsby og pilotby på miljø og klima (MOS)*		MOS MOS

*) Ansvarlig virksomhet for indikatoren angis i parentes.
(E) = Europeiske bærekraftindikator (N) = Nordisk bærekraftindikator

	7.2.3 Oslo skal videreføre samarbeidet med kompetansemiljøer og frivillige organisasjoner om utvikling av miljøkompetanse og deltagelse i aktuelle nasjonale og internasjonale utviklingsprogrammer på miljøområdet, som for eksempel KS programmet "Livskraftige kommuner", Storbynettverket "Fremtidens byer" for klima og miljø m.v.. 7.2.4 Det bør utarbeides en strategi for miljøvennlig turisme i Oslo i samarbeid med Visitt Oslo.			MOS, FRI MOS

8. OSLO SKAL BIDRA TIL OG SAMARBEIDE FOR ET BEDRE MILJØ REGIONAL, NASJONAL OG GLOBALT

Mål 23	Strategi/tiltak	Indikatorer *)	Frist	Ansvarlig for gjennomføring og rapportering på indikator
8.1. Oslo vil samarbeide om bedre miljø og bærekraftig utvikling i regionen	8.1.1 Oslo vil fortsette det regionale klimasamarbeidet. Samarbeidet med Akershus og Buskerud evalueres. Det vurderes å videreføre samarbeidet innefor rammen av det regionale samarbeidsforumet Osloalliansen eller andre regionale samarbeidsstrukturer. Oslo skal samarbeide med staten og regionale aktører i forbindelse med tiltaket "Klimaløftet" som skal rette seg mot husholdninger, bedrifter, kommuner og offentlig etater for å bidra til økt forståelse, engasjement og motivasjon til å være med og redusere klimautslippene. 8.1.2 Oslo vil medvirke til å utvikle et nettverk av miljøkompetanseinstitusjoner og bedrifter i Osloregionen og Oslo-Göteborg regionen/Skandinaviske arenaen. 8.1.3 Oslo vil samarbeide om etablering av et regionalt (og evt. nasjonalt/internasjonalt)			MOS MOS MOS

*) Ansvarlig virksomhet for indikatoren angis i parentes.
(E) = Europeiske bærekraftindikator (N) = Nordisk bærekraftindikator

	informasjonssenter for miljø og byøkologi i samarbeid med aktuelle samarbeidspartnere. Bruken av informasjonssenteret vurderes i sammenheng med Oslo kommunes eget informasjonsarbeid. 8.1.4 Oslo vil arbeide for en regional ny- og boligutstilling med hovedvekt på utvikling og utprøving av miljø- og energieffektive boliger for fremtiden med lave klimagassutslipp			EBY, ENE
8.2 Oslo vil samarbeide med staten for et bedre miljø og bærekraftig utvikling i Hovedstaden.	8.2.1 Oslo vil arbeide for at staten utvikler en helhetlig miljøpolitikk for Hovedstadsregionen slik at statlige rammebetingelser for arealbruk, transport, energibruk, bymiljø, produksjon og forbruk blir sett i sammenheng. Kostnadene ved å opprettholde en god miljøstandard i en storby bør gjenspeiles i de statlige rammeoverføringene. Det foretas en gjennomgang av regler, påbud og avgifter som hindrer miljøriktig atferd, for å redusere eller fjerne disse. Det bør vurderes å innføre skattefritak på gratis månedskort.	*Oslos initiativ overfor staten for et helhetlig miljø-politikk for Hoved-stadsregionen, og positiv statlig respons (MOS)*		MOS
	8.2.2 Oslo vil arbeide for at staten sikrer nødvendige bevilgninger til å følge opp statlig delansvar for et bedre miljø. Viktige prosjekter i denne sammenheng er Groruddals-satsingen, Bjørvika, Økern og Oslopakke 2 og 3, Hovedplan for utbygging av sykkelvei-nettet, reduksjon av støy fra riksveier og jernbanenettet, fjerning av forurensede bunnsedimenter i Oslo havn og sikring av verneverdige områder.	*Positiv evaluering av gjennomførte planer og prosjekter(MOS)*		MOS
	8.2.3 Oslo vil arbeide for at staten, olje- og energiselskapene og bilbransjen samarbeider om å legge tilrette for at minst 50 % av biltrafikken i Oslo er biler med meget lave utslipp. Det bør i denne sammenheng søkes samarbeid med staten og transportbransjen om tiltak for å stimulere til bruk av partikkelfiltre på eldre biler, og overgang til renere og miljøvennlig drivstoff.	*Antall lavutslippsbiler i Oslotrafikken (TET)*		MOS
	8.2.4 Oslo vil arbeide for at staten stimulerer til miljøvennlig praksis og forbruksmønster gjennom systematisk bruk av hensiktsmessige virkemidler. Oslo vil arbeide for at staten,	*Antall statlige virksomheter som*		MOS

*) Ansvarlig virksomhet for indikatoren angis i parentes.
(E) = Europeiske bærekraftindikator (N) = Nordisk bærekraftindikator

	som byens nest største arbeidsgiver og eiendomsbesitter, fører en miljøeffektiv forvaltning i alle deler av sin virksomhet i Oslo. Dette gjelder også statlig eide bedrifter. Statens virksomheter bør miljøsertifiseres.	*er miljøsertifisert (MOS)*		
8.3 Oslo skal ta sin del av ansvaret for et bedre miljø og bærekraftig utvikling i samarbeid med andre storbyer og organisasjoner	8.3.1 Oslo kommune vil fortsette miljøsamarbeidet med andre europeiske hovedsteder og storbyer direkte og/eller gjennom Eurocities, International Council for Local Environmental Initiatives (ICLEI), og European Sustinable Cities and Towns Campaign (ESCTC). Samarbeidet om utvikling, utprøving og bruk av modeller for miljøledelse og miljø- og bærekraftindikatorer for byer vil stå sentralt i dette arbeidet. Oslo slutter seg til "The Aalborg Commitments" for bærekraftig utvikling.	*Oslos bidrag og deltakelse i internasjonale miljøinitiativer (MOS)*		MOS
	8.3.2 Oslo kommune vil fortsette samarbeidet med og bistanden til vennskaps- og samarbeidsbyene Vilnius, St. Petersburg, Shanghai og Mbombela. Earth Charter er en viktig etisk plattform for dette arbeidet. Et eventuelt økt engasjement og utvidelse av antall samarbeidsbyer forutsetter økonomisk deltagelse fra Utenriksdepartementet, NORAD eller andre finansieringskilder.	*Antall aktive samarbeidsbyer (BLA)*		BLA, MOS
	8.3.3 Oslo kommune oppfordrer til at det etableres vennskapsforbindelser og evt. miljøsamarbeid mellom miljøorganisasjoner, bedrifter, menigheter og skoler i Oslo og Oslos vennskaps-/samarbeidsbyer o.a.	*Antall aktive vennskaps-forbindelser (BLA)*		BLA, MOS
	8.3.4 Oslo kommune skal oversette viktige miljøplaner, rapporter og miljøhjemmesider til engelsk. Internasjonalt interessante miljøprosjekter og resultater i Oslo skal kommuniseres til Oslos internasjonale nettverk.	*Antall miljøplaner/ -rapporter oversatt til engelsk (MOS)*		MOS

*) Ansvarlig virksomhet for indikatoren angis i parentes.
(E) = Europeiske bærekraftindikator (N) = Nordisk bærekraftindikator

Oslo kommune
Bydel Sagene

Byøkologisk program 2008-2024 - Intern høringsuttalelse fra Bydel Sagene

Generelt
Den nye byøkologiske programmet for perioden 2008-2024 fremstår som et steg videre i riktig retning for Oslo som en by i bærekraftig utvikling. Programmet har i utgangspunktet et rimelig bra ambisjonsnivå med strategier, målsettinger og tiltak som fremstår som et god videreføring av det tidligere programmet.

Intensjonen med å profilere Oslo kommune som en miljøby oppfattes som et godt og riktig tiltak. Herunder at det legges opp til en kommunikasjon med innbyggere, ansatte og andre aktører om byens miljøstatus, miljøpåvirkning og utvikling. Det er etter bydelens syn viktig at både tiltak og resultater, samt effekten av de satsninger som gjennomføres, kommuniseres til byens innbyggere og brukere.

Synliggjøring av byens miljøstatus vil bidra til å sette fokus på våre miljøutfordringer og samtidig vise effekten av de tiltak som gjennomføres, noe som igjen vil bidra til å skape en bredere forståelse for våre utfordringer – og mulige løsninger - knyttet til en bærekraftig utvikling.

Men det bør etter bydelens syn defineres en mer helhetlig og overordnet visjon for Oslo som bærekraftig by, en visjon som synliggjør byens verdigrunnlag og utviklingsretning i forhold til en bærekraftig utviking.

Grønn kommune – feie for egen dør
Videre er det svært viktig at det arbeides med å kartlegge Oslo kommunes miljøpåvirkning, samt at det etableres systemer for en kontinuerlig måling og oppfølging av byens miljøpåvirking. Med andre ord er det nødvendig å framskaffe en mer helhetlig oversikt over hvordan Oslo kommune påvirker miljøet, slik at det etableres et "nullpunkt" eller startpunkt som utviklingen, og som effekten av gjennomførte tiltak kan måles opp mot.

Oslo kommune bør på generelt grunnlag ha en langt mer aktiv rolle som premissleverandør for byens miljøprofil og arbeidet med å bedre miljøeffektiviteten.
Å feie for egen dør (miljøeffektivitet i egen organisasjon) er nødvendig for å opparbeide tillit og få egne erfaringer, men Oslo bør også gå foran å vise vei gjennom å gjennomføre egne pilotprosjekter, profilerte miljøsatsninger og ha miljø/bærekraftig utvikling som et overgripende tema på dagsorden.

Dette gjelder spesielt i forhold til de store og tunge utfordringene som for eksempel trafikk, byutvikling, arealbruk, anskaffelser og forbruk, samt avfallsbehandling.

Bydel Sagene
Besøksadresse:
Postadresse:
Postboks 4200 Nydalen
0401 Oslo
Telefon: 02180
Telefaks:
Giro: 6004 06 04092
Org nr.: 974 778 726
Internett:
www.bydel-sagene-torshov.oslo.kommune.no
E-post:
postmottak@bydel-sagene-torshov.oslo.kommune.no

76

Etablering av en egen Miljøetat eller tilsvarende - miljøstatus og miljøledelse
Bydelen er også av den oppfatning at det bør foretas en grundig vurdering av om det er hensiktsmessig å opprette en egen etat med et overordnet ansvar for Oslo kommunes arbeid med miljø og bærekraftig utvikling, dvs. en dedikert Miljøetat eller lignende.
Bakgrunnen for dette er at det sett fra bydelens ståsted fremstår som hensiktsmessig å samle ansvar, kompetanse og datafangst på et sted i Oslo kommune. Dette vil gjøre det mulig å få frem et mer helhetlig bilde over byens miljøpåvirkning og resultater fra de tiltak som gjennomføres, i tillegg til at denne etat vil kunne fungere som et kompetansesenter for andre etater og bydeler i Oslo kommune.
En slik etat vil også kunne fungere som pådriver og informasjonsformidler i forhold til miljøledelse og arbeidet med en bærekraftig utvikling av Oslo. Bydelen mener at dette vil være et meget sentralt grep for å tydeliggjøre ansvarsforhold, ivareta oppgaven med informasjonsformidling, samt å bygge opp et kompetansemiljø knyttet til innsatsfeltet.

Bydelens rolle
I høringsutkastet er der relativt få tiltak som knyttes direkte til bydelene, samtidig som det er mange tiltak og satsninger som både berører og påvirker bydelene.

Med utgangspunkt i at en stor del av dialogen med publikum skjer på bydelsnivå er det positivt at det legges opp til at miljøkompetansen i bydelene skal styrkes. Dette bør i realiteten bety økte ressurser til bydelene til å ivareta oppgaven som pådriver, informasjonsformidler, lokal koordinator og samarbeidspartner med lokale organisasjoner og næringsliv.

Det settes samtidig spørsmålstegn ved den strategi/løsning som er valgt i forhold til de nåværende ordningen med bytte av miljøfyrtårnsertifiseringstjenester mellom bydelene. Ordningen er etablert uten at det følger med ressurser til oppgaven, noe som i realiteten betyr at bydelens oppgaver har økt. Dette fører igjen til at reelle kostnader for miljøarbeidet ikke blir synliggjort og at arbeidet bærer preg av å være noe som skal utføres på dugnad. Sammenlignet med andre tilsvarende satsninger i Oslo kommune fremstår dette som en avvikende måte å organisere arbeidet på, da det ellers er et ledende prinsipp at kostnader og ressursinnsats skal synliggjøres.

Etter bydelens syn er kompetansebygging er en forutsetning for en godt resultat. Det bør derfor arbeides videre med å finne en modell der bydelens rolle blir tydeligere og der bydelene tilføres resurser for de oppgaver som knyttes til innsatsfeltet.

Med andre ord er det viktig at arbeides forankres gjennom at det avsettes reelle midler og ressurser til bydelene for å ivareta oppgaven med miljøarbeid lokalt.

Innsats og fokusområder
Byøkologisk program kan med fordel inndeles i tydeligere fokus- og innsatsområder, som for eksempel

- Transport
- Energi
- Avfall
- Forbruk/innkjøp
- Byutvikling (sted- og områdeutvikling, lokaldemokrati)

Samtidig er det viktig at dette knyttes opp mot den overordnede klimautfordringen og målsettingen om en bærekraftig utvikling.

77

Det nevnes her at det er ekstra viktig å ha fokus på innkjøp og forbruk, da dette på mange måter er roten til mange av våre klima- og miljøutfordringer.

Informasjon og kommunikasjon
Byøkologisk program har en relativt teknisk fremtoning, som i en viss utstrekning krever forkunnskaper innen saksfeltet. Det er derfor ønskelig at det endelige og vedtatte byøkologiske programmet også gis ut i en enklere og mer lettilgjengelig utgave, som kan brukes som grunnlag for en dialog med befolkning og brukere.

Videre er det viktig med en løpende dialog med Oslos borgere om byen utvikling. Herunder kommer grep som miljøinformasjon, synliggjøring av resultater, bruk av spørreundersøkelser og medvirkningsprosesser. Andre grep kan være å forenkle og spre budskapet for eksempel gjennom reklamekampanjer, løpende informasjon, samt opplysninger om byens miljøarbeid og oppnådde resultater.

Videre bør miljøinformasjonen og andre opplysninger publiseres på en egen nettsideportal. Bydelen ser her for seg at relevante opplysninger samles inn fra de ulike etatene og bydelene, og at disse opplysninger publiseres samlet på et felles nettsted. Dette vil gjøre informasjonen mer tilgjengelig og oversiktlig for byens borgere og brukere.

Virkemidler
Som et ledd i arbeidet med byøkologisk program bør det også defineres flere og tydeligere virkemidler, som for eksempel restriksjoner og incitamenter.
Eksempler på virkemidler kan være alt fra innføring av miljøsoner til enkelte tiltak som for eksempel beskrives under tiltak 2.3.4 (gratis/subsidierte månedskort for kommunens ansatte).

Bydelens kommentarer til de enkelte strategiene/tiltakene:

Mål	**Bydelens kommentarer:**
1.1.2	Bra med fokus på klimautslipp og at det legges opp til et opplegg som tar sikte på politisk koordinering og styring, samt administrativ kapasitet, kompetanse og finansiering for en effektiv gjennomføring av handlingspakken.
1.1.3	Viktig med en definisjon av grenseverdier for utslipp fra kommunens motorkjøretøyer.
1.1.4	Bra med CO2 regnskap da dette vil vise utviklingen og effekten av tiltak og satsninger over sikt. Men dette forutsetter at det etableres systemer som gjør det mulig å bedrive en fortløpende datafangst med god datakvalitet.
1.2.1	Stiller krav til bydelen om fokus på klimautslipp og hvordan disse kan reduseres. Bør knyttes til felles retningslinjer og systemer for hele Oslo kommune.
2.1.2	Et spennende prosjekt som også kan fungere som grunnlag for samarbeid med lokale aktører.

2.2.2	Bydelens samarbeid med den lokale aktøren Sagene-Torshov Lokal Agenda 21 forum i forhold til lokale møteplasser og endring av gateløp i Arendalsgata og Vogts gate, viser at dette er tids- og ressurskrevende arbeid som krever både lokal kompetanse og en tett oppfølging.
2.2.4	Ordningen med godtgjørelse ved bruk sykkel i tjenesten kan med fordel gjøres bedre kjent – både internt og eksternt.
2.2.5	Dette er et viktig grep i arbeidet med å gjøre bydelens arealer og uterom tilgjengelige for alle.
2.3.3	Bydelen har ved en rekke anledninger erfart hvor viktig det er med en samordnet areal- og transport planlegging. Som en av bydelene i Oslo Indre Øst er det viktig at ulike utviklingsprosjekter sees i sammenheng og at infrastrukturelle forhold, som for eksempel trafikk, grøntområder, skole, barnehage ivaretas på en god måte. Bydelen støtter derfor tiltaket om at det søkes utarbeidet en regional plan for samordnet areal- og transport planlegging som inkluderer økt kollektivtransportutvikling og dekning.
2.3.4	Et spennende tiltak som virkelig vil tilrettelegge for at flere ansatte i Oslo kommune vil velge å reise kollektivt. Denne type tiltak har flere dimensjoner da det både bidrar til å styrke Oslo kommunes miljøprofil, samtidig som det vil føre til en reell miljøgevinst i form av mindre utslipp da flere ansatte med stor sannsynlighet vil velge å reise kollektivt.
2.4.1	Tiltak som vil bidra til å dempe gjennomfartstrafikk på noen kommunale veier/gater i bydelen. Dette vil igjen kunne føre til triveligere og tryggere bomiljøer.
3.1.1	Det er viktig at fortetting ikke fører til en glidning som innebærer en nedbygging av bydelenes grøntstruktur. Som det tettest befolkede området i hele Norge, og sett i lys av den innflytting og befolkningsøkning som vil skje i løpet av noen få år er bydelens grøntområder en svært viktig ressurs for bydelens innbyggere og bør derfor ikke være gjenstand for en fortettings eller utbyggingsdialog. Tvert imot bør det arbeides med en utvidelse og sammenkobling av eksisterende grøntområder, samt stilles tydelige og etterprøvbare krav til miljø og transport ved utbygging/fortetting. Det er her viktig med et plansystem som fanger opp og kombinerer miljøhensyn med andre relevante forhold.
3.1.2	Bydelens erfaringer fra arbeidet med å etablere en lokal mini-gjenbruksstasjon, samt å flytte på eksisterende returpunkter har vist at dette er både tidkrevende og vanskelig arbeid. Oslo kommune bør derfor avsette midler til å anskaffe egne tomter/arealer til etablering av flere mini-gjenbruksstasjoner og returpunkter.
3.1.4	Bydelen vurderer dette som et meget viktig tiltak som vil bidra til et grønnere Oslo.
3.1.5	Også dette tiltak vurderes av bydelen som et godt og realitetsorientert tiltak, som samtidig viser at vi tar klimautfordringen på alvor.
3.2.1	Et viktig tiltak som forutsetter kompetanse og gjennomføringsvilje basert på oversikt og helhetstankegang.

3.3.4	Bydelen vurderer dette som et bra tiltak som vil bidra til å skape en større forutsigbarhet.
3.3.5	Rusken aksjonene er gode tiltak, men bydelen opplever samtidig at det mangler en lokal forankring og koordinering. Det er her et potensial for å en større lokal forankring der det i større utstrekning kan spilles på lokale nettverk og lokalkunnskapen.
5.1.2	Det er her viktig med en enhetlig opplæring og kompetanseheving av saksbehandlere og andre som skal ivareta oppgaven med å vurdere forhold knyttet til biologisk mangfold.
5.2.2	Bydelen støtter på generelt grunnlag arbeidet med å sikre gjeldende friområder, å opparbeide og tilrettelegge for økt bruk av grøntområder, samt andre grep som bidrar til å sikre Oslos borgere en gode og tilgjengelige grøntområder.
5.2.4	Bydelen vurderer dette tiltak som viktig, både med utgangspunkt i den aktivitet som bedrives på byens skole- og parsellhager, men også som en god arena for integrering av fremmedkulturelle borgere.
5.3.1	Åpning av rørlagte elver og bekker, samt rensing av disse er viktige tiltak for bydelen. Blant annet i forhold til bydelens arbeid med å etablere en badeplass på Myraløkka ved Akerselva, men også i forhold til åpning av Ilabekken i Iladalen.
6.1.1.	Bydelen er av den oppfatning at byøkologisk program har en sentral rolle som styringsdokument i forhold byens utvikling. Det er derfor av stor betydning at programmet gjøres kjent blant ulike aktører, samt at målsettinger, tiltak og resultater utkommuniseres til byens borgere og ansatte. Bydelen etterlyser her en mer tilrettelagt satsning for å profilere Oslo som en miljøby.
6.1.2.	Dette er et meget sentral forhold for det videre arbeidet med miljøeffektivitet og bærekraftig utvikling. Bydelen ønsker her å peke på mangelen av et felles rapporteringssystem som viser omfanget av byens samlede miljøpåvirkning, fortrinnsvis fra kommunens egne virksomheter. Det bør videre defineres ulike måltall for Oslo kommune. Det er med andre ord meget viktig at det raskt etableres systemer som måler utviklingen (miljøpåvirkning) og at resultater synliggjøres og kommuniseres.
6.1.3	Et viktig grep for å sette dagsorden og avklare ambisjonsnivå for miljøarbeidet.
6.3.3.	Etter bydelens syn er kompetansebygging en forutsetning for en godt resultat. Det bør derfor arbeides videre med å finne en modell der bydelens rolle blir tydeligere og der bydelene tilføres resurser for de oppgaver som knyttes til innsatsfeltet.
6.4.1	Også her er kompetanse et sentralt forhold for å kunne stille relevante miljøkrav ved innkjøp og anskaffelser.
6.4.3	Viktige og konkrete tiltak som bidrar til øke miljøeffektiviteten, bygge kompetanse og profilere Oslo som en bærekraftig by. Etater og bydeler bør her tilføres kompetanse og bli pålagt en forholdsvis detaljert rapportering og oppfølging, slik at det etableres en kontrollrutine for at det virkelig blir gjennomført miljøeffektive anskaffelser.

7.1.1	Bra med økt dialog, men arbeidet bør først og fremst baseres på at Oslo kommune går foran og feier for egen dør. Det er også viktig med synliggjøring av tiltak, resultater og utviklingstendenser.
7.1.2	Lokal Agenda 21 bør ta utgangspunkt i lokale prosesser og aktører. Men for å kunne ivareta oppgaven som pådriver og formidler må bydelenes ressurser styrkes med midler som er øremerkede til formålet. Det er også viktig at det bygges lokal kompetanse i forhold til LA21, da mange forhold er knyttet til lokale forhold og utfordringer. Bydelens erfaring er at det må følge med ressurser til å ivareta oppgaven med lokalsamfunnsutvikling, slik at man sikrer kontinuitet og fremdrift på en god måte.
7.2.2	Bydelen peker på at det her er viktig med konkrete prosjekter og satsninger som synliggjør arbeidet og viser at det satses på utprøving og utvikling av nye miljøeffektive løsninger.
8.3.2 og 8.3.3	I forhold til at det her oppfordres til at det etableres vennskapsforbindelser og samarbeid med andre byer/aktører, vil bydelens peke på at det er behov for å avklare både "spilleregler" og handlingsrom. Bydel Sagene har tidligere prøvd å etablere er slikt vennskapssamarbeid, men ikke fått aksept for dette fra sentralt hold (med begrunnelse om at et slikt vennskapssamarbeid skal etableres gjennom Oslo kommune sentralt). Dette undergraver langt på vei hele hensikten med vennskapsforbindelser, som bør være et vennskap mellom ulike lokalsamfunn. Det vil si et vennskapssamarbeid på ulike nivåer og mellom ulike aktører. I forhold til de føringer som foreligger er det i realiteten ikke mulig for bydeler å etablere vennskapsforbindelser på egen hånd.

MOTTATT
10 MAR 2008
Vedlegg BU-sak 08/46

Protokoll fra møte i TILSYNSUTVALG _2_ i Bydel Sagene

I. Institusjon: Kingosgate bo- og rehabiliteringssenter **Møtedato:** 12.02.2008

Møtestart kl.: 10.30 **Besøksnr.:** 1 **Anmeldt:** Ja **Uanmeldt:**

Tilstede fra tilsynsutvalget: Aud Engesli, Unni Hildebrand, Eli Eriksen Sveen

Forfall: -

Tilstede fra institusjonens administrasjon: Birgit Busch Søyland, Robert Bergheim

Kort sammendrag av informasjonen:

II. Tilsyn post: Boenhet 5 etg, ogVurderingsenhet 2 etg. **Leder:** Ikke tilstede.

1. **Kort sammendrag av informasjonen:**
   Siden dette var første tilsyn for to nye av tre medlemmer, ønsket og fikk Tilsynsutvalget nyttig informasjon om Bo og Rehabilitetssenteret av administrasjonen i forkant av befaringen. Dette refereres til i enkelte av punktene nedenfor.

2. **Bedømmelse av lokalitetene (fellesrom/utesteder/har alle enerom?)**
   Bra førsteinntrykk av lokaliteter. 2 etg.: Alle har ikke enerom.

3. **Bedømmelse av hygieniske forhold:**
   2 etg.: Flere av rommene mangler eget toalett og må benytte toalett i korridor. Ellers bra inntrykk.

4. **Bedømmelse av tekniske hjelpemidler**
   Ikke bedømt av Tilsynsutvalget ved dette besøket.

5. **Hvordan er de brannforebyggende forhold:**
   Brannslukningsapparat ble sjekket i juni 2007, neste sjekk juni 2008.
   Administrasjonen opplyste også om at prosedyrer vedrørende brann og rømnings/evakueringrutiner kontinuerlig blir fulgt opp.

6. **Bedømmelse av personalforhold (har en relevant fagutdanning på posten, stabilitet i bemanningen, forholdet ansatte i mellom, forholdet til overordnede etc.):**
   I informasjonen gitt av administrasjonen ble det opplyst om nylig avholdt arbeidsmiljøundersøkelse blant ansatte (desember 07) hvor ansatte oppgir at de trives, men har mye å gjøre.

7. **Helsefaglige forhold:**
   Ikke bedømt av Tilsynsutvalget. Administrasjonen informerte om noen MRSA tilfeller blant beboere /pasienter i forbindelse med overføring fra sykehus til Kingosgt. .

8. **Har utvalget snakket med beboerne?** **Ja:** X **Nei:**
Tilsynsutvalget snakket med beboer i Boenhet i 5 etg. Beboer var fornøyd og hadde det bra.

9. **Brukers opplevelse av institusjonsoppholdet, hvordan opplever tilsynsutvalget at brukerne får forsvarlig omsorg og hjelp, og blir behandlet med respekt? (f.eks. samtale med personalet):** Tilsynsutvalget kan ikke uttale seg om brukers opplevelser jfr forsvarlig omsorg /hjelp/samtale med personalet etter tilsynet idag.

10. **Hvordan forvaltes brukernes økonomiske midler?**
Tilsynsutvalget har ikke informasjon til å uttale seg om dette idag.

11. **Andre merknader (f.eks. forhold/ting som bør rettes/fornyes):**
Slitasje på kjøkken, flere bad trenger oppgradering, flere rom mangler bad, samt skader, sprekker i veggene både i 2 og 5 etg, etter sprengning og byggearbeider i naboområdet.

III. Referatet er godkjent av utvalget ved møtets avslutning. Møtet hevet kl.:12.15.

Underskrift av tilsynsutvalget:

NB! Protokollen er lagt fram for institusjonens leder for korrigering av eventuelle faktiske feil.

Kopi: Bydelsutvalget ved bydelsadministrasjonen

MOTTATT

22 APR 2008

Vedlegg BU-sak 08/47

Protokoll fra møte i TILSYNSUTVALG 2 i Bydel Sagene

I. Institusjon: Møllehjulet Dagsenter og Bosenter **Møtedato: 11.04.2008**

Møtestart kl.: 09.30 **Besøksnr.:** 1 **Anmeldt:** X **Uanmeldt:**

Tilstede fra tilsynsutvalget: Unni Hildebrand, Aud Engesli, Eli Eriksen Sveen

Tilstede fra institusjonens administrasjon: Leder Turid Bergly Østre

Kort sammendrag av informasjonen:
Leder orienterte inngående og imøtekommende om Dagsenter og Boenhet. Senteret er godt drevet og både beboere, brukere, og ansatte ga tydelig uttrykk for at de trivdes.

II. Tilsyn post: Dagsenter og Boenhetene **Leder:** Turid Bergly Østre

1. **Bedømmelse av lokalitetene (fellesrom/utesteder/har alle enerom?)**
   Bra enerom/boenheter, veldig hyggelige og trivelige fellesrom både på dagsenteret og i boenheten.

2. **Bedømmelse av hygieniske forhold:**
   Bra.

3. **Bedømmelse av tekniske hjelpemidler**
   Bra.

4. **Hvordan er de brannforebyggende forhold:**
   Veldig bra. Faste brannøvelser, siste nylig avholdt, neste er i mai.

5. **Bedømmelse av personalforhold (har en relevant fagutdanning på posten, stabilitet i bemanningen, forholdet ansatte i mellom, forholdet til overordnede etc.):**
   Utvalget snakket med flere ansatte ved senteret, samtlige var meget godt fornøyd med arbeidsplassen og trivdes godt.

6. **Helsefaglige forhold:**
   Bra.

7. **Har utvalget snakket med beboerne?** **Ja:** X **Nei:**

8. **Brukers opplevelse av institusjonsoppholdet, hvordan opplever tilsynsutvalget at brukerne får forsvarlig omsorg og hjelp, og blir behandlet med respekt? (f.eks. samtale med personalet):**
   Utvalget snakket med flere av beboerne både på dagsenteret og bosenteret. Alle ga uttrykk for at de trivdes godt med tilbudet.

9. **Hvordan forvaltes brukernes økonomiske midler?**
   Forvaltes av brukerne selv. Enkelte beboere har verge som ivaretar dette.

11. **Andre merknader (f.eks. forhold/ting som bør rettes/fornyes):**

III. Referatet er godkjent av utvalget ved møtets avslutning. Møtet hevet kl.: 10.50

Underskrift av tilsynsutvalget:

NB! Protokollen er lagt fram for institusjonens leder for korrigering av eventuelle faktiske feil.

Kopi: Bydelsutvalget ved bydelsadministrasjonen